

Haapajärven liikenneturvallisuuussuunnitelma

Haapajärven liikenneturvallisuussuunnitelma

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kansikuva: Juha Vikiö

Kartat: © Karttakeskus, L 4356

Painopaikka: Kopijyvä Oy

Kuopio 2012

Tiivistelmä

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sekä Nivalan, Haapajärven, Pyhäjärven, Kärsämäen sekä Reisjärven kunnat ovat laatineet yhdessä Nivala-Haapajärven seudun liikenneturvallisuussuunnitelman. Työn tuloksena laaditut kuntakohtaiset suunnitelmaraportit sisältävät sekä liikenneympäristön parantamissuunnitelmat että liikennekasvatustyön kehittämissuunnitelmat. Liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden suunnittelua ohjasivat työn aikana määritellyt kunnille yhteiset liikenneturvallisuuden parantamista koskevat periaatteet sekä tarkemmin kuntakohtaiset erityispiirteet. Myös liikennekasvatustyön kehittämissuunnitelma laadittiin kunnille yhteisten periaatteiden ohjaamina. Suunnitelman laatimisen taustana on toiminut ELY:n laatima Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuussuunnitelma.

Haapajärven kaupunkiin on esitetty liikenneympäristön parantamistoimenpiteitä yhteensä 58 kohteeseen. Toimenpiteet painottuvat keskusta-alueelle ja sen läheisyyteen sekä yksittäisiin ongelmakohteisiin. Toimenpiteiden suunnittelussa on otettu huomioon edellä mainitut yleiset periaatteet sekä tiedossa olevien kaava-/maankäyttöhankkeiden lähivuosina edellyttämät toimenpiteet. Toimenpiteiden toteuttaminen on vaiheistettu kolmeen ohjeelliseen kiireellisyysluokkaan; vuosina 2013-2016 ja 2017-2020 sekä vuoden 2021 jälkeen toteutettaviin toimenpiteisiin. Lisäksi erikseen on esitetty myös pienemmät ns. pikatoimenpiteet. Parantamistoimenpiteiden kustannuksiksi on arvioitu yhteensä 4,5 milj. €.

Yksittäisiin kohteisiin ehdotettujen parantamistoimenpiteiden ohella on esitetty myös yleisperiaatteita koskien mm. asuinalueiden 30 km/h-rajoitusten käyttöönottoa ja väistämisvelvollisuuskäytäntöjä, hidasteiden käyttöperiaatteita, nopeusrajoitusten ajoratamaalauksia, suojateiden havaittavuuden parantamista, mopoi-lun kieltämistä kevyen liikenteen väylillä, tienvarsiraivauksia sekä mm. hajarakentamisen hallintaa. Lisäksi on esitetty esteettömyyden parantamisperiaatteita ja -toimenpiteitä.

Liikennekasvatustyön kehittämissuunnitelmassa on määritelty kaupungin liikenneturvallisuustyön nykytila, kuntakohtaisen liikenneturvallisuustyöryhmän toimintamalli ja tehtävät, hallintokuntakohtaiset liikennekasvatustyön tavoitteet sekä liikennekasvatustyön kehittämissuunnitelman ensimmäiset askeleet. Lisäksi on esitetty keskeisten yhteistyökumppaneiden osallistuminen liikennekasvatustyöhön sekä esitetty seudulla tehtävän jatkuvan liikenneturvallisuustyön varmistamiseksi ns. seudullisen liikenneturvallisuustoimijamallin käyttöönottoa. Raportissa on esitetty myös liikenneturvallisuustyön seurannan toimintatavat.

Alkusanat

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sekä Nivalan, Haapajärven, Pyhäjärven, Kärsämäen sekä Reisjärven kunnat käynnistivät syksyllä 2011 kunnille yhteisen liikenneturvallisuussuunnitelman laatimisen. Suunnitteluprosessi hoidettiin kunnille yhteisenä. Työn tuloksena laadittiin kuntiin omat kuntakohtaiset suunnitelma-raportit, jotka sisältävät sekä liikenneympäristön parantamissuunnitelmat että liikennekasvatustyön kehittä-missuunnitelmat. Suunnitelman laatimista ohjanneeseen ohjausryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Tarja Jääskeläinen	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Eero Svala	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Juha Peltomaa	Nivalan kaupunki
Vesa Savolainen	Haapajärven kaupunki
Jarmo Eronen	Haapajärven kaupunki
Martti Pietikäinen	Kärsämäen kunta
Esko Hämäläinen	Kärsämäen kunta
Sami Laukkanen	Pyhäjärven kaupunki
Rainer Kinisjärvi	Liikenneturva
Eero Kalmakoski	Liikenneturva
Veli Suhonen	Jokilaaksojen poliisilaitos
Jari Lepistö	Jokilaaksojen pelastuslaitos

Suunnitelman laatimisen aikana tarkistettiin jo olemassa olleen Haapajärven liikenneturvallisuustyöryhmän kokoonpano. Työryhmä kokoontui suunnitelman laatimisen aikana kolme kertaa käsittelemään suunnittelu-asioita. Työryhmän antamat kommentit on huomioitu sekä liikenneympäristön parantamistoimenpiteissä että liikennekasvatustyön kehittämissuunnitelmassa.

Suunnitelman on laatinut Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Haapajärven kaupungin toimeksiannosta Sito-Kuopio Oy, jossa työstä on vastannut projektipäällikkönä DI Petri Launo-nen. Työhön ovat osallistuneet lisäksi DI Noora Airaksinen, ins. Juha Vikiö, ins.AMK Laura Pöllänen sekä DI Marko Tikkanen.

Oulussa joulukuussa 2012

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Sisältö

1.	Suunnittelun lähtökohdat	6
1.1	Suunnittelualue ja suhde liikennejärjestelmään	6
1.2	Väestö, työpaikat ja palvelut	7
1.3	Maankäyttö ja kaavoitus	7
1.4	Nykyinen tie- ja katuverkko sekä liikenne.....	8
2.	Liikenneturvallisuuden nykytila	12
2.1	Liikenneonnettomuudet	12
2.1.1	Onnettomuusmäärät	12
2.1.2	Onnettomuusluokat	15
2.1.3	Hirvi-, peura- ja muut eläinonnettomuudet	15
2.1.4	Onnettomuuksien kasaumapisteet	15
2.1.5	Onnettomuuskustannukset.....	17
2.2	Liikenneturvallisuuskyselyt	18
2.2.1	Asukaskysely	18
2.2.2	Koululaiskysely	22
2.2.3	Asukas- ja koululaiskyselyissä esille nousseet ongelmakohteet	23
3.	Liikenneturvallisuustavoitteet.....	26
3.1	Tavoiteasettelun taustaa	26
3.1.1	Valtakunnalliset tavoitteet	26
3.1.2	Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan tavoitteet ja toimintamalli	27
3.2	Nivala-Haapajärvi-seudun liikenneturvallisuustavoitteet	28
4.	Liikenneympäristön parantamistoimenpiteet	30
4.1	Suunnittelun lähtökohdat	30
4.2	Seudulle yhteiset periaatteet	30
4.3	Toimenpiteet.....	36
4.3.1	Keskusta-alue	36
4.3.2	Haja-asutusalue	41
4.4	Toimenpideohjelma	43
4.5	Toimenpiteiden vaikutukset.....	44
5.	Kevyen liikenteen laatukäytävät	45
6.	Esteettömyys.....	47
6.1	Esteettömyyden nykytila	47
6.2	Kehittämistoimenpiteet	48
7.	Liikennekasvatustyön kehittäminen	49
7.1	Yleistä	49
7.2	Liikennekasvatustyön nykytila	49
7.3	Liikennekasvatustyö on yhteistyötä.....	49
7.4	Viisas liikkuminen osaksi liikennekasvatusta	51
7.5	Liikenneturvallisuusryhmä ja ryhmän toimintamalli.....	52
7.6	Liikennekasvatustyön tavoitteet eri hallintokunnissa	54
7.7	Ensimmäiset askeleet.....	55

8.	Jatkotoimenpiteet.....	57
8.1	Suunnitelman käsittely	57
8.2	Seuranta.....	57
	Liitteet.....	59

1. Suunnittelun lähtökohdat

1.1 Suunnittelualue ja suhde liikennejärjestelmään

Haapajärven kaupunki sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläosassa ja kuuluu Nivala-Haapajärvi seutukuntaan. Kaupungin halki kulkevat valtatie 27 (Kalajoki-lisalmi) ja kantatie 58 (Kangasala-Keuruu-Kärsämäki), jotka ovat valtakunnallisesti merkittäviä pääväyliä. Muutoin kaupungin alueen tieverkko koostuu seutu- ja yhdysteistä. Haapajärven kautta, valtatie 27 suuntaisesti kulkee myös lisalmi-Ylivieska-rata, jolla on merkitystä sekä henkilöliikenteen että tavaraliikenteen osalta. Radan sähköistäminen ja mm. liikennepaikkojen kehittäminen on vireillä. Haapajärven lähimmät lentoasemat sijaitsevat Kajaanissa ja Kokkolassa.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti ja liikenteellinen asema.

1.2 Väestö, työpaikat ja palvelut

Haapajärven kaupungissa asui vuoden 2011 lopussa noin 7 600 henkilöä. Yli 65 -vuotiaiden osuus väestöstä on noin 18 %. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Haapajärven kaupungin asukasmäärä tulee väheneään vuoteen 2040 mennessä noin 300 henkilöllä. Samalla ikääntyneiden osuus tulee kasvamaan huomattavasti.

Haapajärven alueella on työpaikkoja noin 3060 kpl. Suurimpia työnantajia ovat Haapajärven kaupungin lisäksi mm. Tiivituote Oy sekä Haapajärven asevarikko, Maaselän kone Oy sekä Hasa Oy Hpj/Haapapuu Oy. Maatalous on myös edelleen tärkeä elinkeino. Haapajärven työpaikkaomavaraisuus on 109 %.

Kaupunkikeskus on Haapajärven kaupungin voimakkain palvelukeskittymä, mutta asiointiliikennettä suuntautuu myös mm. Nivalaan. Haapajärvi kuuluu sosiaali- ja terveystalouden osalta perustaloudun kuntayhtymä Selänteeseen. Kaupunkikeskuksessa olevat lähipalvelut ovat saavutettavissa hyvin myös kävellen ja pyörällä, pidemmät ja entistä enemmän myös lyhyet matkat tehdään kuitenkin suurelta osin henkilöautolla. Joukkoliikenteen osuus päivittäisestä liikkumisesta on pieni.

Haapajärven kaupungissa on seitsemän perusopetusta antavaa koulua, joista kuusi on alakouluja ja yksi yläkoulu. Lukuvuonna 2011-2012 alakouluissa oppilaita oli 649 ja yläkoulussa 343. Kaupungissa on myös lukio, jossa oli lukuvuonna 2011-2012 opiskelijoita 148 henkilöä. Oppilasmäärien ennustetaan muuttuvan siten että lukuvuonna 2016-2017 olisi alakouluissa noin 609 ja yläkoulussa noin 316 oppilasta. Haapajärvellä on myös ammattiopisto, jossa oli lukuvuonna 2011-2012 yhteensä 320 opiskelijaa. Haapajärvellä on yksi päiväkotikoti sekä viisi ryhmähoitopaikkaa, joissa on yhteensä noin 150 hoitolasta.

1.3 Maankäyttö ja kaavoitus

Haapajärven asutuksesta suuri osa sijoittuu kaupungin taajama-alueelle. Taajaman lähimpiä kyliä ja asutuskeskittymiä ovat mm. Tiitonranta ja Oksava. Asutus on levittäytynyt taajaman ohella laajalle, erityisesti teiden ja vesistöjen läheisyyteen.

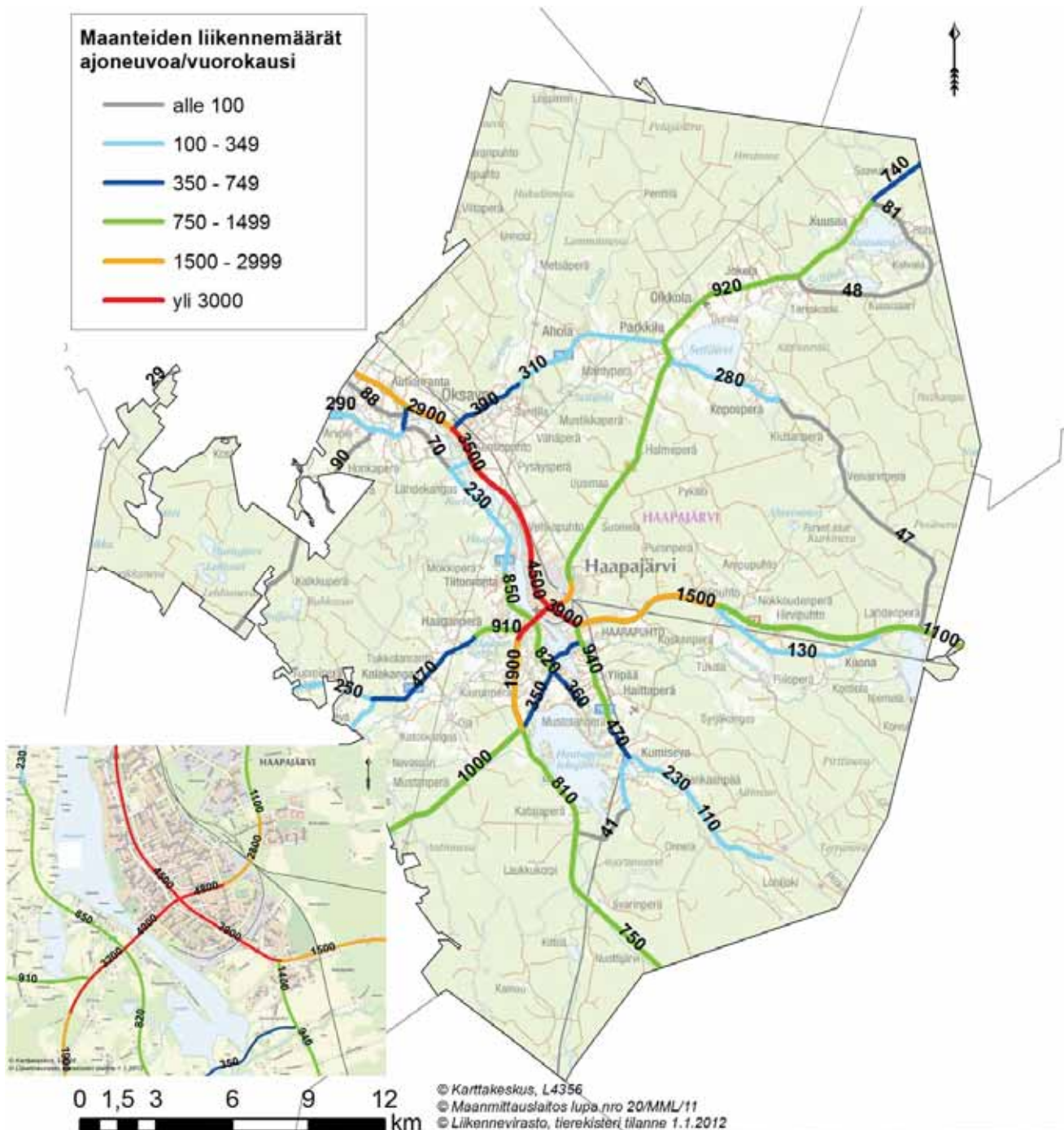
Haapajärven alue kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan, joka on vahvistettu 17.2.2005. Haapajärven keskustan osayleiskaava on ollut valmisteilla rinnan liikenneturvallisuussuunnitelman kanssa. Kaavaluonnos oli suunnitelman laatimisen aikana nähtävillä. Kaupungin keskusta-alue on asemakaavoitettu. Merkittävimpiä Haapajärven ja lähiympäristön vireillä olevia myös liikenteeseen vaikuttavia hankkeita ovat Kopsan kultakaivos, tuulivoimahankkeet sekä osin myös Pyhäjärven Laguna-hanke.

Osayleiskaavan laatimisen lähtökohtana on ollut aluerakenteen tiivistäminen, Haapajärven läpi kulkevan Kalajoen mahdollisimman monipuolinen hyödyntäminen sekä vyöhykkeinen ajattelutapa, jossa uudet osoitetut alueet pyritään sijoittamaan alle kolmen kilometrin päähän keskustan keskipisteestä. Muut uudet asuinalueet eheyttävät yhdyskuntarakennetta täydentämällä alueen vajaita alueita. Asuminen keskittyy jokivarren länsipuolen kylämaisten tiivistymien lisäksi junaradan itäpuoleiselle alueelle sekä keskustaan. Pääosin asunnot sijoittuvat olemassa olevien verkostojen sisälle. Mahdollinen uusi liikerakentaminen ja kauppa tulevat sijoittumaan keskustan alueelle. Liikekeskustan kehittämistä ja laajenemista painotetaan ympäristömaisenä alueena Kuusaantien molemmiin puoliin ulottuen lähelle rata-alueita ja maanteiden risteyskohtaan. Liikenteen osalta erityistä huomiota on kiinnitetty kevyen liikenteen ratkaisuihin. Rautatien halkaisevaa vaikutusta on pyritty eliminoimaan jatkamalla kaavassa esitettyä kevyen liikenteen väylää radan toiselle puolelle sekä tiivistämällä Palomäen asuinalueita.

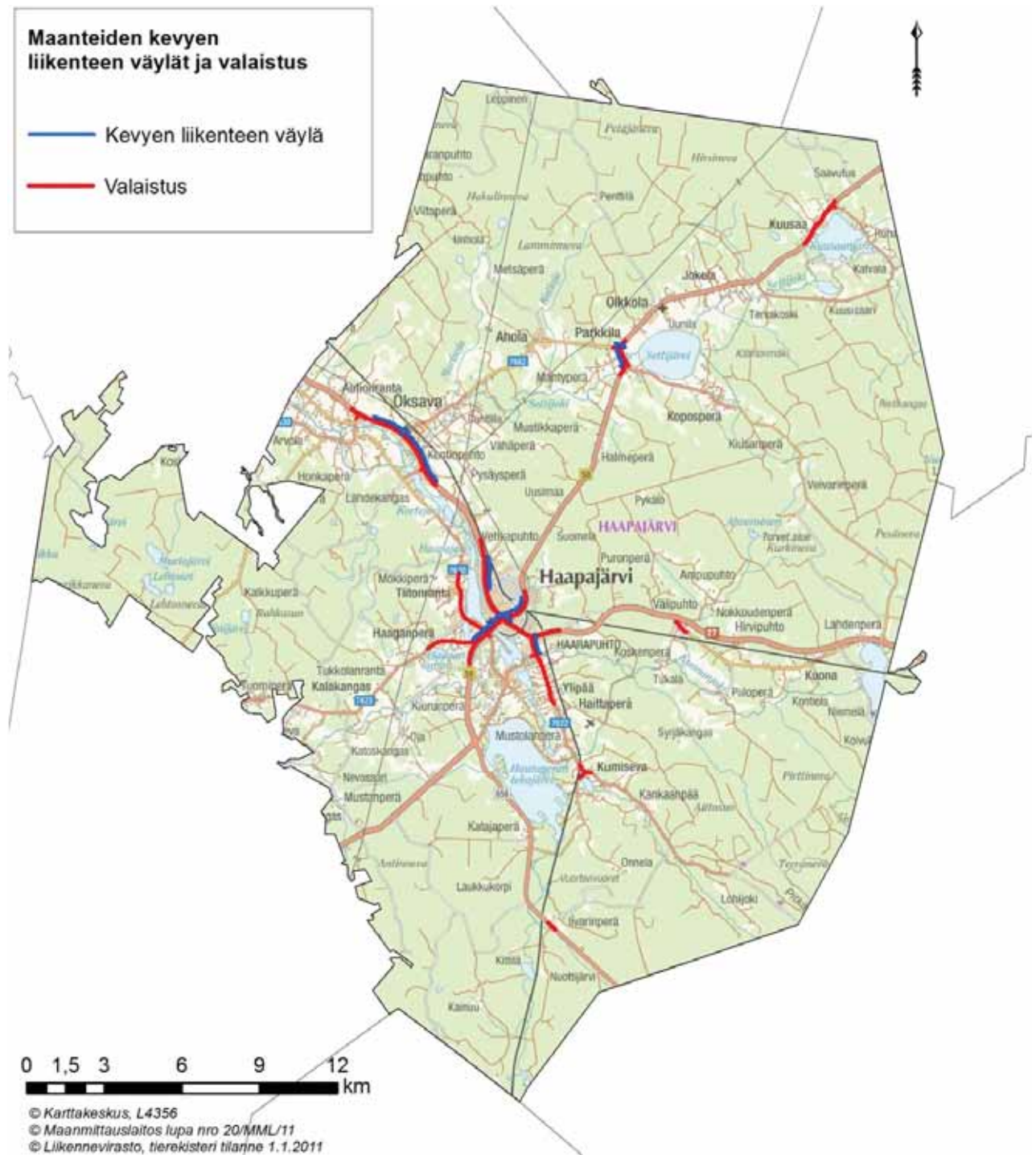
1.4 Nykyinen tie- ja katuverkko sekä liikenne

Haapajärven kaupungin alueella on maanteitä yhteensä noin 186 km. Tästä valtateiden osuus on 29 km, kantateiden osuus 37 km, seututeiden noin 12 km ja yhdysteiden 108 km. Kaupungin ylläpitämiä katuja on noin 37 km sekä yksityisteitä yhteensä noin 280 km (Kuva 1). Maanteiden keskimääräiset vuorokausiliikenteen määrät on esitetty kuvassa 2. Maanteiden varsilla oleva tievalaistus ja kevyen liikenteen väylät on esitetty kuvassa 3 sekä keskusta-alueen valaistus ja kevyen liikenteen väylät kuvissa 4-5.

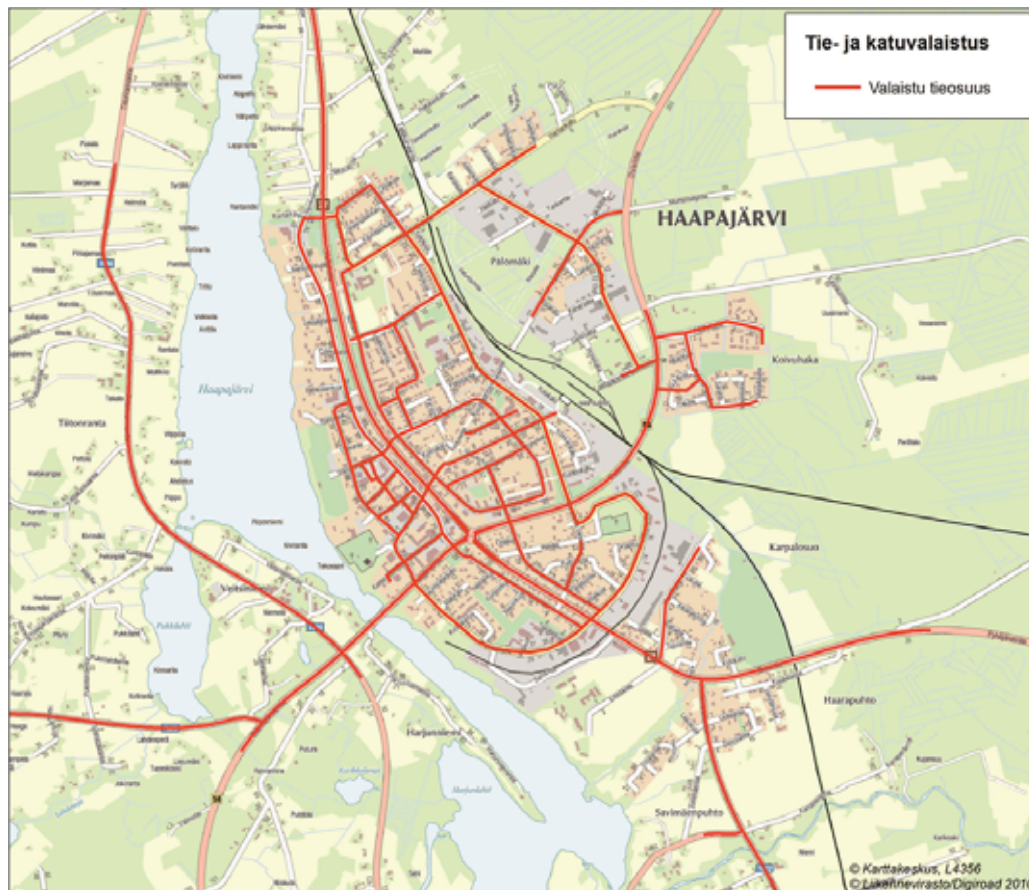
Haapajärven maanteiden nopeusrajoitukset on esitetty kuvassa 6. Keskustaajamassa ja asuinalueilla on toteutettu kattavasti nopeusrajoitus 40 km/h. Rajoituksen ohella on suurella osalla alueista toteutettu myös tasa-arvoiset tonttikatujen väliset liittymät.

Kuva 2. Haapajärven maanteiden keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät.

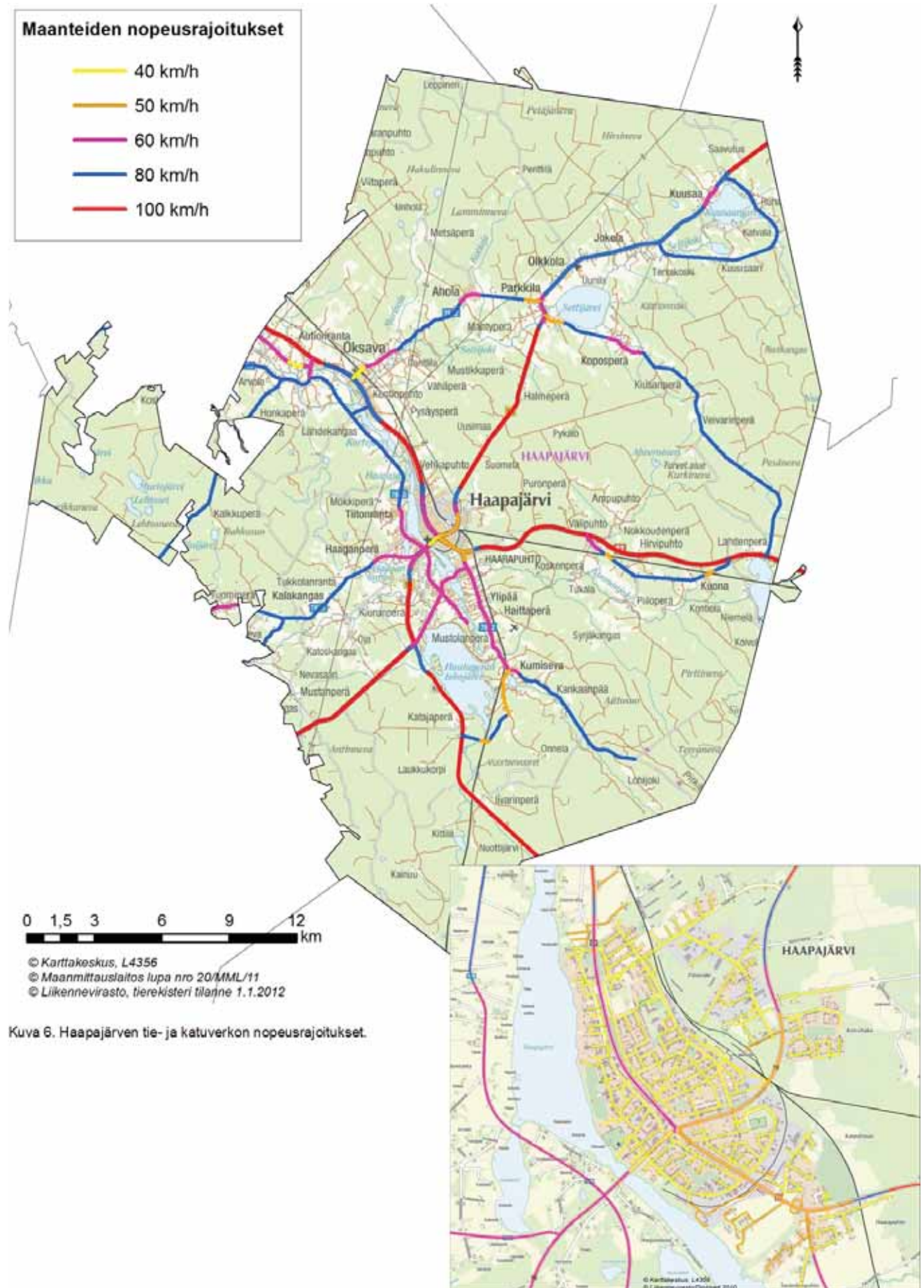
Kuva 3. Maanteiden tievalaistus ja kevyen liikenteen väylät.

Kuva 4. Haapajärven keskustan valaistus.

Kuva 5. Haapajärven keskustan kevyen liikenteen väylät.

2. Liikenneturvallisuuden nykytila

2.1 Liikenneonnettomuudet

2.1.1 Onnettomuusmäärät

Onnettomuustarkastelu perustuu poliisin tietoon tulleisiin onnettomuuksiin. On arvioitu, että poliisin tietoon tulee vain osa kaikista liikenneonnettomuuksista. Kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet ja yli puolet loukkaantumiseen johtavista onnettomuuksista tulevat poliisin tietoon, mutta pienistä omaisuusvahinkoihin johtaneista onnettomuuksista vain hyvin pieni osa päätyy tilastoihin. Onnettomuustarkastelu käsittää maanteilla, kaduilla ja yksityisteillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet onnettomuudet. Onnettomuusaineisto saatiin Liikenneviraston onnettomuusrekisteristä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kautta. Huomioon otettavaa on, että tiedot kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneista onnettomuuksista ovat osassa onnettomuuksista sijaintitiedoiltaan puutteellisia.

Haapajärven kaupungin alueella tapahtui vuosina 2001-2010 yhteensä 433 onnettomuutta, joista maanteillä tapahtui 278 sekä kaduilla ja yksityisteillä 155. Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui 87 (20,1 % kaikista onnettomuuksista), joista maanteillä tapahtui 60 sekä kaduilla ja yksityisteillä 27. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtui viisi, joista kolme tapahtui maanteillä ja kaksi kaduilla ja yksityisteillä. Tapahtuneissa onnettomuuksissa kuoli kuusi ja loukkaantui 110 henkilöä. Eniten onnettomuuksia tapahtui kaduilla ja yksityisteillä (Taulukko 1).

Taulukko 1. Haapajärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet onnettomuudet.

	Omaisuusvahinkoon johtaneet onnettomuudet			Loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet			Kuolemaan johtaneet onnettomuudet			Kaikki onnettomuudet yhteensä		
	Ilman alko-holi-onn.	Alko-holi-onn.	Yht.	Ilman alko-holi-onn.	Alko-holi-onn.	Yht.	Ilman alko-holi-onn.	Alko-holi-onn.	Yht.	Ilman alko-holi-onn.	Alko-holi-onn.	Yht.
Valtatiet	56	3	59	16	4	20	1	0	1	73	7	80
Kantatiet	107	8	115	20	1	21	1	0	1	128	9	137
Seututiet	9	1	10	4	0	4	0	0	0	13	1	14
Yhdystiet	26	8	34	10	2	12	1	0	1	37	10	47
Kadut ja yksityistiet	123	5	128	22	3	25	2	0	2	147	8	155
Yhteensä	321	25	346	72	10	82	5	0	5	398	35	433

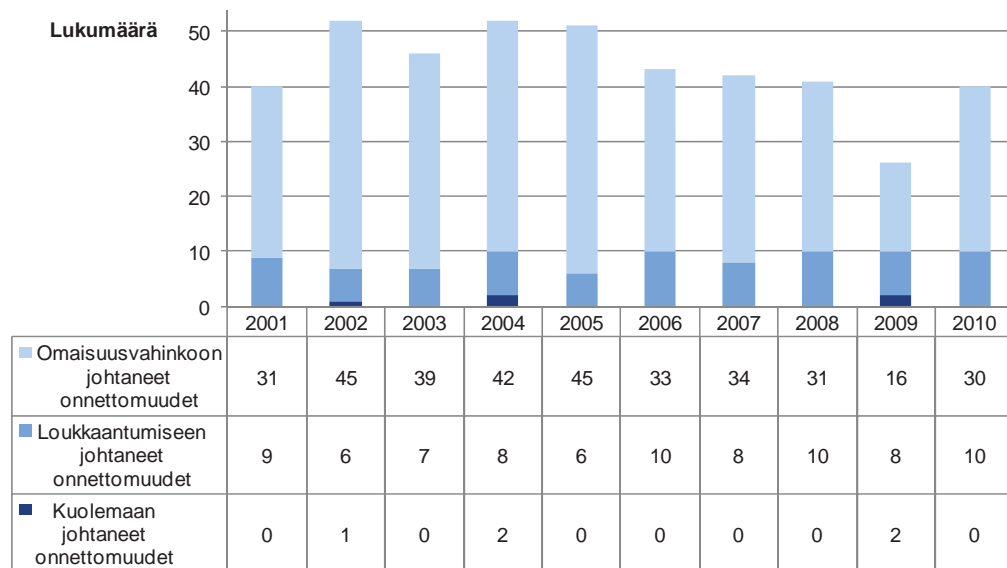
Vuosien 2001-2010 ajanjaksona kaikkien onnettomuuksien määrässä on havaittavissa laskeva suuntaus vuoden 2004 jälkeen. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä on pysynyt vuosittain lähes samalla tasolla (Kuva 7).

Kuljettaja oli juopunut (alkoholionnettomuudet) yhteensä 35 onnettomuudessa (8,1 %). Maanteillä tapahtuneista onnettomuuksista kuljettaja oli juopunut 27 onnettomuudessa (9,7 %) sekä kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneista onnettomuuksista kahdeksassa onnettomuudessa (5,2 %). Alkoholionnettomuuksista henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia oli kymmenen, jotka kaikki olivat loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia. Alkoholionnettomuuksissa loukkaantui yhteensä 19 henkilöä (Taulukko 1).

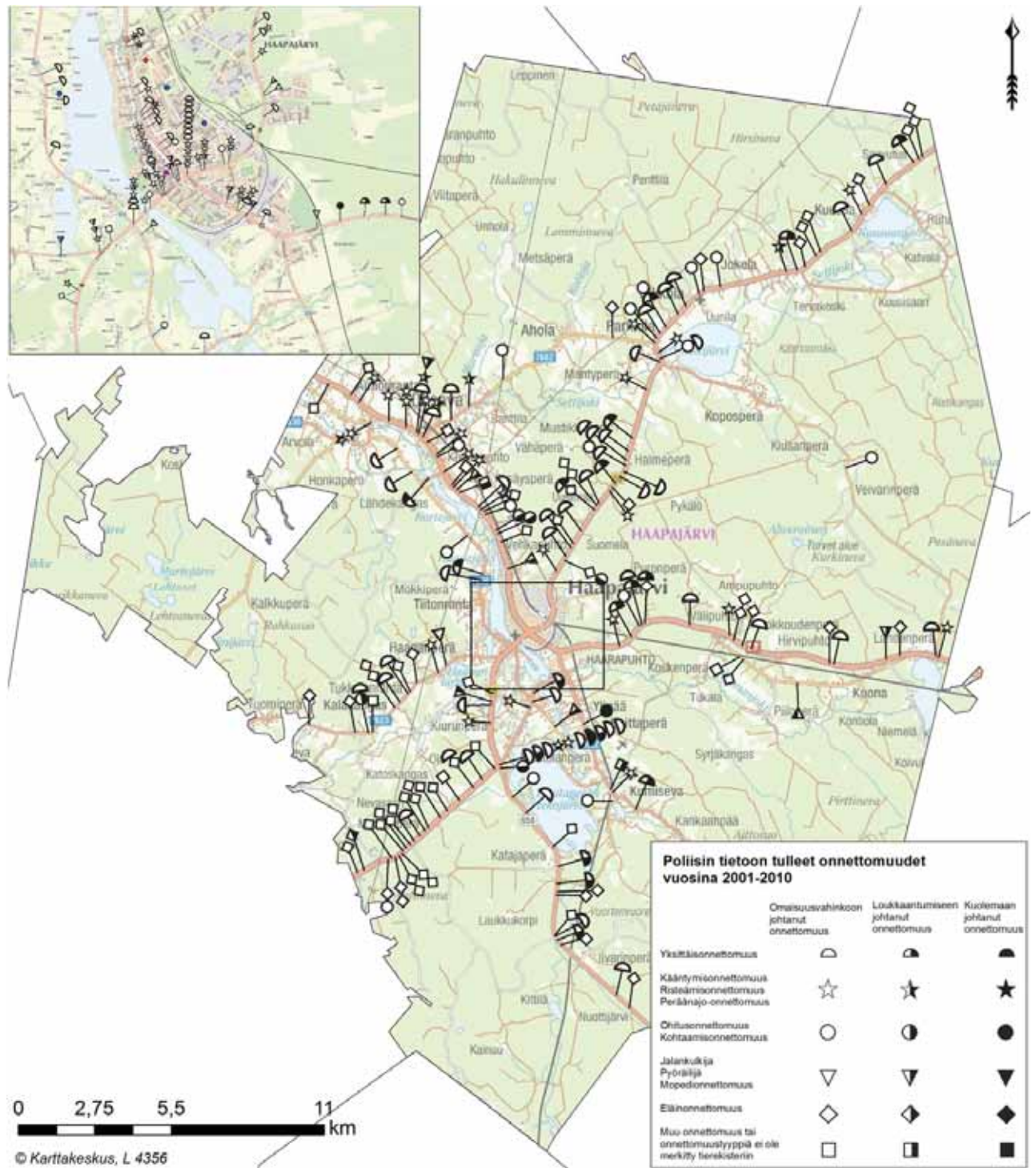
Asukaslukuun suhteutettuna Haapajärven maanteillä vuosina 2001-2010 tapahtuneissa onnettomuuksissa loukkaantui keskimäärin 1,01 ja kuoli keskimäärin 0,05 henkilöä vuodessa tuhatta asukasta kohti. Vastaavat luvut olivat vuosina 2001-2010 Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa keskimäärin 1,00 ja 0,06 ja valtakunnal-

lisesti keskimäärin 0,96 ja 0,06. Luvuissa ovat mukana myös ne onnettomuudet, joissa kuljettaja oli juopunut.

Maanteistä eniten kaikkia onnettomuuksia tapahtui kantatiellä 58. Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui eniten valtatiellä 27 ja kantatiellä 58. Liikennemääriltään hiljaisemmillä yhdysteillä suurin osa onnettomuuksista oli yksittäisonnettomuuksia (Kuva 8).

Kuva 7. Haapajärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet liikenneonnettomuudet.

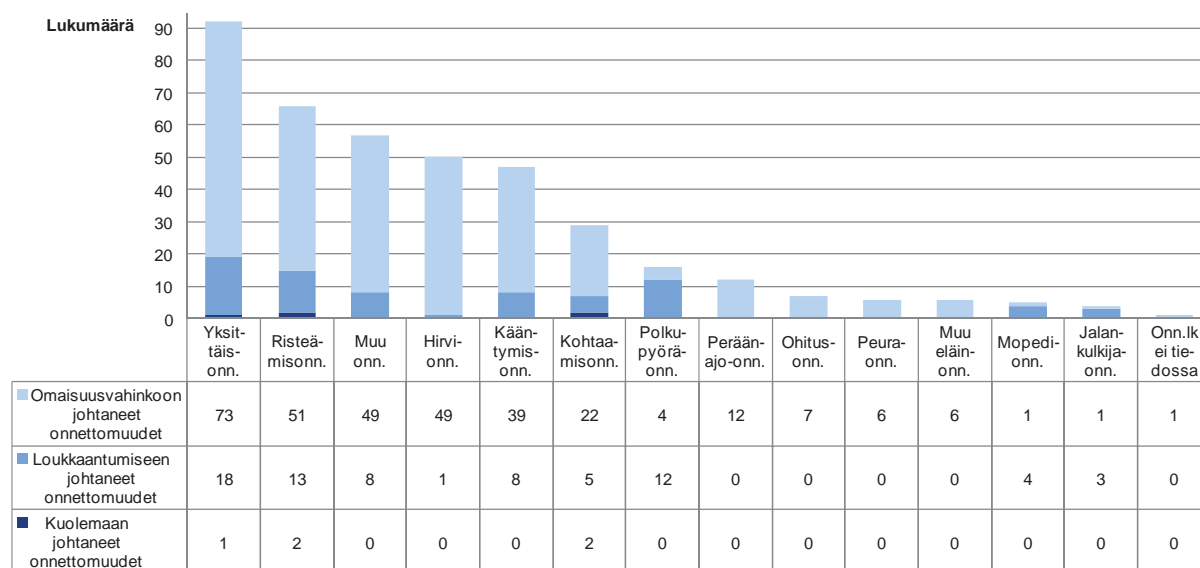
Kuva 8. Haapajärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet liikenneonnettomuudet.

Seuraavassa esitetyssä onnettomuustarkastelussa on oletettu, että kuljettajan juopumus vaikuttaa onnettomuuksiin liikenneympäristöä enemmän. Tähän oletukseen perustuen alkoholionnettomuudet poistettiin aineistosta, jotta liikenneympäristön vaikutus onnettomuuksien tapahtumiseen saataisiin paremmin selville.

2.1.2 Onnettomuusluokat

Haapajärvellä tapahtuneista kaikista onnettomuuksista suurin osa oli yksittäisonnettomuuksia. Yksittäisonnettomuuksia tapahtui 92 kpl, mikä oli noin 23 % kaikista onnettomuuksista. Onnettomuusluokan muu onnettomuus suuri osuus johtuu siitä, että kaduilla ja yksityisteillä tapahtuneissa onnettomuuksissa suuri osa onnettomuuksista on kirjattu ko. luokkaan (Kuva 9).

Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista tapahtui eniten yksittäisonnettomuuksia (19 onnettomuutta), risteämisonnettomuuksia (15 onnettomuutta) ja polkupyöräonnettomuuksia (12 onnettomuutta). Muissa onnettomuusluokissa tapahtui 0-8 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta kussakin onnettomuusluokassa. Suhteellisesti eniten henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui mopedi-, jalankulkija- ja polkupyöräonnettomuuksissa (Kuva 9).

Kuva 9. Haapajärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneet onnettomuudet onnettomuusluokittain.

2.1.3 Hirvi-, peura- ja muut eläinonnettomuudet

Haapajärvellä tapahtui hirvi- ja peuraonnettomuuksia yhteensä 56 kpl. Lisäksi muita eläinonnettomuuksia tapahtui kuusi. Kaikki em. eläinonnettomuudet tapahtuivat maanteillä. Eniten eläinonnettomuuksia tapahtui kantatiellä 58. Hirvionnettomuusmääriin ovat vaikuttaneet erityisesti hirvikannan vuosittainen vaihtelu (Kuva 8).

2.1.4 Onnettomuuksien kasaumapisteet

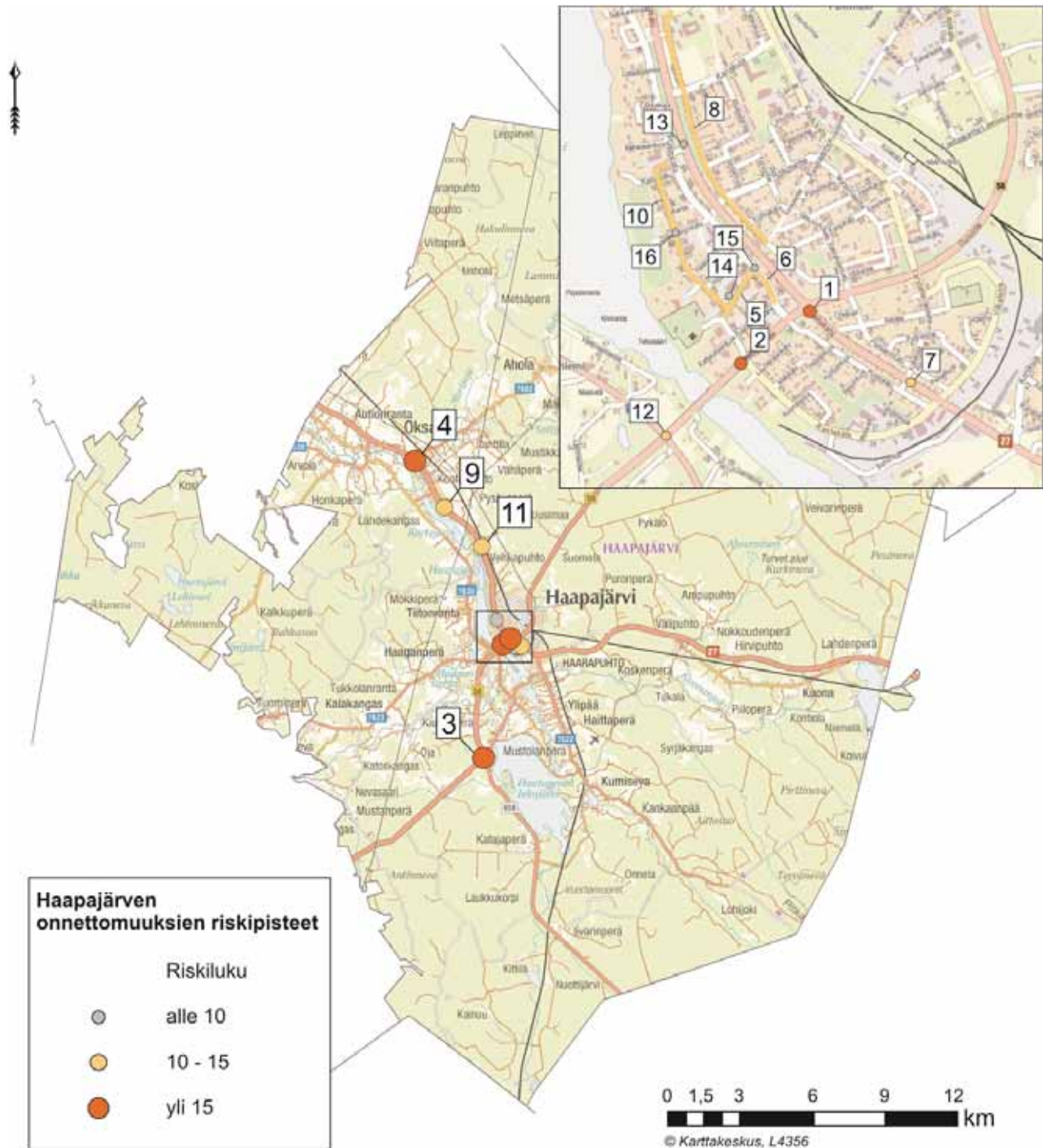
Maanteiden sekä katujen ja yksityisteiden onnettomuuksia tarkasteltiin myös kasaumapisteittäin. Kasaumapisteessä on tapahtunut vähintään viisi onnettomuutta tai vähintään kaksi henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta tien linjaosuudella enintään 400 metrin etäisyydellä toisistaan sekä liittymässä enintään 200 metrin säteellä liittymästä. Jokaiselle kasaumapisteelle laskettiin riskiluku, jotta kasaumapisteitä voitaisiin verrata keskenään. Riskiluku on kasaumapisteessä tapahtuneiden onnettomuuksien lukumäärän summa painottaen henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia kertoimella viisi ja omaisuusvahinkoon johtaneita onnettomuuksia kertoimella yksi. Kertoimilla painotettiin henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia omaisuusvahinkoon johtaneisiin onnettomuuksiin nähden. Katuverkon osalta kaikkien onnettomuuksien tapah-

tumapaikkaa ei voitu puutteellisten tietojen vuoksi tarkasti paikantaa. Kasaumapisteiden onnettomuuksissa ei ole mukana alkoholionnettomuuksia eikä hirvi- ja peuraonnettomuuksia.

Riskiluvultaan suurin onnettomuuksien kasaumapiste sijaitsi valtatie 27 (Valtakatu) ja kantatie 58 (Elämäjärventie) liittymässä (riskiluku 29). Liittymässä tapahtui 17 onnettomuutta, joista henkilövahinkoon johti kolme (numero 1, Taulukko 2 ja Kuva 7). Pääosa onnettomuuksista on tapahtunut ennen kiertoliittymän rakentamista.

Taulukko 2. Haapajärven teillä vuosina 2001-2010 tapahtuneiden onnettomuuksien kasaumapisteet ja riskiluvut (aineistosta on poistettu hirvi- ja peuraonnettomuudet sekä alkoholionnettomuudet).

Nro	Paikka	Kaikkien onnettomuuksien määrä	Henkilö- vahinkoon johtaneiden onn. määrä	Riskiluku	Huom.
1	Vt 27 Valtakadun ja kt 58 Elämäjärventien / Ouluntien liittymä	17	3	29	Suistumisonnettomuuksia 7 kpl, risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 6 kpl
2	Kt 58 Ouluntien, Kauppakadun ja Rantakadun liittymä	13	2	21	Risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 8 kpl, polkupyörä- ja jalankulkijaonnettomuuksia 3 kpl
3	Kt 58 Reisjärventien, mt 658 Elämäjärventien ja mt 18385 Karjalahdentien liittymä	8	3	20	Suistumisonnettomuuksia 6 kpl, risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 2 kpl
4	Vt 27 Nivalantien, mt 7682 Aholantien ja Meijeritien liittymä	6	3	18	Risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 3 kpl
5	Kirkkokatu	7	2	15	
6	Puistokatu Kirkkokadun ja Kustaa Vaasankadun liittymien välillä	7	2	15	
7	Vt 27 Valtakadun ja Kalekujan liittymä	6	2	14	Risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 3 kpl, polkupyörä- ja jalankulkijaonnettomuuksia 2 kpl
8	Isokatu	6	2	14	Suistumisonnettomuuksia 3 kpl, risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 3 kpl
9	Vt 27 Nivalantie Kontiopuhdon kohdalla	4	2	12	
10	Kauppakatu	11	0	11	
11	Vt 27 Nivalantie Vehkapuhdon kohdalla	2	2	10	Molemmat kohtaamisonnettomuuksia
12	Kt 58 Elämäjärventien, mt 7630 Tiitonrannatien ja mt 18384 Karjalahdentien liittymä	6	1	10	Risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 3 kpl
13	Vt 27 Valtakadun ja Puistokadulle johtavan tien liittymä	5	1	9	Suistumisonnettomuuksia 3 kpl
14	S-Marketin parkkipaikka (Kirkkokatu 1)	8	0	8	
15	Kirkkokadun ja Puistokadun liittymä	7	0	7	Risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 6 kpl
16	Kauppakadun ja Ståhlberginkadun liittymä	6	0	6	Risteämis- ja kääntymisonnettomuuksia 5 kpl

Kuva 10. Haapajärvellä vuosina 2001-2010 tapahtuneiden onnettomuuksien kasaumapisteet ja riskiluvut (aineistosta on poistettu hirvi- ja peuraonnettomuudet sekä alkoholioonnettomuudet).

2.1.5 Onnettomuuskustannukset

Haapajärvellä liikenneonnettomuuksista yhteiskunnalle aiheutuneet kustannukset ovat olleet keskimäärin 4,2 milj. € vuodessa. Tästä kaupungin osuudeksi on arvioitu 17-25 %. Vuosittaiset kustannukset ovat 17 %:n osuudella laskettuna olleet noin 664 000 €, mikä asukaslukuun suhteutettuna tarkoittaa noin 87 euroa/asukas. Todellisuudessa onnettomuuksista aiheutuneet kustannukset ovat vielä suuremmat, koska suuri osa erityisesti kevyen liikenteen loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista ei tule poliisin tietoon ja sitä kautta viralliseen onnettomuustilastoon. Näiden tilaston ulkopuolelle jääneiden onnettomuuksien kustannukset eivät ole em. kustannuksissa mukana.

Yhteenveto

- Haapajärven kaupungin alueella tapahtui vuosina 2001-2010 yhteensä 433 onnettomuutta.
- Onnettomuuksissa loukkaantui 110 ja kuoli kuusi henkilöä.
- Eniten onnettomuuksia tapahtui kantatiellä 58.
- Eniten tapahtui yksittäisonnettomuuksia.
- Kaupungin alueella tapahtuneista poliisin tietoon tulleista liikenneonnettomuuksista yhteiskunnalle aiheutuneet kustannukset ovat olleet keskimäärin 4,2 milj. € vuodessa.

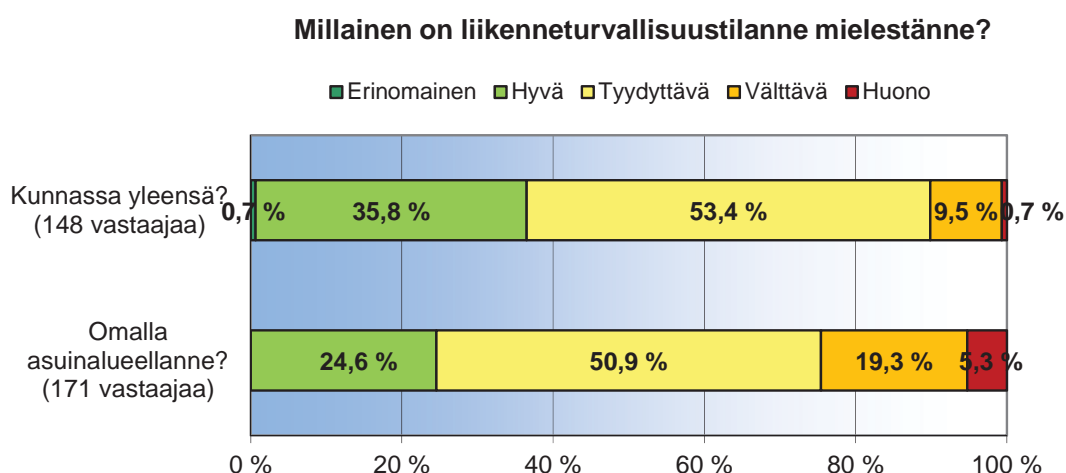
2.2 Liikenneturvallisuuskyselyt

Haapajärven liikenneturvallisuusongelmia kartoitettiin kevään 2012 aikana tehdyillä asukas- ja koululaiskyselyillä. Asukkaat vastasivat kyselyyn internetissä tai paperilomakkeilla ja koululaiset internetissä. Asukaskyselystä tiedotettiin paikallisissa lehdissä sekä kuntien internetsivuilla.

Työn aikana pidettiin myös yleisötilaisuus elokuussa Pidot Pitäjässä -tapahtuman yhteydessä. Tilaisuudessa esiteltiin kyselyissä ja onnettomuusanalyysissä esille tulleita ongelmakohteita sekä ehdotuksia liikenneympäristön parantamistoimenpiteiksi. Toimenpideehdotukset pidettiin myös nähtävillä kaupungin internetsivuilla.

2.2.1 Asukaskysely

Asukaskyselyyn saatiin yhteensä 197 vastausta. Vastaajista 65 % oli naisia. Vastaajista 65 % oli täysipäiväisesti työssäkäyviä. Suurin osa vastaajista, noin 53 % piti Haapajärven yleistä liikenneturvallisuustilannetta tyydyttävänä. Omalla asuinalueella tilanteen koettiin olevan hieman huonompi kuin Haapajärvellä yleensä (Kuva 11). Liikenneturvallisuustilanteen koettiin viimeisten kolmen vuoden aikana hieman parantuneen.

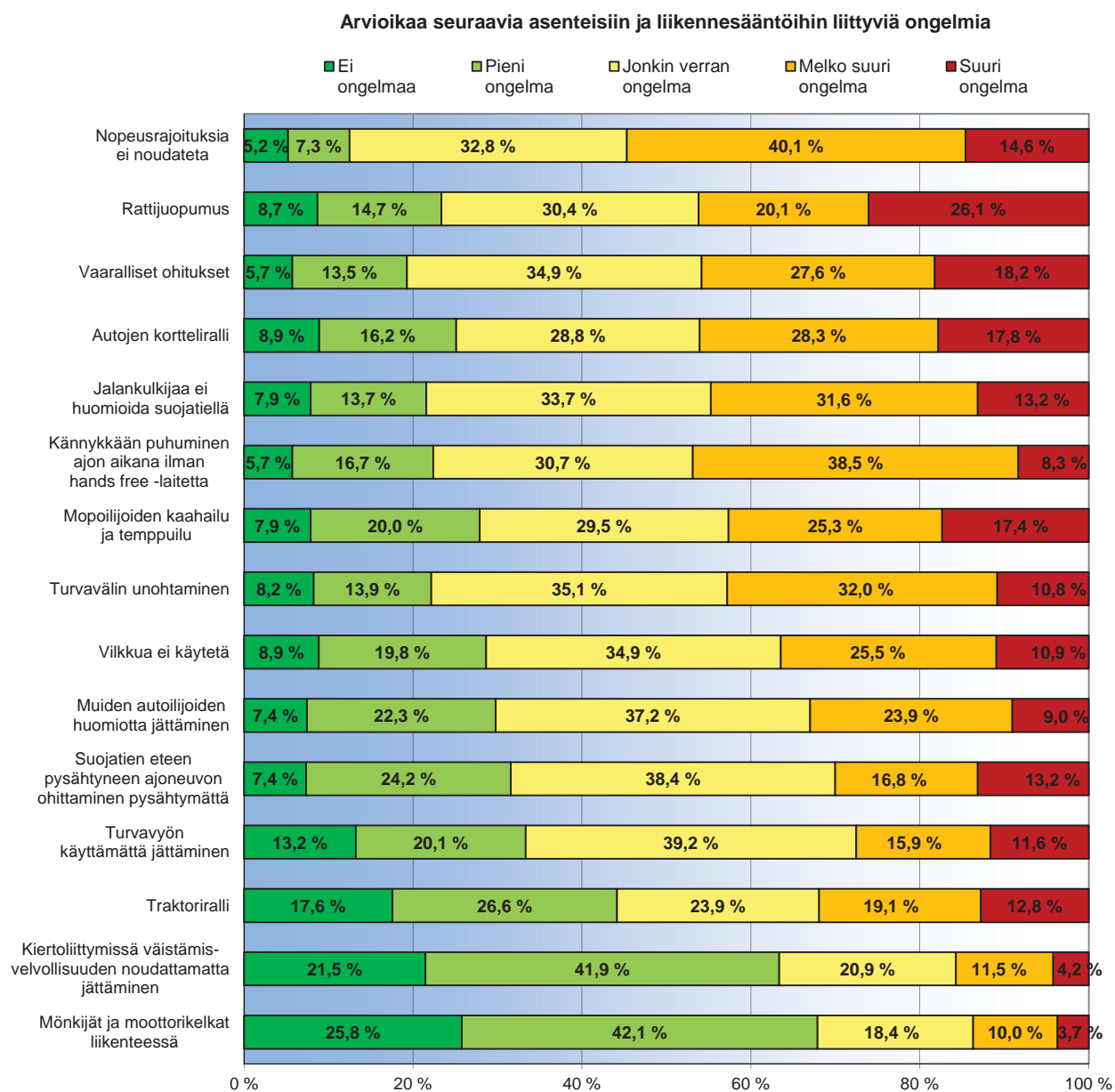

Kuva 11. Liikenneturvallisuustilanne Haapajärvellä asukaskyselyn mukaan.

Suurimpana asenteisiin ja liikennesääntöihin liittyvinä liikenneturvallisuusongelmina pidettiin nopeusrajoitusten noudattamatta jättämistä, rattijuopumusta ja vaarallisia ohituksia (Kuva 12). Liikenneympäristöön liittyvi-

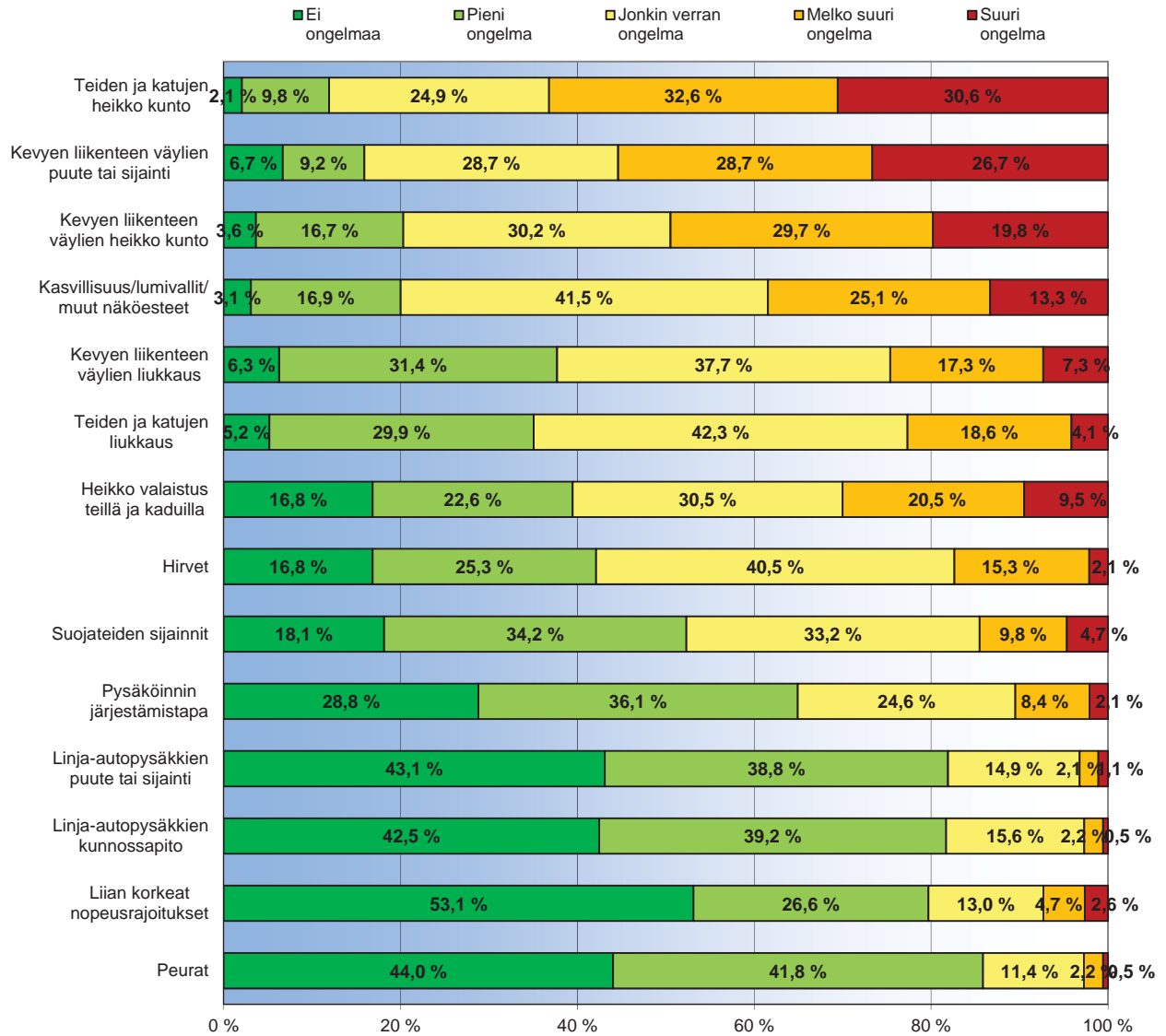
nä suurimpina ongelmina pidettiin teiden ja katujen heikkoa kuntoa sekä kevyen liikenteen väylien puuttumista tai sijaintia (Kuva 13).

Turvavälineistä vastaajat käyttivät eniten kypärää moottoripyörällä ajaessa sekä lapsella turvaistuinta pyöräillessä. Erityisesti pyöräilykypärän käyttöaste on alhainen, etenkin kun huomioidaan, että laki velvoittaa sen käyttöön (Kuva 14).

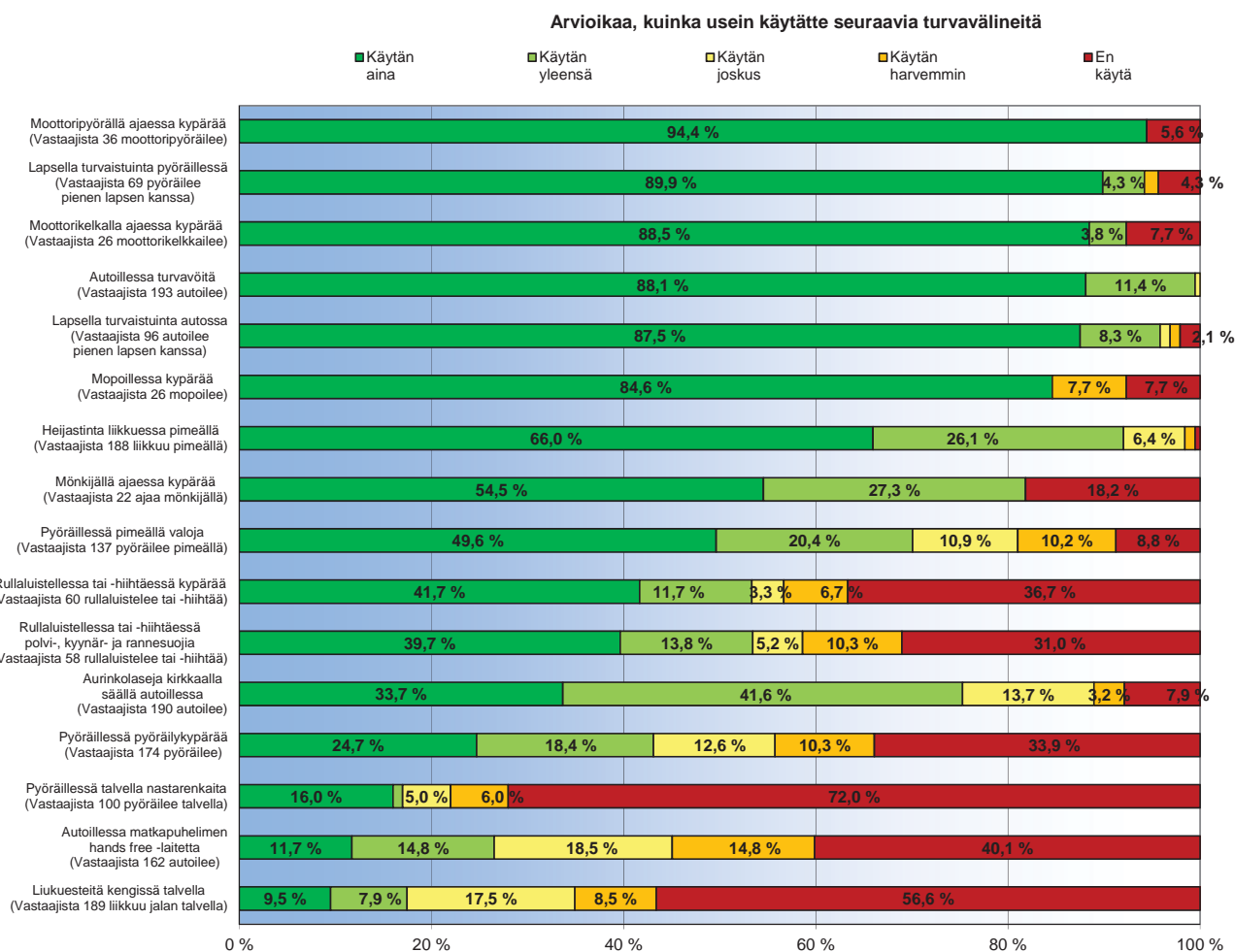

Kuva 12. Asenteisiin ja liikennesääntöihin liittyvät ongelmat Haapajärvellä asukaskyselyn mukaan.

Arvioikaa seuraavia liikenneympäristöön liittyviä ongelmia

Kuva 13. Liikenneympäristöön liittyvät ongelmat Haapajärvellä asukaskyselyn mukaan.

Kuva 14. Haapajärven asukkaiden turvavälineiden käyttö asukaskyselyn mukaan.

Tärkeimmäksi keinoksi liikenneturvallisuuden parantamisessa nähtiin asenteiden muuttaminen, kevyen liikenteen olosuhteiden kehittäminen sekä liikennekasvatuksen lisääminen (Kuva 15).

Kuva 15. Tärkeimmiksi koetut keinot liikenneturvallisuuden parantamiseksi Haapajärvellä asukaskyselyn mukaan.

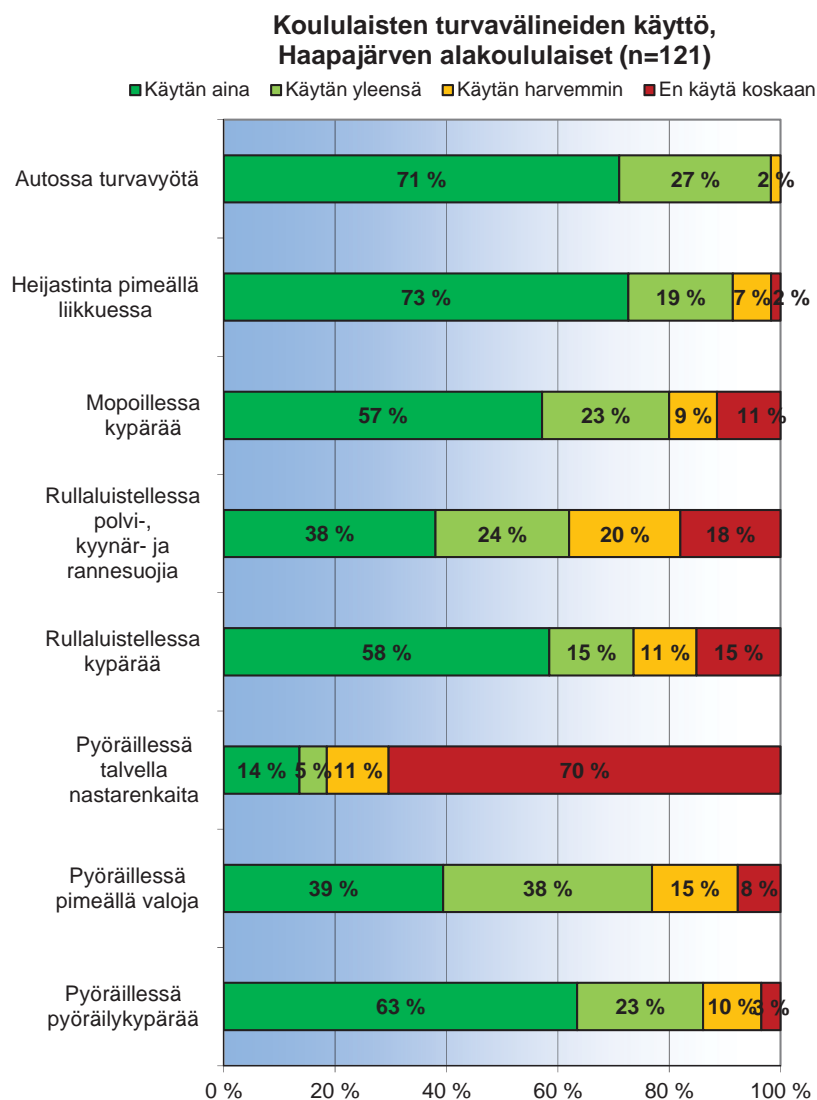
Esteettömyysongelmina Haapajärvellä pidettiin erityisesti talvikunnossapitoa, julkisten rakennusten saavutettavuutta sekä korkeita reunakiviä. Esteettömyysongelmia kartoitettiin työn yhteydessä tarkemmin erillisellä esteettömyyskierroksella (luku 6). Kävely ja pyöräily valittaisiin useammin kulkumuodoksi lyhyillä matkoilla, mikäli kevyen liikenteen väyliä olisi enemmän ja niiden talvikunnossapito olisi parempaa tai mikäli asuinpaikka olisi lähempänä keskustaa ja palveluita. Myös asenteella ja ajan puutteella koettiin olevan vaikutusta kulkumuodon valintaan.

Vastaajille oli tapahtunut läheltä piti-tilanteita liikenteessä mm. eläinten kanssa sekä liittymissä väistämisevelvollisuuden noudattamatta jättämisen vuoksi. Kaaharit ja korttelirallia ajaneet autoilijat ovat lähes ajaneet päälle. Lisäksi jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden heijastimien/valojen käyttämättömyys on aiheuttanut vaaratilanteita.

2.2.2 Koululaiskysely

Koululaiskyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 130 kpl. Lähes kaikki olivat alakoululaisten vastauksia. Yläkoululaisten vastauksia ei analysoitu niiden vähäisyyden takia. Kyselyssä kysyttiin mm. koululaisten turvavälineiden käyttöä. Käytetyimpiä turvavälineitä olivat turvavyö autossa ja heijastin pimeällä liikuttaessa. Pyöräilykypärän käyttöaste oli alakoululaisten keskuudessa suhteellisen hyvä. Yläkoululaisilta ei saatu vastauksia, mutta muista kunnista saatujen kokemusten perusteella voidaan arvioida pyöräilykypärän ja laa-

jemmin myös muiden turvavälineiden käytön olevan huomattavasti alakoululaisia vähäisempää. Kyselyssä tiedusteltiin lisäksi koulumatkojen vaaran paikkoja.

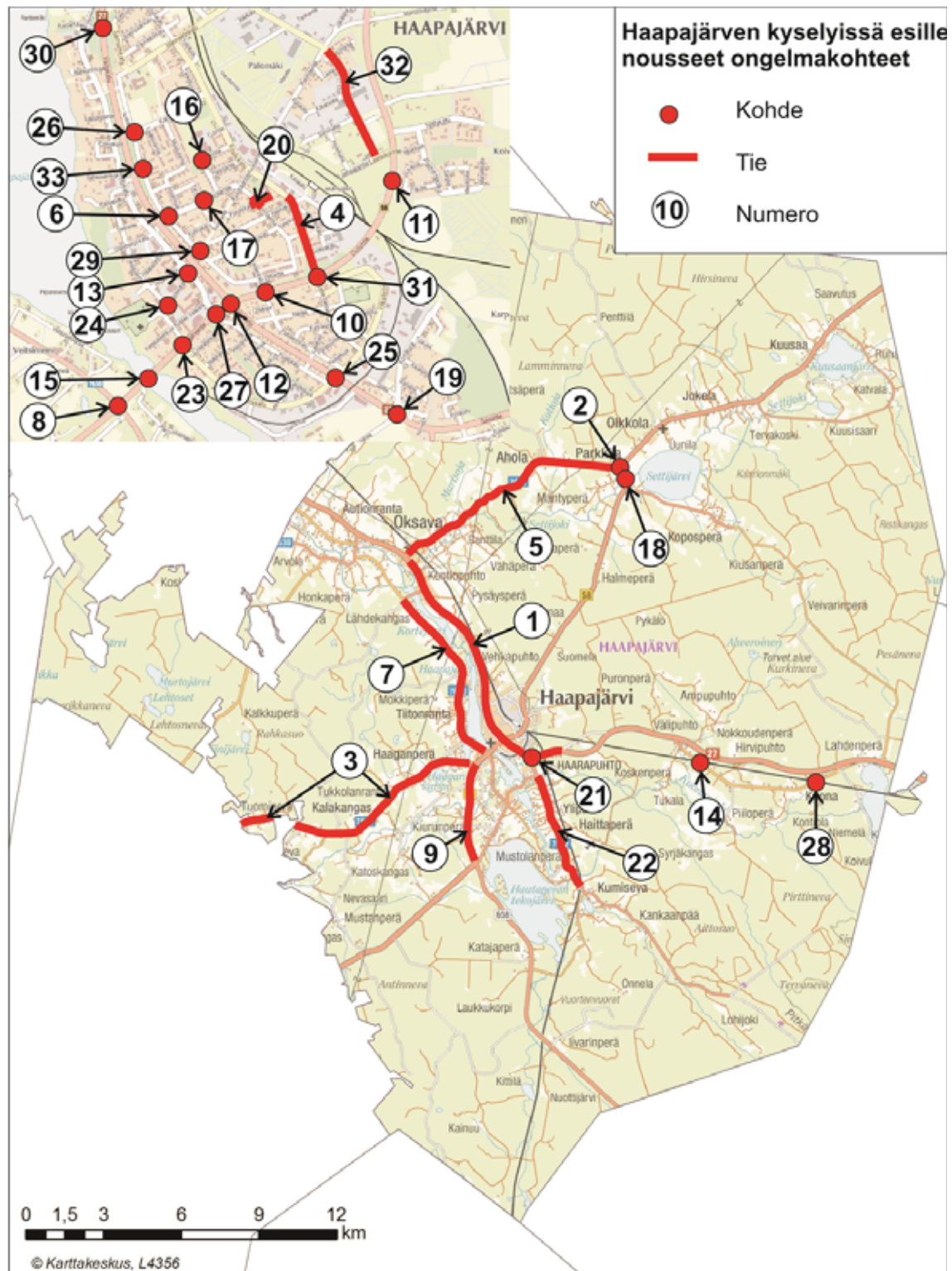
Kuva 16. Haapajärven koululaisten turvavälineiden käyttösuudet.

2.2.3 Asukas- ja koululaiskyselyissä esille nousseet ongelmakohteet

Asukaskyselyssä asukkaat saivat merkitä liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallisia paikkoja kartalle karttapalautejärjestelmän kautta. Myös koululaiset saivat kyselyssä mainita koulumatkan vaarallisia paikkoja. Kyselyjen tulokset analysoitiin yhdessä ongelmakohdekokonaisuuden selvittämiseksi. Asukas- ja koululaiskyselyissä luokiteltiin sellaiset kohteet, jotka kyselyyn vastanneet mainitsivat vähintään kolme kertaa (Taulukko 3 ja Kuva 17). Myös vähemmän mainintoja saaneet kohteet käytiin läpi työn aikana sekä kunnan liikenneturvallisuusryhmässä että maastokäynneillä.

Taulukko 3. Asukas- ja koululaiskyselyssä esiin nousseet ongelmakohteet.

Nro	Kohde	Maininnat		Riskiluku (jos kasauma- piste)	Ongelmat
		Asukas- kysely	Koulu- lais- kysely		
1	Vt 27 Valtakatu Haapajärven keskustan kohdalla	13	3	Useita 29, 14, 12, 10	Erillinen välikaistalla erotettu kevyen liikenteen väylä puuttuu
2	Kt 58 Ouluntien ja mt 7682 Aholantien liittymä	7	6		Ei suojatietä, huonot näkemät
3	Mt 7623 Kalakankaantie	9	4		Tien on kapea (kevyen liikenteen väylä puuttuu)
4	Koulukatu	12			Huono kunto
5	Mt 7682 Aholantie	3	7		Vilkas liikenne, ei valaistusta, ei suojateitä, kevyen liikenteen väylä puuttuu
6	Isokadun ja Roikolantien liittymä	10			Huonot näkemät, epäselvä
7	Mt 7630 Tiitonrannatie ja sen liittymät	2	7		Tie on kapea (kevyen liikenteen väylä puuttuu), autojen korkeat nopeudet
8	Kt 58 Elämäjärventien, mt 7630 Tiitonrannantien ja mt 18384 Karjalahdentien liittymä (nk. Lahikan risteys)	5	4	10	Vilkas liikenne, huonot näkemät
9	Kt 58 Elämäjärventie Laurikkalan tien ja mt 7623 Kalakankaatien liittymien välillä	6	3		Vilkas liikenne, kevyen liikenteen väylä puuttuu, nopeusrajoitus liian korkea (100 km/h)
10	Kt 58 Reisjärventien, Paltaaninkadun ja Vastuksenkadun liittymä	9			Suojatie on väärässä paikassa
11	Kt 58 Ouluntien suojatie Virpinkujan ja Pajutien kohdalla	5	3		Autojen korkeat nopeudet, autot eivät anna tietä jalankulkijoille suojateilla
12	Vt 27 Valtakadun ja kt 58 Ouluntien/Reisjärventien liittymä	8		29	Kiertoliittymässä on kasvillisuutta näkemäesteinä, kevyen liikenteen väylän pinta huonossa kunnossa liittymän pohjoispuolella
13	Puistokadun ja Kirkkokadun liittymä	8			Väistämisvelvollisuus epäselvä (kolmio puuttuu)
14	Mt 18400 Väiojantien rautatien tasoristeys		6		Tien huono kunto
15	Kt 58 Reisjärventie, Kirkkosilta	1	5		Kapea, huono talvikunnossapito
16	Linnintien mutka	3	3		Autojen korkeat nopeudet, talvella liukkaas, ei valaistusta
17	Päiväkotikielien parkkipaikka (Roikolantie 20)	6			Parkkipaikka ongelmallinen
18	Kt 58 Ouluntien ja Mäntyperäntien liittymä	5			Kuusaita näkemäesteenä
19	Vt 27 Valtakadun ja Sahantien liittymä	5			Ahdas sekä autoille että kevyelle liikenteelle
20	Martinmäen koulun (Pohdinkatu 9) ympäristö		4		Vilkas liikenne, vähän parkkipaikkoja
21	Vt 27 Valtakadun/Savontien ja mt 7622 Herraistentien liittymä		4		Vilkas raskas liikenne, autojen korkeat nopeudet
22	Mt 7622 Kumisevantie Saarentien ja Katajaperäntien liittymien välillä	4			Tie on kapea (kevyen liikenteen väylä puuttuu), autojen korkeat nopeudet
23	Kt 58 Reisjärventien, Kauppakadun ja Rantakadun liittymä	4			Vilkas liikenne, autojen korkeat nopeudet
24	Kauppakadun ja Kirkkokadun liittymä	4			Väistämisvelvollisuus epäselvä (kolmio puuttuu)
25	Vt 27 Valtakadun ja Rantakadun/Viikaketien liittymä	4			Ahdas sekä autoille että kevyelle liikenteelle
26	Isokadun ja Karjakujan liittymä	4			Huonot näkemät, väistämisvelvollisuus epäselvä (kolmio puuttuu)
27	Kt 58 Reisjärventien ja Puistokadun liittymä		3		Vilkas liikenne, autot eivät anna tietä jalankulkijoille suojateilla
28	Mt 18400 Kuonantien rautatien tasoristeys		3		Tien huono kunto, puomit eivät aina toimi
29	Kuusaantie, Isokadun ja Vitikantien liittymä	3			Huonot näkemät
30	Vt 27 Valtakadun ja Puistokadun liittymä	3		9	Vaarallinen ylityspaikka kevyelle liikenteelle
31	Kt 58 Ouluntien, Koulukadun ja Varstien liittymä	3			Näkemäeste, vaatii kiertoliittymän
32	Rajakatu	3			Huono kunto
33	Isokatu	3		14	Kevyen liikenteen väylä on erotettu ajoradasta huonosti

Kuva 17. Asukas- ja koululaiskyselyssä esiin nousseet ongelmakohteet Haapajärvellä.

Yhteenveto

- Asukaskyselyyn saatiin 197 vastausta ja koululaiskyselyyn 130 vastausta.
- Suurimpina asenteisiin ja liikennesääntöihin liittyvänä liikenneturvallisuusongelmana pidettiin nopeusrajoitusten noudattamatta jättämistä ja rattijuopumusta.
- Liikenneympäristön suurimpina liikenneturvallisuusongelmina pidettiin teiden ja katujen heikkoa kuntoa sekä kevyen liikenteen väylien puuttumista/sijaintia.
- Suurimpina ongelmakohteina pidettiin valtatieä 27 Haapajärven keskustan kohdalla sekä kantatien 58 Ouluntien ja maantien 7682 Aholantien liittymää.

3. Liikenneturvallisuustavoitteet

3.1 Tavoiteasettelun taustaa

Liikenneturvallisuustilanteen kehitykselle asetettavat määrälliset tavoitteet asetettiin seudullisesti ja ne johdettiin valtakunnallisen tieliikenteen turvallisuussuunnitelman sekä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteista. Toiminnalliset tavoitteet asetettiin nykytila-analyysin sekä alueen erityispiirteiden pohjalta ohjausryhmässä ja niissä otettiin huomioon valtakunnallisessa ja alueellisessa kehityksessä viime vuosina tapahtuneet muutokset ja painotukset.

3.1.1 Valtakunnalliset tavoitteet

Tavoitteet todeksi - Tieliikenteen turvallisuussuunnitelma vuoteen 2014 linjaa valtakunnallisen liikenneturvallisuustyön suuntaviivat ja määrittelee toimenpiteet tuleville vuosille. Suunnitelmaan on kirjattu turvallisuusvisio ja -tavoite, pitkän aikavälin suunnitelmaa tukevat strategiset linjaukset sekä toimenpiteet. Valtakunnallinen suunnitelma toimii pohjana alueellisen liikenneturvallisuustyön tavoiteasetannalle sekä toimenpiteiden suunnittelulle. Valtakunnallisessa suunnitelmassa asetettiin seuraava visio ja tavoite:

Turvallisuusvisio: Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.

Turvallisuustavoite: Liikennekuolemien määrä puolitetaan ja loukkaantumisten määrää vähennetään neljänneksellä vuoteen 2020 mennessä (vuoden 2010 tasosta).

Suunnitelma asettaa tavoitteeksi liikenneturvallisuuden jatkuvan parantumisen siten, että:

- vuonna 2014 tieliikennekuolemia on enintään 218 eli enintään 40 kuolemaa miljoonaa asukasta kohti.
- vuonna 2020 tieliikennekuolemia on enintään 136 eli enintään 24 kuolemaa miljoonaa asukasta kohti.
- vuonna 2020 tieliikenteessä loukkaantuneiden määrä on enintään 5750.

Asukaslukuun suhteutettuna tavoite merkitsee sitä, että vuoteen 2014 mennessä Suomi saavuttaa johtavan liikenneturvallisuusmaan Ruotsin vuoden 2009 turvallisuustason (39 tieliikennekuolemaa/ milj. asukasta). Loukkaantumisten määrää koskeva tavoite vastaa hieman yli 25 %:n vähenemää vuodesta 2010 ja merkitsee keskimäärin 192 loukkaantumista vähemmän vuosittain. Nuorten ja iäkkäiden liikenneturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota, koska heidän onnettomuusriskinsä on korkea. Tavoitteena on, että heidän turvallisuustasonsa lähenee keskimääräistä tasoa.

Tavoitteiden saavuttamiseksi on esitetty seuraavat kuusi keskeistä toimenpidekokonaisuutta:

Ajokunto

1. Rattijuopumuksen vähentäminen
2. Ajoterveyden arviointi

Liikennekäyttäytyminen

3. Nopeusrajoitusten noudattaminen ja turvalaitteiden käyttö
4. Nuorten liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen

Taajamien liikenneturvallisuuden kehittäminen

5. Taajamaliikenteen rauhoittaminen.

Maanteiden turvallisuuden parantaminen

6. Kuolemien torjunta pääteillä

Kaikille toimenpidekokonaisuuksille on määritetty tarkemmat keskeiset toimet, vastuutaho(t) ja etenemispolku.

3.1.2 Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan tavoitteet ja toimintamalli

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuussuunnitelma on laadittu vuosille 2011-2014. **Suunnitelman visiossa Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu ovat vastuullisten liikkujien maakuntia.** Visiota tukevat toiminnalliset tavoitteet:

- Liikenneturvallisuustyön toimijamallia kehitetään ja malli jalkautetaan koskemaan kaikkia kuntia.
- Alan tutkimustoimintaa edistetään alueella.

Määrälliset tavoitteet on asetettu valtakunnallisten tavoitteiden suhteessa seuraavasti:

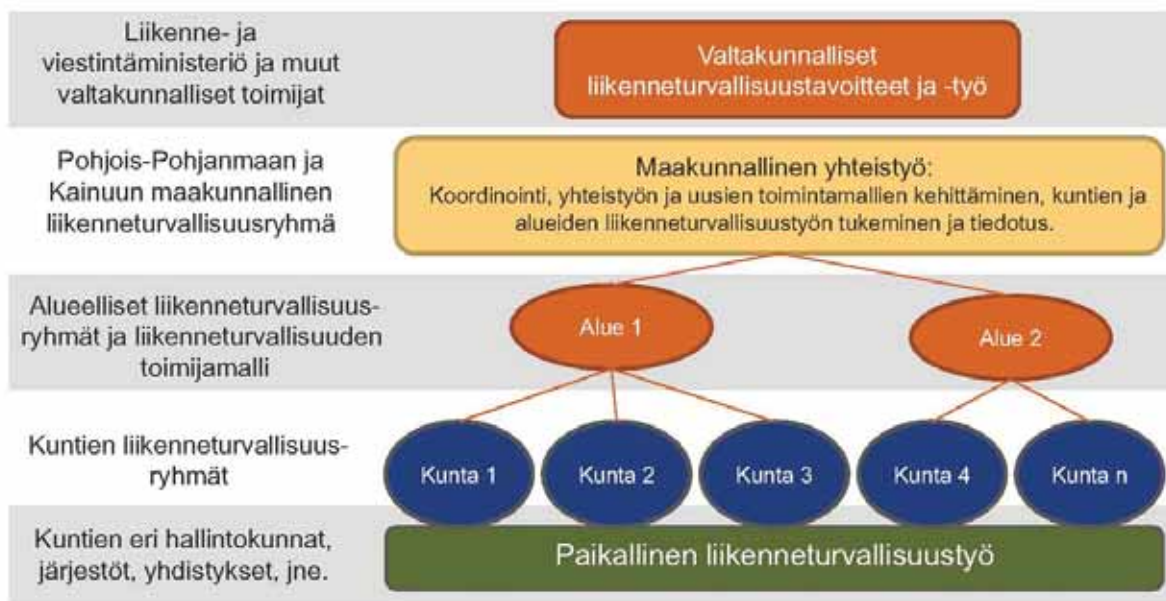
- Vuonna 2014 tieliikennekuolemia on enintään 19
- Vuonna 2020 tieliikennekuolemia on enintään 12
- Vuonna 2020 tieliikenteessä loukkaantuneiden määrä on enintään 506.

Työn tekemisen osalta määritellään seuraavaa:

- "Tukea on tarjolla": Viranomaisten ja liikenneturvallisuustoimijan kautta paikalliselle liikenneturvallisuustyölle tarjotaan osaamista ja tukea liikenneturvallisuutta edistävien prosessien eteenpäin viemiseen.
- "Yhdessä uusia avauksia": Sektoriajattelu ei ole tehokasta, on poikkihallinnollisen ja innovatiivisen yhteistyön aika.
- "Pienistä virroista kasvaa suuri joki": Liikenneturvallisuuden kehittäminen on pitkäjänteinen prosessi. Alueellisessa liikenneturvallisuustyössä pyritään synnyttämään erillisten tapahtumien ja toimien sijaan pysyviä rakenteita ja toimintamalleja, joilla liikenneturvallisuusvalistus jalkautuu molempien maakuntien alueella kaikkiin väestöryhmiin.
- "Laajalla rintamalla": Liikenneturvallisuudesta ovat vastuussa kaikki tielläliikkuajat. Tavoitteena on saada mukaan liikenneturvallisuustyöhön laajalla rintamalla kansalaiset, yhteisöt, yritykset ja julkiset toimijat.

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuusyhteistyön erityiseksi kohderyhmäksi on vuosille 2011-2014 valittu nuoret ja iäkkäät henkilöt.

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnissa merkittävimmät liikenneturvallisuustoimijat ovat alueen kunnat ja kaupungit, viranomaiset (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, poliisi, pelastuslaitokset, maakuntien liitot), Liikenneturva ja erilaiset vapaaehtoiset organisaatiot ja järjestöt. Alueellista liikenneturvallisuustyötä ohjataan valtakunnalliselta tasolta. Valtioneuvosto määrittelee liikenneturvallisuudelle tavoitetason. Liikenne- ja viestintäministeriö koordinoi, ohjaa ja edistää lainsäädännöllä valtakunnan tason liikenneturvallisuustyötä yhdessä muiden valtakunnallisten toimijoiden kanssa (mm. Liikennevirasto ja TraFi). Alueellisen liikenneturvallisuustyön ytimessä on kuntien eri hallinnonalojen sekä muiden paikallisten toimijoiden tekemä liikenneturvallisuustyö. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuustyön toimintamallissa maakunnallinen, alueellinen ja paikallinen liikenneturvallisuustyö kytkeytyvät toisiinsa toimivaksi kokonaisuudeksi (Kuva 18).

Kuva 18. Liikenneturvallisuuustyön toimintamalli. Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuuussuunnitelma 2011-2014.

3.2 Nivala-Haapajärvi-seudun liikenneturvallisuuštavoitteet

Määrälliset tavoitteet

Liikenneturvallisuuštavoitteet asetettiin seudullisesti Nivala-Haapajärven seudulle. Määrälliseksi tavoitteeksi asetettiin valtakunnan ja maakunnan tavoitteiden mukaisesti nollavisio: **Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.** Muita määrällisiä tavoitteita ei asetettu, mutta kuolleiden ja loukkaantuneiden määrää seurataan vuosittain sekä seutu- että kuntatasolla. Kehityksessä tulee pyrkiä maakunnallisessa ja valtakunnallisessa suunnitelmassa asetettuun onnettomuuksien vähenemistrendiin.

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset liikenneturvallisuuštavoitteet asetettiin nykytilan selvityksessä esille nousseiden ongelmien pohjalta varmistaen, että ne ovat linjassa valtakunnallisten ja Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien liikenneturvallisuuštavoitteiden kanssa. Asetetut tavoitteet ohjasivat suunnitelmassa esitettyjen liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden sekä liikenneturvallisuuustyön toimenpiteiden suunnittelua.

Toiminnalliset liikenneturvallisuustavoitteet

- Liikenneturvallisuustyö on jatkuvaa, koordinoitua ja vaikuttavaa. Yritykset, järjestöt ja muut paikalliset yhteisöt sitoutuvat mukaan liikenneturvallisuustyöhön. Toiminnan tukena käytetään alueellista liikenneturvallisuustoimijaa.
- Rattijuopumukseen, ylinopeuksiin ja turvavälineiden käyttämättömyyteen puututaan monipuolisella keinovälikoimalla, erityisesti asennekasvatuksen keinoin.
- Nuorten liikennekäyttäytymiseen sekä iäkkäiden liikkumisen turvallisuuteen ja esteettömyyteen vaikuttaminen ovat lähivuosien toiminnan painopistealueita.
- Liikennenympäristön parantamisessa painottuu taajamaliikenteen rauhoittaminen, koulumatkojen liikenneturvallisuus, pääteiden pistemäisten ongelmakohteiden parantaminen sekä rautateiden tasoristeysten turvallisuuden parantaminen. Talvikunnossapidon täsmäparantamisen mahdollisuudet kartoitetaan.
- Kävelyn ja pyöräilyn arvostus lisääntyy sekä suunnittelussa, päätöksenteossa että toteutuksessa.

4. Liikenneympäristön parantamistoimenpiteet

4.1 Suunnittelun lähtökohdat

Kyselyjen ja haastattelujen, onnettomuusanalyysien, aloitteiden, nähtävillä olon ja yleisötilaisuuden sekä maastokäyntien perusteella esiin nousseet ongelmakohteet toimivat lähtökohtana liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden suunnittelussa. Lisäksi parantamistoimenpiteiden suunnittelua ohjasivat työn aikana määritellyt tavoitteet esitettyine painopistealueineen (taajamat, turvalliset koulureitit, pääteiden pistemäiset ongelmakohteet sekä rautateiden tasoristeykset) sekä seudulle muodostetut kunnille yhteiset periaatteet.

Toimenpiteiden suunnittelussa painotettiin pieniä, mutta tehokkaita toimenpiteitä. Toimenpiteiden osalta tarkistettiin niiden tehokkuus ja vaikuttavuus eri käyttäjäryhmien, erityisesti lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden kannalta.

Toimenpiteet on esitetty ongelmakohteittain sisältäen rakenteelliset ja liikenteenohjauksen toimenpiteet. Lisäksi on esitetty kunnossapitoon, esteettömyyteen ja joukkoliikenteeseen liittyviä toimenpiteitä. Kartoissa esitetty toimenpidenumerointi viittaa liitteessä oleviin taulukoihin.

Toimenpiteet on esitetty tarkemmin raportin liitteenä 1 olevissa toimenpidekartoissa ja -taulukoissa. Taulukoissa on esitetty lisäksi toimenpiteiden toteuttamiskustannukset, kiireellisyysluokat ja vastuutahot. Toimenpiteet jaettiin nopeasti ilman erillistä suunnittelua toteutettavissa oleviin ns. pikatoimenpiteisiin sekä kolmeen ohjeelliseen kiireellisyysluokkaan (2013-2016, 2017-2020, 2021-). Lisäksi taulukoissa on eroteltu suuremmat ns. erillisrahoituksella toteutettavat toimenpiteet, jotta luokitus tukisi mahdollisimman hyvin vuosikohtaista pienten toimenpiteiden toteuttamissuunnittelua ja -vaiheistusta. Taulukoissa esitetty toimenpiteiden kustannusjako on ohjeellinen ja siitä neuvotellaan aina tapauskohtaisesti tarkemmin.

Toimenpiteiden osalta on huomioitavaa, että suuria valtateiden ja ratojen parantamishankkeita sekä nykyisin myös keskisuuria, esim. kiertoliittymätyyppisiä hankkeita toteutetaan entistä vähemmän perusväylänpidon rahoituksella. Tässä suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovatkin pääosin edellä mainittuja pieniä liikenneturvallisuustoimenpiteitä, joiden toteuttaminen jaettiin eri kiireellisyysluokkiin tukemaan juuri kaupungin ja ELY:n vuosikohtaista suunnittelua. Suurten tie- ja ratahankkeiden toteuttamisesta päätetään tapauskohtaisesti eduskunnan päätöksillä ja niiden edistämistä tehdään niin kunta-, seutu-, kuin myös maakuntatasolla. Kaupungin kannalta on tärkeää edistää erillisrahoitettavista kohteista mm. valtatie 27 parantamista sekä lisämi-Ylivieska-radan edelleen parantamista.

Toimenpiteiden kirjaamisessa kiinnitettiin huomiota suunnitelman päivitettävyyteen. Toimenpideehdotusten taulukot toimitettiin erillisinä tiedostoina tilaajalle päivittämistä varten. Toimenpiteitä on helppo poistaa tai lisätä taulukoihin. Lisäksi taulukoissa on seurantasarake, johon lisätään merkintä, kun toimenpide on toteutettu.

4.2 Seudulle yhteiset periaatteet

Työn aikana määriteltiin Nivala-Haapajärvi-seudun kunnille yhteiset liikenneturvallisuus- ja esteettömyysperiaatteet ohjaamaan sekä yksittäisten toimenpiteiden muodostamista että määrittelemään toimintalinjoja koskien esim. asuinalueiden nopeusrajoitusjärjestelmiä. Seuraavassa on esitetty asiakohdittain määritellyt

jen periaatteiden sisältö. Periaatteita sovellettiin toimenpiteiden suunnittelussa. Yksittäisiä pieniä toimenpidekohteita ei ole kuitenkaan lueteltu erikseen esim. suojateiden liikenteenjakajien tehostevarsia koskien, vaan periaatteiden soveltaminen käytäntöön konkreettiseksi yksittäiseksi kohteiksi tapahtuu kaupungin ja osin ELY-keskuksen päivittäisen ja vuosittaisen pienten toimenpiteiden suunnittelun ja mm. alueurakoiden kautta. Esteettömyyttä koskevat periaatteet on esitetty luvussa 6.

Nopeusrajoitusjärjestelmä

Seudun taajamissa on nykyisin voimassa pääosin aluenuopeusrajoitus 40 km/h. Viime aikoina on kuitenkin yhä useammassa kunnassa ja kaupungissa siirrytty käyttämään varsinkin asuinalueilla, mutta paikoin myös taajamien pääkaduilla 30 km/h nopeusrajoitusta. Rajoitukset tulee kuitenkin kokea ymmärrettäviksi, nopeusrajoitusjärjestelmän tulee olla selkeä ja liikenneympäristön tulee tukea nopeusrajoituksia. Nopeustasoja alentamalla olisi mahdollista selkeästi parantaa liikenneturvallisuutta; esim. törmäystilanteissa em. nopeuksien ero on suuri.

Asuinalueiden aluenuopeusrajoitukset esitetään jatkossa muutettavaksi 30 km/h:iin. Muutamilla alueilla ko. nopeusrajoitus on jo nykyisin käytössä, joten periaatteen laajentaminen koko seudulle yhtenäistää ja selkeyttää käytäntöjä. Aikataulu rajoitusten asettamiselle sekä rajoituksen piiriin otettavat alueet päätetään erikseen seudun kunnissa.

Asuinalueiden väistämisvelvollisuuskäytännöt

Asuinalueiden väistämisvelvollisuuskäytännöt ovat osin sekavia. Asuinalueilla olevien tonttikatujen liittymät esitetään muutettaviksi tasa-arvoisiksi (ajonopeuksien hillitsemiseksi). Erityiskohteissa voidaan kuitenkin esim. näkemäsyistä käyttää kolmioita. Pääkadut säilytetään lähtökohtaisesti etuajo-oikeutettuina kokoojakatuihin ja kokoojakadut tonttikatuihin nähden. Jotta väistämisvelvollisuuskäytäntöjä noudatetaan, tulee niiden olla selkeitä, ymmärrettäviä ja johdonmukaisia.

Hidasteiden käyttöperiaatteet

Hidasteiden käytöllä tulee pyrkiä tukemaan nopeusrajoitusten noudattamista ja niiden ymmärrettävyyttä. Hidasteilla voidaan myös viestiä esim. taajama-alueelle tulosta ("taajamaportti") ja laajemmin liikkumisympäristön luonteesta.

Hidasteita, erityisesti korotettuja suojateitä ja liittymiä esitetään käytettäväksi koulureiteillä ja koulujen lähiympäristöissä sekä vilkkaissa kevyen liikenteen ylityspaikoissa, joissa on tarpeen hillitä ajonopeuksia ja turvata kevyen liikenteen ylityksiä. Joukkoliikennereiteillä esitetään käytettäväksi loivapiirteisiä hidastetöyssyjä. Korotuksille ja töyssyille vaihtoehtoisina ratkaisuuina voidaan käyttää myös keskisaarekkeellisia suojateitä, kavennuksia, sivusiirtymiä ym., mikäli töyssyjen käyttö ei esim. melusta, tärinästä tai kohteen liikennemääristä johtuen ole mahdollista.

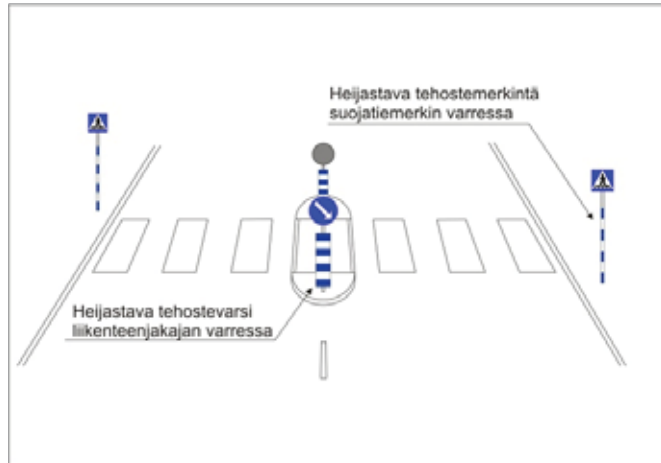
Hidasteiden käytössä tulee ottaa huomioon tien/kadun luonne (tontti-, kokooja- ja pääkadut ym.). Mitä vilkkaampi kohde on, sitä tarkemmin tulee selvittää hidastetyypin soveltuvuutta. Hidastetyypin valinnalla on myös suuri merkitys sen ajettavuudelle ja tätä kautta hyväksyttävyydelle.

Nopeusrajoitusten ajoratamaalaukset

Nopeusrajoitusten ajoratamaalauksia esitetään käytettäväksi erityiskohteissa kuten koulujen ja päiväkotien ympäristöissä sekä paikoissa, joissa halutaan muuten kiinnittää huomiota nopeusrajoitukseen (nopeusrajoitusten muutoskohdat, taajama-/asuinalueelle saapuminen, taajaman kokoojakadut sekä pääväylät/taajamatiet).

Suojateiden havaittavuus

Suojateiden havaittavuuden parantaminen on tärkeää suojateiden liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Keinona esitetään tehostevarsien asentamista tärkeimpien suojateiden liikenteenjakajiin ja suojatiemerkkeihin. Myös suojatiemaalausten kunnossapitäminen on havaittavuuden kannalta tärkeää.

Kuva 19. Esimerkkikuva tehostevarsien käyttämisestä liikenteenjakajissa ja suojatiemerkkien varsissa.

Suojatiejatkeiden ohjaavuus

Seudun kunnissa on runsaasti suojateitä, jotka päättyvät toisella puolella ojaan. Ko. suojatiet tulee kartoittaa kuntakohtaisesti. Kartoitusten pohjalta tulee määritellä korjaamistarpeessa olevat kohteet.

Kevyen liikenteen alikulkujen keskiviivamerkinnot

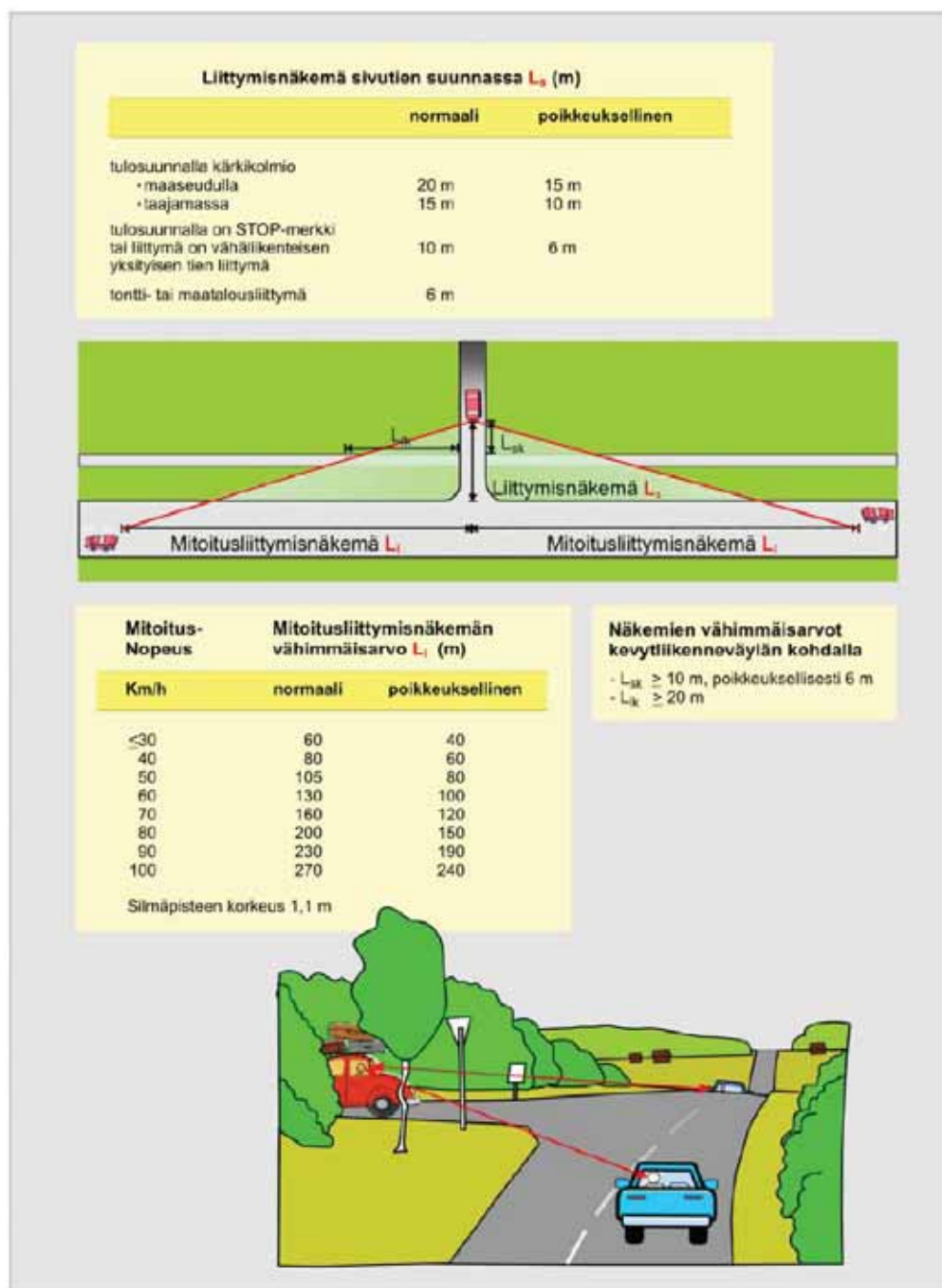
Kevyen liikenteen alikulkuihin (mukaan lukien niihin johtavat väylät) esitetään maalattavaksi järjestelmällisesti keskiviivat selkeyttämään alikuluissa ajoa ja niihin saapumista.

Maanteiden liittymien keskisaarekkeiden liikenteenjakajien tehostevarret

Maanteiden liittymien keskisaarekkeissa olevat liikenteenjakajat esitetään varustettavaksi tehostevarsin.

Yksityistieliittymien näkemäraivaukset maanteiden varsilla sekä ratojen tasoristeyksissä

Maanteiden yksityistieliittymien näkemäraivausten teko kuuluu tienhoitokuntien vastuulle. Kuntien tulee tiedottaa asiasta tienhoitokuntia sekä lähettää ohjekuvat näkemäraivausten tekemisestä (samalla, kun kunnat tiedottavat tienhoitokuntia muista asioista).

Kuva 20. Yksityistie liittymien mitoituksenaikaiset näkemät (lähde: Yksitysteiden liittymät maanteihin, Lupa-asioiden käsittely, Tiehallinto 2007)

Rautateiden tasoristeysten osalta tulee huomioida, että rata-alueella ja radan suoja-alueella* on radanpitäjällä oikeus poistaa näkemäesteet. Tienhoitokunnat voivat halutessaan itse huolehtia näkemäraivauksista vain radanpitäjän osoituksen mukaan ja radanpitäjän luvalla. Jotta näkemä tasoristeyksessä olisi hyvä, on 8 metrin päässä lähimmästä kiskosta nähtävä 6 kertaa radan suurimman sallitun nopeuden verran molemmille sivuille. Esimerkiksi jos junan nopeus on 140 km/h, mikä on junien suurin sallittu nopeus tasoristeyksessä, näkemän on oltava noin 840 metriä molempiin suuntiin. Lähde: Liikennevirasto, Rautatieosasto.

*Suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle radan raiteen tai, jos raiteita on useampia, uloimman raiteen keskilinjasta, jollei suoja-alueita ratasuunnitelmassa erityisestä syystä supisteta tai laajenneta enintään 50 metriksi. Lähde: Ratalaki 110/2007.

Mopoilu kevyen liikenteen väylillä

Mopoilun sallimisessa kevyen liikenteen väylillä pyritään selkeyteen ja jatkuvuuteen kaikkien Nivala-Haapajärvi seudun kuntien alueella. Lähtökohtaisesti taajama-alueella mopoilua ei sallita kevyen liikenteen väylillä, mikäli viereisen tien nopeusrajoitus on enintään 50 km/h. Mikäli tien nopeusrajoitus on 60 km/h tai sen yli on mopoilun salliminen kevyen liikenteen väylillä harkittava tapauskohtaisesti. Mopoilun kieltäminen ei edellytä erillisten lisäkilpien asentamista (mopoilu kevyen liikenteen väylillä on kielletty, mikäli sitä ei ole erikseen tekstillisellä lisäkilvellä sallittu). Järjestelyissä tulee ottaa huomioon vuonna 2013 mahdollisesti tulossa olevat valtakunnalliset ohjeet.

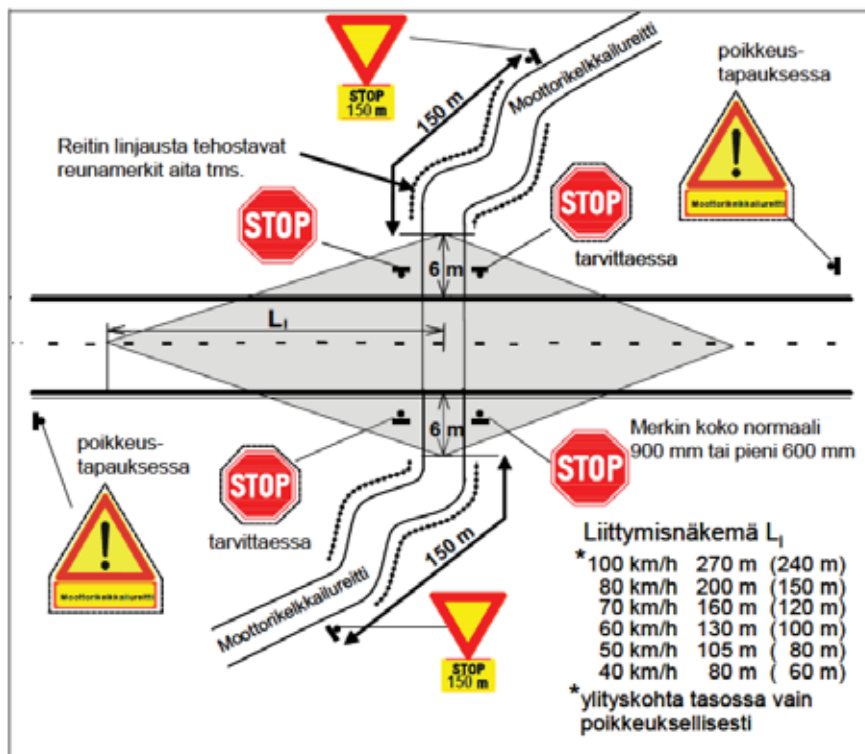
Seudulle laaditaan vuonna 2013 lisäksi yhteinen selvitys mopon paikasta liikenteessä. Selvityksessä ja siinä esitettävillä toimenpiteillä jalkautetaan edellä mainittu periaate ja valtakunnalliset ohjeet seudulle. Tarvittavat toimenpiteet on tarkoitus toteuttaa syksyllä 2013 tienpitäjien yhteistyönä. Toimenpiteiden toteuttamisen yhteydessä tulee muutoksista ja laajemmin myös mopoilusta tiedottaa riittävän kattavasti.

Lapsia-liikennemerkkien tarkistaminen

Lapsia-liikennemerkkien käyttö ei ole kunnissa yhtenäistä. Lähtökohtaisesti lapsia-liikennemerkkiä tulee käyttää kohteissa, joissa liikkuu tavallista runsaammin lapsia (erityisesti koulut, leikkipaikat). Kaupungin alueelle esitetään liikennemerkin käytön tarkistamista koko tie- ja katuverkolla. Päiväkotien ja muiden hoitoyksiköiden ympäristöissä käytetään merkkiä, mikäli liikennemäärät ja -järjestelyt sekä yksikön toiminta sitä erityisesti edellyttävät. Tarpeettomat merkit tulee poistaa tai peittää mm. kesälomien ajaksi.

Moottorikelkkareittien ylityskohdat

Maastoliikennelaissa säädetyllä tavalla perustettujen moottorikelkkareittien johtaminen maantien yli vaatii aina luvan. Moottorikelkkailureitin ylityskohdasta ei saa aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle eikä haittaa tien kunnossapidolle. Reittien ylläpitäjien on huolehdittava ylityskohtien näkemistä sekä reitillä ylityskohdan oikeanlaisesta merkitsemisestä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että moottorikelkkareittiä käyttävät kelkkailijat havaitsevat tulevan ylityskohdan riittävän hyvin. Kuntien alueella olevien reittien ylityskohtien turvallisuus tulee käydä jatkossa säännöllisesti läpi. Myös radan ylittäminen tasoylikäytävän kohdalla on kielletty ilman erityisjärjestelyjä. Kelkka ei missään tilanteessa saa olla kosketuksissa raiteiden kanssa.

Kuva 21. Esimerkki moottorikelkkailureitin ja maantien risteämiskohdassa edellytettävistä näkemistä sekä käytettävistä liikennemerkeistä. (lähde: Yksityisteiden liittymät maanteihin - Lupa-asioiden käsittely, Tiehallinto 2007)

Maankäytön ja liikenteen suunnittelun yhteensovittaminen sekä hajarakentamisen hallinta

Kaavojen laatimisvaiheessa sekä uusien maankäyttöhankkeiden suunnittelun yhteydessä tulee maankäytön suunnittelu sovittaa vuorovaikutteisesti yhteen liikennesuunnittelun kanssa, varmistaa ratkaisujen liikenneturvallisuusvaikutukset sekä laajemmin myös vaikutukset liikkumis- ja kuljetustarpeisiin, kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen olosuhteisiin sekä ko. kulkumuotojen houkuttelevuuden parantamiseen. Tarkistuslistoja on esitetty mm. ympäristöministeriön julkaisuissa. Yhteistyötä kuntien ja ELY-keskuksen välillä tulee lisätä kaavojen valmisteluvaiheessa kaavojen mahdollisimman sujuvan etenemisen varmistamiseksi. Laajemmin on tärkeää liittää liikenteen suunnittelu kaupungissa myös osaksi palvelujen ja elinkeinoelämän toiminta-edellytysten suunnittelua, jotta liikenteelliset tekijät voidaan ottaa toisaalta palvelujen ja elinkeinoelämän sijoittumisen suunnittelussa huomioon ja toisaalta ottaa liikennesuunnittelussa huomioon myös em. osa-alueet.

Myös hajarakentamisen hallinnan merkitys korostuu jatkuvasti, koska hallitsematon hajarakentaminen aiheuttaa liikenneturvallisuusongelmia. Kaupungin tulee määritellä yhdessä naapurikuntien ja koko Nivala-Haapajärvi seudun kuntien kanssa periaatteet suhtautumisessa hajarakentamiseen sekä tuoda esille jo uusien rakennuslupien myöntämisenvaiheessa, että alueelle ei tulla järjestämään esim. kevyen liikenteen väyliä tai valaistusta.

Tienvarsiraivaukset

Säännöllisesti noin 2-4 vuoden välein tehdyillä tienvarsiraivauksilla on todettu olevan vaikutusta eritoten hirvionnettomuusmääriin sekä myös ajomukavuuteen. Raivausten yhteydessä tulee tiealueelta poistaa myös runkopuut. Raivausten kustannustehokas toteuttaminen on ollut kuitenkin erittäin haasteellista. Raivauksia esitetään toteutettavaksi jatkossa eri osapuolten laajempuna seudullisena yhteistyöhankkeena seuraavin periaattein:

- Hankkeesta muodostetaan seudullinen työllistämishanke. Hankkeelle haetaan rahoitusta mm. ELY-keskuksen E-puolelta työllistämis-, liikenneturvallisuus- maisemanäkemien avaamis- ja siistimis- sekä energiapuun käyttöperustein. Hankkeesta muodostetaan valtakunnallinen pilotti.
- Hankkeen toteuttamiseksi kehitetään yhteistyötä työllistämisestä vastaavien kuntatahojen, kuntien teknisten toimialojen, ELY-keskusten, kyläyhdistysten, metsänhoitoyhdistysten sekä metsästäjäjärjestöjen kanssa. ELY-keskus vastaa työn ohjeistuksesta. Kunnat ja ELY osallistuvat tarvittaessa myös hankkeen kustannuksiin.
- Hankkeen kokoonjuoksijana toimii vuoden 2013 alussa toimintansa aloittava seudullinen liikenneturvallisuustoimija. Hankkeen koordinoija valitaan tämän jälkeen kuitenkin erikseen.

Koulujen jättöliikennejärjestelyjen kehittäminen

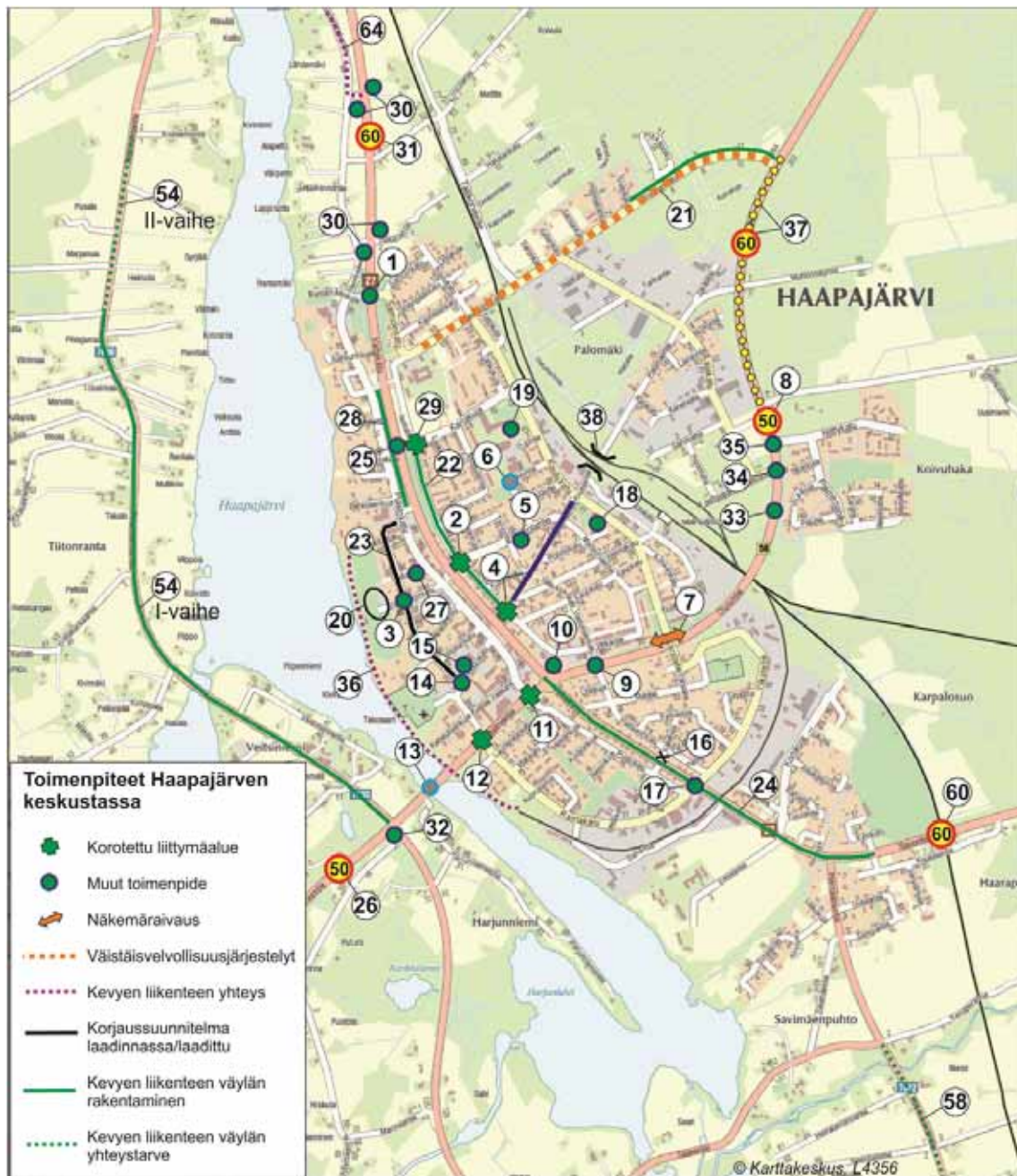
Koulujen jättöliikennejärjestelyjä tulee kehittää järjestelmällisesti selkein periaattein. Jättöliikenteen ja jättöliikennelenkin selkeä erottelu koulun piha-alueesta, peruuttamistarpeen poistaminen, selkeät kevyen liikenteen yhteydet sekä pysäköintipaikkojen sijoittaminen jättöliikenteestä ja piha-alueesta erotettuna sekä huoltoliikenteen tarpeet huomioituna ovat lähtökohtia, jotka tulee ottaa koulujen pihajärjestelyjä suunniteltaessa huomioon.

4.3 Toimenpiteet

Haapajärven kaupungin alueelle esitettävät toimenpiteet painottuvat keskusta-alueelle ja sen läheisyyteen sekä yksittäisiin ongelmakohteisiin. Toimenpiteiden suunnittelussa on otettu huomioon yleiset liikenneturvallisuus- ja esteettömyysperiaatteet sekä tiedossa olevien kaava-/maankäyttöhankkeiden lähivuosina edellyttämät toimenpiteet.

4.3.1 Keskusta-alue

Keskusta-alueelle esitetään toimenpiteitä erityisesti kevyen liikenteen olosuhteiden, koulureittien sekä vaarallisten liittymien parantamiseksi, piha-alueiden selkeyttämiseksi sekä ajonopeuksien hillitsemiseksi.

Toimenpiteet Haapajärven keskustassa

1 Suojateiden jatkeiden rakentaminen ja suojatiejärjestelyt	22 Kevyen liikenteen väylä
2 Liittymäjärjestelyt	23 Erillinen suunnitelma
3 Erillinen suunnitelma	24 Kevyen liikenteen väyläjärjestelyt
4 Kuusantien kehittäminen kevyen liikenteen yhteytenä	25 Näkemien parantaminen
5 Kevyen liikenteen väylän erottaminen	26 Nopeusrajoitusjärjestelyt
6 Talvikunnossapidon parantaminen	27 Merkkijärjestelyt
7 Näkemäraivaus	28 Kevyen liikenteen väylä
8 60 km/h rajoituksen poistaminen	29 Korotettu liittymäalue
9 Suojatien jatke	30 Kevyen liikenteen yhteydet
10 Kevyen liikenteen väylän kunnostaminen	31 Nopeusrajoituksen siirto
11 Liittymän korotuksen parantaminen	32 Kevyen liikenteen yhteys
12 Liittymän korotuksen parantaminen	33 Suojatien valaistuksen tehostaminen
13 Talvikunnossapidon parantaminen	34 Liittymän jäsentely
14 Erillinen suunnitelma	35 Liittymän jäsentely
15 Liikennejärjestelyiden selkeyttäminen	36 Sorapäälysteinen polku
16 Liittymän katkaiseminen ajoneuvoliikenteeltä	37 Valaistus ja nopeusrajoituksen alentaminen
17 Liittymäjärjestelyt	38 Alkukultarve
18 Liikennejärjestelyiden parantaminen	54 Kevyen liikenteen väylä
19 Moottoriajoneuvolla ajo kielletty -merkki	58 Kevyen liikenteen yhteystarve
20 Pysäköintialueen jäsentely	60 Nopeusrajoituksen alentaminen
21 Väistämisvelvollisuuskäytäntöjen yhtenäistäminen	64 Yksityistiejärjestelyt, kevyen liikenteen yhteys

Kuva 22. Keskusta-alueelle esitetyt toimenpiteet.

Hidasteet/töyssyt

Isokadulle esitetään hidasteita kolmeen liittymään. Isonkadun ja Roikolantien liittymään esitetään korotettua liittymäaluetta. Vaihtoehtoisena ratkaisuna voidaan tutkia pienimuotoisen kiertoliittymän toteuttamismahdollisuuksia (toimenpide 2). Ratkaisuun vaikuttaa oleellisesti käytettävissä oleva tila. Kuusaantien/Isonkadun/Vitikantien liittymään esitetään myös korotettua liittymäaluetta. Korotettujen liittymäalueiden rakentamisen yhteydessä liittyvät suunnat tasa-arvoistetaan kärkekolmiot poistamalla (toimenpide 4). Samalla tulee korjata liittymän muotoa. Lisäksi Isonkadun ja Karjakujan liittymä esitetään toteutettavaksi korotettuna liittymäalueena (toimenpide 29).

Kantatiellä 58 olevia korotettuja liittymäalueita Puistokadun ja Kauppakadun/Rantakadun liittymissä esitetään parannettaviksi. Nykyiset korotukset ovat loivia ja matalia eivätkä vaikuta ajoneuvojen nopeuksiin riittävästi (toimenpiteet 11 ja 12). Korotukset tulee toteuttaa kuitenkin loivapiirteinä.

Kevyen liikenteen yhteydet

Keskustaajamaan ja sen välittömään läheisyyteen esitetään useita kevyen liikenteen yhteyksien parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Toimenpiteet ovat perusteltuja paitsi osayleiskaavan tavoitteiden toteuttamisen myös jalankulun ja pyöräilyn suosion lisäämisen ja koulureittien turvallisuuden kannalta. Merkittävimpänä kohteena on kevyen liikenteen väylän rakentaminen korotettuna tai erillisenä valtatie 27 varteen (välille kantatien 58 liittymä - maantien 7622 liittymä). Valtatiellä 27 on kyseisellä tieosuudella leveät pientareet, mikä mahdollistaisi kevyen liikenteen väylän toteuttamisen nykyiselle tiealueelle korotettuna ratkaisuna. Tarkemmassa suunnittelussa tulee selvittää em. ratkaisun ohella myös osuuden alikulkutarpeet sekä yhteyden johtaminen osuuden jälkeen Kuuselantielle ja edelleen Kuuselantien kautta ratasillan ohi (toimenpide 24).

Kuva 23. Valtatiellä 27 on keskustasta Pyhäjärven suuntaan leveät pientareet, mutta ei erillistä kevyen liikenteen väylää.

Iisalmi-Ylivieska-radalle esitetään kevyen liikenteen alikulkua Palomäen asuinalueen yhteyksien parantamiseksi (toimenpide 38).

Haapajärven rantaan (keskustan kohdalle) esitetään uuden polkumaisen yhteyden toteuttamista (toimenpide 36).

Valtatien 27 ja Puistokadun liittymässä esitetään suojateiden jatkeiden rakentamista nykyisen suojatien kohdalle. Samassa yhteydessä valtatielle esitetään rakennettavaksi suojatiesaareke turvaamaan kevyen liikenteen ylityksiä. Suojatien kohta tulee tehostevalaista. Pidemmällä tähtäimellä esitetään alikulkukäytävän toteuttamista (toimenpide 1).

Valtatien 27 ja kantatien 58 liittymässä esitetään kevyen liikenteen väylän kunnostamista Vitikantien suuntaan (toimenpide 10).

Isokadulle esitetään korotetun kevyen liikenteen väylän rakentamista välille Karjakuja-Kuusaantie. Katu on kyseisellä jaksolla leveä, mikä luo hyvät mahdollisuudet kevyen liikenteen väylän toteuttamiselle (toimenpide 22).

Roikolantiella sijaitsevan päiväkotit Satakielen kohdalla esitetään kevyen liikenteen väylän erottamista kadusta (toimenpide 5). Lisäksi esitetään uuden pysäköintialueen toteuttamista päiväkodin viereiselle puistoalueelle. Pysäköintialue korvaa nykyiset pysäköintipaikat.

Kuva 24. Roikolantiella päiväkotit Satakielen edustalla kevyen liikenteen väylää ei ole erotettu pysäköintialueesta.

Kantatiellä 58 olevassa Vastuksenkadun ja Paltaaninkadun liittymässä esitetään suojatien jatkeen rakentamista nykyisen suojatien päästä Paltaaninkadulle. Samassa yhteydessä suojatien havaittavuutta tehostetaan pollarein (toimenpide 9). Kantatien 58 ja Karjalahdentien (mt 18384) liittymään esitetään rakennettavaksi kevyen liikenteen yhteys nykyiseltä suojatieltä Laurikkalantielle. Samassa yhteydessä suojatien havaittavuutta parannetaan tehostemerkein (toimenpide 32).

Puistokadun ja valtatie 27 väliselle puistokaistaleelle on syntynyt polkumainen kevyen liikenteen reitti puistokaistaleen poikki. Reitti esitetään rakennettavaksi puistomaiseksi kevyen liikenteen väyläksi. Väylä yhdistää samalla valtatie alittavat kevyen liikenteen alikulkukäytävät (toimenpide 28).

Kuusaantien Isokadun puoleiseen päähän esitetään rakennettavaksi kevyen liikenteen väylä Asemakadun liittymään asti. Samalla Kuusaantien loppuosaa kehitetään kevyen liikenteen yhteytenä. Kuusaantieltä katkaistaan katuliittymät Kulmakadulle ja Pohdinkadulle. Lisäksi läpiajo Roikolantielle estetään rakenteellisesti. Katu päällystetään ja kadulle rakennetaan hidasteita ajonopeuksien hillitsemiseksi (toimenpide 4).

Venlankadulle esitetään kevyen liikenteen väylän rakentamista Kivenkadun ja kantatie 58 liittymän väliselle osuudelle (toimenpide 21).

Veskantie esitetään muutettavaksi kevyen liikenteen väyläksi. Tien molemmista päistä poistetaan väistämisvelvollisuutta osoittavat liikennemerkit ja päihin asennetaan yhdistetyn pyörätien ja jalkakäytävän merkit (toimenpide 27).

Yläasteen ja monitoimihallin välisellä väylällä pyritään estämään moottoriajoneuvoilla (mopoilla) ajo (toimenpide 19).

Piha- ja pysäköintialueet

Päiväkoti Satakielen kohdalla toteutetaan em. pysäköinti- ja kevyen liikenteen järjestelyt (toimenpide 5).

Kirkkokadulla olevan S-marketin pysäköintialuetta esitetään parannettavaksi erottamalla kevyt liikenne ajoneuvoliikenteestä sisäänkäynnin edustalla. Nykyisin ajoneuvot ajavat sisäänkäynnin edestä. Lisäksi pysäköintialueelta suojatielle johtavat yhteydet tulee merkitä kevyen liikenteen väyläksi (toimenpide 15).

Martinmäen koulun liikennejärjestelyjä parannetaan Koulukadun puoleisella osuudella. Kadunvarsi-pysäköintiä selkeytetään ja paloaseman viereiselle kiinteistölle rakennetaan uusi pysäköintialue henkilökunnan paikoitusta varten (toimenpide 18).

Ronkaalan urheilualueen pysäköintialue tulee jäsentää nykyistä paremmin esim. toimintoja erottelemalla/rajaamalla (toimenpide 20).

Muut liittymät

Valtatiellä 27 esitetään Rantatien/Viikattien liittymän luiskien loiventamista, rummun jatkamista ja nykyisen saarekkeen siirtämistä tai lyhentämistä raskaan liikenteen liikennöitävyyden parantamiseksi. Tarvittaessa tietä myös levennetään (toimenpide 17).

Kantatien 58 ja Lastaajantien liittymään esitetään sivusuunnalle saareketta tai liittyvän tien kaventamista. Liittymä on nykyisin laaja ja jäsentymätön (toimenpide 34). Kantatien 58 ja Niittykadun liittymään esitetään myös kaventamista tai sivusuunnalle saareketta. Lisäksi Niittykadun liittymän tienviitta muutetaan mustavalkoiseksi tai nykyinen sinipohjainen viitta poistetaan (toimenpide 35). Kantatielle 58 esitetään nopeusrajoitusta 60 km/h taajaman pohjoispuolelle Venlankadun liittymään asti. Nopeusrajoituksen toteuttaminen tulee kuitenkin ajankohtaiseksi vasta kun Venlankadun ja kantatien varren maankäyttö tulee kehittymään. Myös tievalaistuksen jatkamista esitetään Venlankadun liittymään asti (toimenpide 37). Kantatiellä olevaan Koulukadun ja Varstatien liittymään esitetään näkemäraivauksia näkemien parantamiseksi (toimenpide 7).

Muita toimenpiteitä

Muita keskusta-alueelle esitettyjä toimenpiteitä ovat mm.:

- Kauppakadun/Ståhlberginkadun liittymän, Kauppakadun/Kirkkokadun liittymän sekä Kauppakadun peruskorjaukset (toimenpiteet 3, 14 ja 23).
- Männistönkadun/Venlankadun väistämisvelvollisuuskäytäntöjen yhtenäistäminen sekä 40 km/h-rajoituksen siirtäminen heti Pihkapolun liittymän pohjoispuolelle (toimenpide 21).
- Yhteyksien rakentaminen valtatie 27 pysäkeiltä kevyen liikenteen väylille taajaman pohjoispuolella (toimenpide 30).
- Kantatiellä 58 sijaitsevan Virpikujan ja Pajutien suojatien kohdan valaistuksen parantaminen. Pidemmällä tähtäimellä kohdassa on tarve myös kevyen liikenteen alikululle (toimenpide 33).
- Valtatie 27 Karjakujan liittymän kohdalle esitetään liittymässä näkemäesteenä olevan opasteen siirtoa ja pensaiden leikkaamista (toimenpide 25).

- Valtatien 27 nopeusrajoituksen laskeminen ratasillan kohdalla (Haarapuhdo, taajaman eteläpuolella, toimenpide 60).
- Valtatien 27 nopeusrajoituksen laskeminen taajaman pohjoispuolella (80 km/h-rajoitus alkaa vasta kevyen liikenteen väylän päättymiskohdan jälkeen, toimenpide 31).
- Nopeusrajoituksen 60 km/h poistaminen kantatieltä 58 taajaman pohjoispuolella (toimenpide 8). Ko. rajoitusmerkki on taajama-alueella, jolloin rajoitukseksi tulee 50 km/h. Nopeusrajoituksen havaittavuutta parannetaan ajoratamaalauksilla.
- Kantatien 58 välin Kirkkosilta-Levonperäntie nopeusrajoitusjärjestelyt (50 km/h Levonperäntien eteläpuolelta Kirkkosillalle, toimenpide 26). Nopeusrajoituksen havaittavuutta parannetaan ajoratamaalauksilla.
- Talvikunnossapidon tehostaminen Linnintien tiukassa kaarteessa (toimenpide 6).
- Talvikunnossapidon tehostaminen Kirkkosillalla (kantatiellä 58, toimenpide 13).

Keskustaan ja sen lähialueille esitetään myös suojateiden järjestelmällistä maalausta ja suojatiemerkkien tarkistamista. Seudulle määritettyjen liikenneturvallisuusperiaatteiden mukaisesti esitetään myös mm. alue-nopeusrajoituksen 30 km/h laajempaa käyttöönottoa, väistämisvelvollisuuskäytäntöjen yhtenäisyyden tarkistamista sekä kevyen liikenteen alikulkujen ajosuuntanuolien ja keskiviivojen maalaamista kaikkiin kevyen liikenteen alikulkuihin. Lisäksi esitetään valta- ja kantateillä olevien suojateiden valaistuksen tehostamista.

4.3.2 Haja-asutusalue

Haja-asutusalueen toimenpiteet painottuvat pääosin kevyen liikenteen olosuhteiden parantamisiin sekä kyläkoulujen läheisyyteen ja koulureiteille esitettäviin toimenpiteisiin.

Kevyen liikenteen väylät

Valtatielle 27 esitetään kevyen liikenteen väylien rakentamista Vehkapuhdosta Nivalan suuntaan taajaman ja Pihlajarannantien väliselle jaksolle (toimenpide 64). Kevyen liikenteen yhteys on toteutettavissa rakentamalla lyhyitä kevyen liikenteen väyläosuuksia nykyisten yksityisteiden (Urpulantien-Pihlajarannantien sekä Siiponkoskentie-Urpulantie) välisille jaksoille sekä nykyisiä yksityisteitä hyväksikäyttäen ja parantaen. Yhteyden toteuttaminen edellyttää myös pieniä yksityistiejärjestelyjä.

Kantatiellä 58 on kevyen liikenteen yhteystarve Kalakankaantien (mt 7623) ja Laurikkalantien välisellä tieosuudelle taajaman eteläpuolella (toimenpide 57). Aholantien (mt 7682) liittymään esitetään kevyen liikenteen väylän jatkeen rakentamista sekä suojatien keskisaareketta turvaamaan kevyen liikenteen ylityksiä (toimenpide 62).

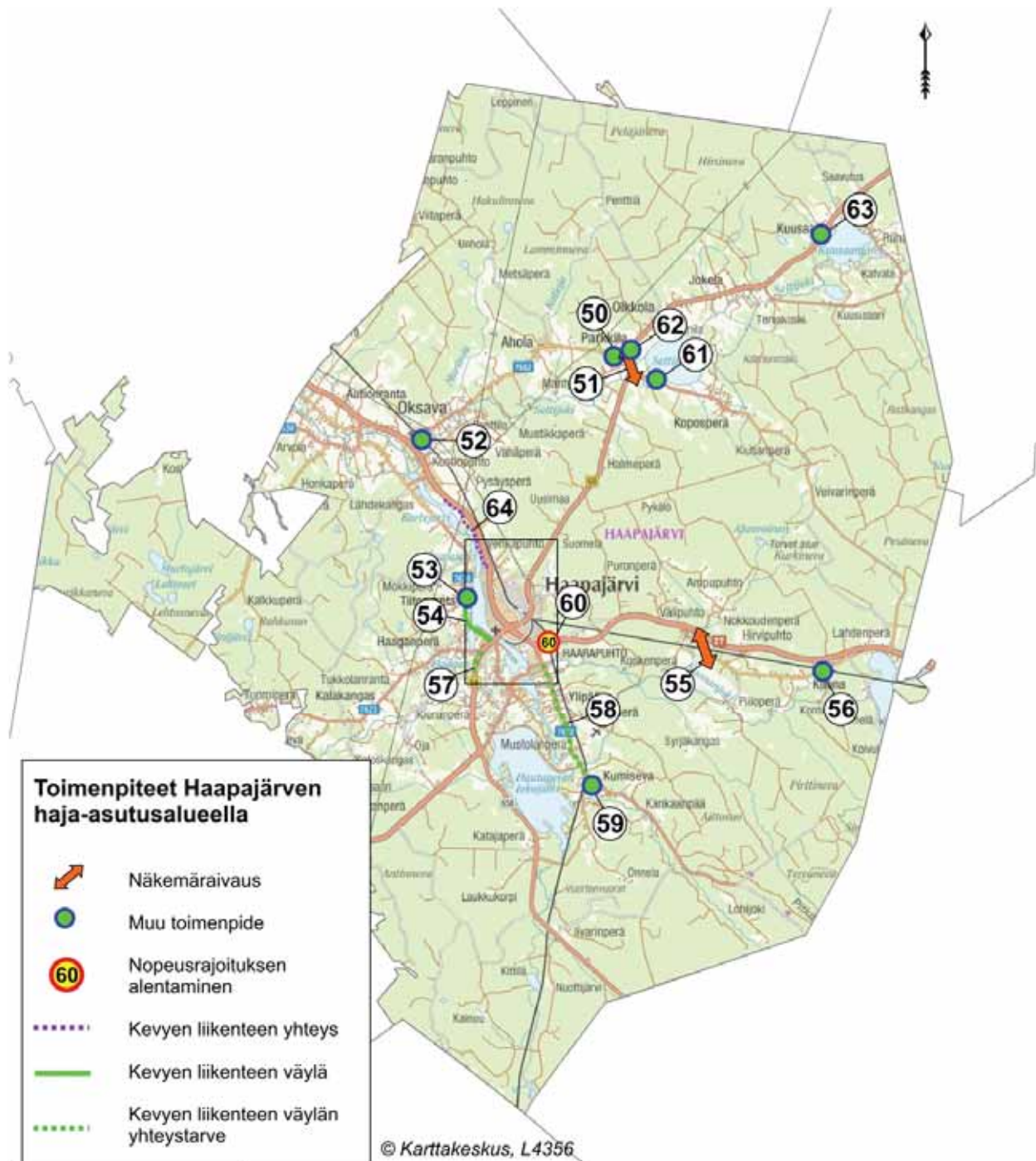
Tiitorannantielle (mt 7630) esitetään kevyen liikenteen väylän rakentamista kahdessa vaiheessa. Kantatien 58 ja Pihlajamaan välinen kevyen liikenteen väylä esitetään toteutettavaksi ensin. Toimenpiteellä turvataan sekä ala- että yläkouluikäisten koululaisten koulumatkoja. Kevyen liikenteen väylän jatkaminen Leppirannantielle esitetään toteutettavaksi tämän jälkeen (toimenpide 54).

Kumisevantiellä (mt 7622) on todettu lisäksi kevyen liikenteen yhteystarve Saarentien ja Katajaperäntien liittymien välisellä tiejaksolla (toimenpide 58).

Koulun ympäristöt

Koulujen ympäristöihin esitetään toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan koululaisten koulumatkojen turvallisuutta. Toimenpiteet käsittävät pääosin jättöliikennejärjestelyjen parantamisia koulujen piha-alueilla. Tavoitteena on selkeyttää sekä jättöliikenteelle varattavia alueita, koulukuljetuksia odottaville osoitettavia

odotusalueita että erottaa leikki- ja pelialueet ajoneuvoliikenteelle tarkoitetuista alueista (toimenpiteet 50, 52, 53 ja 59).

Toimenpiteet Haapajärven haja-asutusalueella

50 Jättöliikennejärjestelyiden parantaminen
 51 Näkemäraivaus
 52 Jättöliikennejärjestelyiden parantaminen
 53 Jättöliikennejärjestelyiden parantaminen
 54 Kevyen liikenteen väylä
 55 Näkemäraivaus
 56 Muuntajan siirto
 57 Kevyen liikenteen yhteystarve

58 Kevyen liikenteen yhteystarve
 59 Jättöliikennejärjestelyiden parantaminen
 60 Nopeusrajoituksen alentaminen
 61 Linja-autopysäkkien leventäminen
 62 Kevyen liikenteen väylän jatkeen rakentaminen
 63 Linja-autopysäkkien leventäminen
 64 Yksityistiejärjestelyt, kevyen liikenteen yhteys

Kuva 25. Haja-asutusalueelle esitetyt toimenpiteet.

Muut toimenpiteet

Muita haja-asutusalueelle esitettäviä toimenpiteitä ovat mm:

- Kantatien 58 näkemäraivaukset Mäntyperäntien liittymässä (toimenpide 51).
- Radan tasoristeysten näkemäraivaukset Väliojantiellä (mt 18400, toimenpide 55) sekä Kuonantien tasoristeyksessä näkemäalueella olevan muuntajan mahdollinen siirtäminen radan kunnostamisen yhteydessä (toimenpide 56).
- Linja-autopysäkkien leventäminen kantatiellä 58 Kuusaan kylällä (toimenpide 63) sekä Koposperäntiellä (mt 18401, toimenpide 61).

Lisäksi esitetään liikenteenjakajien tehostevarsien asentamista valtatiellä 27 sekä kantatiellä 58 oleviin maanteiden liittymien keskisaarekkeisiin.

Kuva 26. Kevyt liikenne joutuu ahtaalle Kumisevantiellä (mt 7622) raskaiden ajoneuvojen kohdatessa kapealla tiellä.

4.4 Toimenpideohjelma

Toimenpiteiden toteuttaminen on jaettu toimenpiteiden ohjelmointia varten kolmeen kiireellisyysluokkaan seuraavasti:

- kiireellisyysluokka 1 vuosina 2013-2016
- kiireellisyysluokka 2 vuosina 2017-2020
- kiireellisyysluokka 3 vuosina 2021-

Lisäksi on määritelty erikseen ns. pikatoimenpiteet. Kiireellisyysluokkien sisältä on tunnistettu suuremmat erillisrahoitusta vaativat toimenpiteet. Kiireellisyysluokitus on ohjeellinen. Seuraavassa taulukossa on esitetty toimenpiteiden kustannukset kiireellisyysluokittain ja vastuutahoittain. Yksittäisten toimenpiteiden kustannukset ja vastuutahot on esitetty liitteenä olevissa toimenpidetaulukoissa. Kustannuksiltaan suurin investointi on Nivalantien varren kevyen liikenteen väylä- ja yksityistiejärjestelyt. Kustannuksia ja vaikutuksia ei ole laskettu kevyen liikenteen yhteystarpeena esitetyille hankkeille.

Toimenpiteiden toteuttamista helpottaa, mikäli kaupungin vuosikohtaiseen budjetointiin varataan oma kohdistamaton määräraha pienten liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteuttamista varten. Määrärahoissa tulisi varautua myös liikenneturvallisuustyön toteuttamisen aiheuttamiin pieniin vuosikohtaisiin kustannuksiin.

Toimenpiteiden toteuttamisen edistämiseksi kannattaa seuraavaan kilpailutettavaan kaupungin aluetta koskevaan ELY-keskuksen alueurakkaan sisällyttää myös pienten liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteuttamista.

Taulukko 4. Toteuttamishjelma

	Kiireellisyysluokka ja kustannukset [1000 €]					Onn. vähenemä (hvjo/v)
	Pika	1	2	3	YHT	
ELY	10	80	41	1100	1231	0,1282
Kaupunki	3,5	593,5	583		1180	
ELY ja kaupunki yhdessä		75	35	1950	2060	0,0548
Liikennevirasto	-	-			-	0,0003
Yksityinen	3				3	0,0006
Kauppa		8			8	
YHTEENSÄ	16,5	756,5	659	3050	4482	0,1839

4.5 Toimenpiteiden vaikutukset

Tieverkolle esitettyjen toimenpiteiden arvioidaan vähentävän Haapajärven kaupungin alueella yhteensä noin 0,18 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta vuodessa (Tarva MT 5,0 Web). Tehokkaimpia ovat liikenteen ohjauksen toimenpiteet ja erityisesti nopeusrajoituksen alentaminen edullisten toteuttamiskustannusten vuoksi. Katuverkolle suunniteltujen toimenpiteiden henkilövahinko-onnettomuusvähenemää ei voitu laskea onnettomuushistorian perusteella, koska katuverkolla tapahtuneita onnettomuuksia ei ole täysin paikannettu. Näin ollen todellinen henkilövahinko-onnettomuusvähenemä on selvästi edellä esitettyä arviota suurempi. Maanteiden toimenpiteiden myötä saatavaksi yhteiskuntataloudelliseksi onnettomuuskustannusten säästöksi arvioidaan yhteensä noin 90 000 €/vuosi. Laskentaperusteena on käytetty alla esitettyä henkilövahinko-onnettomuuden yksikkökustannusarvoa. Tämän lisäksi katuverkolle tehtävistä toimenpiteistä saadaan merkittäviä kustannussäästöjä.

Onnettomuustyyppikohtaiset yksikköarvot vuonna 2010 (Lähde: Tieliikenteen ajokustannusten yksikköarvot 2010. Liikenneviraston ohjeita 22/2010):

- Kuolemaan johtanut onnettomuus 2 364 000 €
- Vammautumiseen johtanut onnettomuus 351 000 €
- Henkilövahinko-onnettomuus keskimäärin 493 000 €
- Pelkkä omaisuusvahinko-onnettomuus 2 950 €
- Tieliikenneonnettomuus keskimäärin 120 000 €

Laskennallisen henkilövahinko-onnettomuusvähenemän lisäksi suunnitelman toteuttamisella on paljon muita välittömiä ja välillisiä vaikutuksia, joille tulee antaa riittävä painoarvo toimenpiteitä priorisoitaessa. Liikenneturvallisuuustyön vaikutukset realisoituvat pitkällä aikajänteellä liikenneasenteiden muutoksena ja edelleen onnettomuusvähenemänä, onnettomuusriskin pienenemisenä sekä kaupungille kohdistuvien kustannusten vähenemisenä.

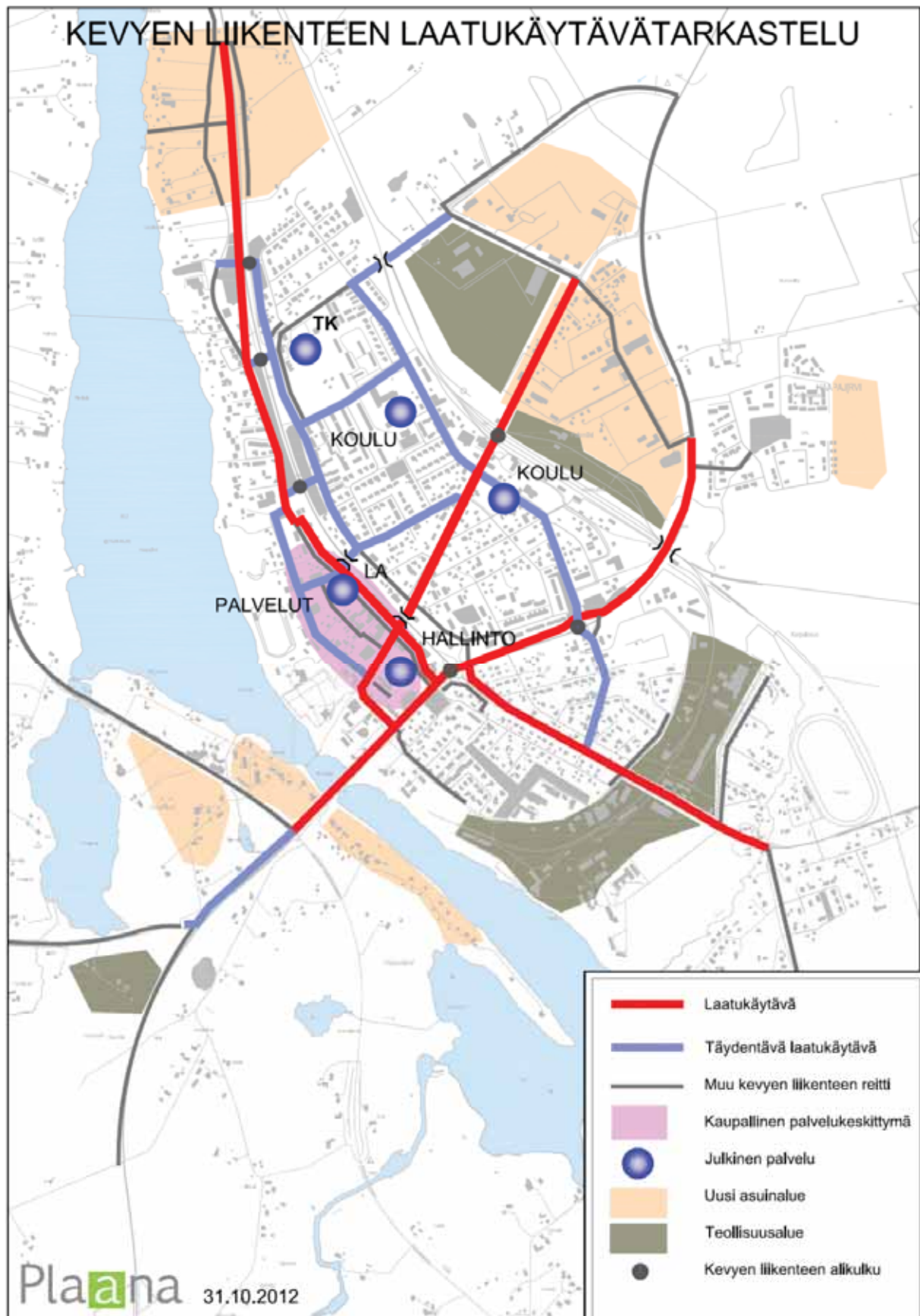
5. Kevyen liikenteen laatukäytävät

Työn yhteydessä Haapajärven kaupunki määritteli kevyen liikenteen laatukäytävät ohjaamaan ja priorisoimaan kevyen liikenteen olosuhteiden kehittämistä. Kevyen liikenteen laatukäytävien määrittelykriteerit olivat seuraavat:

Taulukko 5. Kevyen liikenteen laatukäytävien kriteerit.

	Laatukäytävät	Täydentävät laatukäytävät
Eri liikennemuotojen risteäminen	> 50 km/h eritaso ≤ 50 km/h tasoylitys, jossa liikumista turvaavia ratkaisuja (liikennevalot, hidasteet, saarekkeet)	tasoylitys, jossa liikkumista turvaavia ratkaisuja (suojatiet, liikennevalot, hidasteet, saarekkeet)
Tekniset ominaisuudet	leveys 4,0/3,5 m	leveys min. 3,0 m
	AB 6 tai 8 (ylläpitopäällystämisen)	AB 11
	pituuskaltevuus max. 5 % (poikkeamat sallittu)	pituuskaltevuus max. 7 % (poikkeamat sallittu)
	alikulut avaria, hyvin valaistuja, uusien alikulkujen tavoitekorkeus 3,2 metriä, mutta vähintään 2,8 metriä, vapaan aukon leveys 6 m	-
Esteettömyys	selkeät risteysalueet, hyvät näkyvyydet kaikkina vuodenaikoina, mm. loivat luiskat ja riittävät lumitilat	selkeät risteysalueet, hyvät näkyvyydet kaikkina vuodenaikoina, mm. loivat luiskat ja riittävät lumitilat
	viistetyt reunakivet katuliittymissä	viistetyt reunakivet katuliittymissä
	hyvät ja esteettömät yhteydet linja- autopsäkeille, portaat vain poikkeustapauksessa ja aina oltava luiska	-
Liikenteen ohjaus	opastus ja viitoitus kunnossa ajokaistamaalaukset ja/tai ajosuuntanuolet esim. alikulukäytävien kohdalla	opastus ja viitoitus kunnossa ajokaistamaalaukset ja/tai ajosuuntanuolet esim. alikulukäytävien kohdalla
Hoito ja ylläpito	talvihoitoluokka I	talvihoitoluokka I
	ylläpitoluokka I	-
	hiekoitushiekan poisto priorisoitu	hiekoitushiekan poisto priorisoitu koululaisreiteillä
Varusteet	tärkeillä liityntäpysäkeillä katokset ja katokselliset pyörätelineet	-
	valaistu, valaistusluokka vähintään sama kuin viereisellä kadulla/maantiellä	valaistu, valaistusluokka vähintään sama kuin viereisellä kadulla/maantiellä

Ehdotukset kevyen liikenteen laatukäytäviksi on esitetty kuvassa 27.

Kuva 27. Ehdotus Haapajarven kaupungin alueen kevyen liikenteen laatuikäytäväksi.

6. Esteettömyys

6.1 Esteettömyyden nykytila

Esteettömyyden nykytilaa selvitettiin asukaskyselyllä sekä järjestämällä kaupungin keskustaajamassa esteettömyyskierros. Kyselyssä vastaajaa pyydettiin kirjaamaan esteettömyyteen liittyviä ongelmia. Kyselyssä esteettömyysongelmana pidettiin talvikunnossapitoa, julkisten rakennusten saavutettavuutta sekä reunakiviä. Esteettömyyskierroksella puolestaan käveltiin yhdessä suunnittelijoiden kanssa läpi kunnan keskustaajaman keskeisimmät reitit ja kirjattiin ylös erityisesti iäkkäiden ja liikkumisesteisten liikkumiseen liittyviä ongelmia ja parannustoimenpiteitä. Esteettömyyskierroksella käveltiin seuraava reitti: Kaupungintalo - Kustaa Vaasankatu – Kauppakatu (poikettiin jäähallilla ja urheilukentällä) – Ståhlberginkatu - Puistokatu - Kustaa Vaasankatu - kaupungintalo.

Kierroksen alussa keskusteltiin yleisesti Haapajärven ympäristöstä liikkumisesteisen näkökulmasta. Yleisesti Haapajärvellä asiat ovat melko hyvin. Vanhus- ja vammaisneuvosto toimii aktiivisesti ja esteettömyyden katukatselmuksia on tehty aikaisemminkin. Puistokatu on saatu korjattua hyväksi, mutta Kauppakatu on vielä ongelmallinen. Se on tulossa kuitenkin saneeraukseen todennäköisesti vuonna 2013. Suurimpia ongelmia syntyy liikkeiden sisäänkäynneissä johtuen puuttuvista tai huonosti toimivista luiskista, kynnyksistä ja raskaista ovista.

Seuraavassa on esitetty yhteenveto keskeisistä esteettömyyskierroksen havainnoista (tarkempi muistio on raportin liitteenä olevassa sähköisessä aineistossa):

- Liikkeiden sisäänkäynneissä on ongelmia. Usein puuttuu luiska tai se on toimimaton (esim. ovi aukeaa väärään suuntaan, tilanahtaus), automaattiovet tai soittokello puuttuvat, sisäänkäynnin yhteydessä on kynnyks ja/tai sisätilat ovat ahtaat. Myös liikekiinteistöjen piha-alueilla on johdattavuusongelmia.
- Invapysäköintipaikkoja on kaupungissa melko hyvin, mutta niiden väärinkäyttöä esiintyy. Kaupungintalon invapaikat tulisi maalauksen lisäksi merkitä kyltein (maalaukset eivät näy aina talviaikaan).
- Kaupungintalon sivustalla kulkevalla väylällä on kulkua haittaavia monttuja. Kauppakadulla on routavaurioita ja kuivatusongelmia monin paikoin jalkakäytävillä, suojateilla ja liittymäalueilla. Epätasaisuudet aiheuttavat ongelmia mm. pyörätuolilla liikkujalle paitsi kesällä, myös talvella. Koloihin jää aurauksen jäljiltä pehmeää lunta, johon pyörät uppoavat **ja kulku on hankalaa**.
- Kadulla sijaitsevat mainokset ja polkupyörät tukkivat toisinaan kulkuväyliä ja esim. pyörätuolilla liikkuminen on hankalaa.
- Ronkaalan pesäpallokentällä on invakatsomo ja kentän tasolle pääsee takakautta.
- Puistokatu on saneerattu ja esteetön. Reunakivet ovat upotettuja ja suojateilla on materiaaliero.
- Levähdyspenkkejä voisi olla kaupungin keskustassa keskeisillä reiteillä enemmän. Ne ovat tärkeitä ikääntyneille ja huonosti liikkuville.

Muita liikenneturvallisuuteen liittyviä huomioita, jotka on otettu huomioon **suunnitelmassa**:

- Ronkaalan urheilualueen P-alueella huolena on nuorten kaahailu, jota esiintyy myös Halpa-Hallin ja matkahuollon alueella.

- Suuret ajonopeudet huolestuttavat myös yleisesti muualla kaupungin alueella.
- ABC:n edustalle ajetaan talvisin usein epähuomiossa kevyen liikenteen väylän yli, kun lumi hävittää tasoerot. Kaide auttaisi ohjaamaan liikenteen liittymän kohdalle.

Esteettömyyskierrosten yhteydessä laadittiin yrityksille ja liikkeenharjoittajille jaettavaksi esite, jossa kehoitetaan tarkistamaan liikkeiden sisäänkäyntien ja piha-alueiden esteettömyys. Avuksi laadittiin myös kysymyslista, joka läpikäymällä oleelliset asiat tulevat tarkistetuksi. Liitteeksi koottiin materiaalia esteettömyyden rakentamisesta.

6.2 Kehittämistoimenpiteet

Suunnitelman yhteydessä esille nousseiden ongelmien ja kehittämistarpeiden perusteella laadittiin ehdotukset yleisistä esteettömyystoimenpiteistä:

Esteettömyysvastaavan nimeäminen kaupunkiin:

- Esteettömyysvastaavan tehtävänä on esteettömyystyön koordinointi kaupungissa, kouluttautuminen sekä osallistuminen liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Esteettömyysvastaava voi osallistua myös seudullisiin kokoontumisiin, joissa vaihdetaan tietoa ja kokemuksia.

Esteettömyyden huomioiminen liikkeiden sisäänkäynneissä ja sisätiloissa sekä pysäköintialueilla:

- Toimitetaan esteettömyyskierrosten yhteydessä laadittu materiaali yrityksille ja liikkeenharjoittajille sekä lisätään yhteistyötä.
- Kaupungin liikenneturvallisuusryhmä järjestää yhteistyössä esimerkiksi vammais- ja vanhusneuvostojen sekä eläkeläisjärjestöjen kanssa tilaisuuden, jossa käydään läpi ongelmia liikkumisesteisten näkökulmasta sekä annetaan vinkkejä halvoiksi parantamiseksi liikkeenharjoittajille. Käsiteltäviä asioita ovat mm. erilaiset sisäänkäyntiratkaisut, kuten toimiva luiska ja soittokello kalliiden automaattiovien sijaan, sisätilojen mitoitus myös pyörätuolilla liikkujille, ulkomainokset väylän reunaan, pysäköintialueiden selkeän jäsentelyn merkitys liikkumisesteisten ja liikenneturvallisuuden kannalta sekä invapysäköintipaikkojen (2 paikkaa / P-alue) riittävyys ja merkintä. Tilaisuudessa markkinoidaan esteettömyyttä liikkeenharjoittajille kilpailu- ja imagoetuna. Esteettömyyden huomiointi otaminen ja puutteiden korjaaminen lisää asiakkaita ja kohentaa yrityksen mainetta.
- Kaupungin pysäköintialueilla varmistetaan invapysäköintipaikkojen riittävyys ja merkintä (sekä kyltit että maalaukset).

Esteettömyys katuymppäristössä:

- Reunakivien järjestelmällinen madaltaminen (0-3 cm): Taajamien ydinkeskustoissa keskeisimpien kevyen liikenteen reittien suojateiden reunakivet madalletaan järjestelmällisesti 0-3 cm:n korkuiseksi. Työ tehdään kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY:n resurssien puitteissa, mutta suunnitelmallisesti.
- Levähdyspenkkejä lisätään keskustaajaman alueelle.
- Vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajat ja/tai avustajat otetaan mukaan sekä julkisten tilojen etä- ja katuverkon suunnitteluhankkeisiin. Lisäksi huomioidaan suunnittelun esteettömyysohjeet. Näin varmistetaan, ettei tehdä enää uutta esteellistä ympäristöä.

Kunnossapidon tehostaminen:

- Käydään urakoitsijoiden kanssa läpi talvihoidon laatuvaatimukset ja hiekoitusperiaatteet sekä niiden toteutuminen taajamien ydinkeskustojen kevyen liikenteen väylillä. Tarvittaessa tarkennetaan ohjeistusta tai määritellään erityisiä täsmähoitokohteita.

7. Liikennekasvatustyön kehittäminen

7.1 Yleistä

Suunnittelun yhteydessä laadittiin ehdotus liikenneturvallisuustyön toimintamalliksi kaupungissa. Toimintamalli sisältää liikennekasvatustyön tavoitteiden ja liikenneturvallisuusryhmän toiminnan kuvauksen sekä ohjeet hallintokunnille työn käynnistämiseksi ja seuraamiseksi. **Tarkoituksena on, että työn käynnistämisen suunnitelman valmistuttua olisi mahdollisimman helppoa.**

Työn alussa tarkistettiin Haapajärven liikenneturvallisuusryhmän kokoonpano. Ryhmä toimi ja kokoontui säännöllisesti suunnitelman laatimisen aikana. Liikennekasvatustyötä käsiteltiin lisäksi 21.5.2012 pidetyssä Nivalan, Haapajärven, Pyhäjärven, Kärsämäen ja Reisjärven yhteisessä työpajatilaisuudessa, jossa käytiin läpi yhdessä kuntien liikenneturvallisuusryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa liikennekasvatustyön perusteita, hallintokuntaakohtaisia liikennekasvatustyön tavoitteita sekä pohdittiin toimenpiteitä tuleville vuosille tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi keskusteltiin seudullisesta toimijamallista. Aiheita työstettiin alustusten jälkeen ryhmätöinä.

7.2 Liikennekasvatustyön nykytila

Edellinen liikenneturvallisuussuunnitelma on valmistunut vuonna 1999 ja sen uusiminen oli vahvasti tarpeen. Edellinen suunnitelma ei sisältänyt liikennekasvatussuunnitelmaa, vaan se valmistui erillisenä kokonaisuutena vuonna 2004. Haapajärvellä toimii liikenneturvallisuusryhmä, joka on myös kokoontunut säännöllisesti. Ryhmässä on ollut mukana eri hallintokuntien edustajat (mm. Selänne) sekä yhteistyökumppanit. Ely-keskuksen edustajaa ei ole aikaisemmin ollut ryhmässä ja aluevastaava olisi jatkossa hyvä saada mukaan. Liikenneturvallisuusryhmän kokoonpano tarkistettiin työn alussa ja ryhmän toimintaa jatketaan entiseen aktiiviseen tapaan. Uusia yhteistyökumppaneita (mm. yritykset ja yhdistykset) kannustetaan edelleen mukaan ryhmän toimintaan.

7.3 Liikennekasvatustyö on yhteistyötä

Yhteistyön kautta kaupungin liikennekasvatustyöhön saadaan voimaa. Yhteistyötä tehdään sekä kaupungin sisällä eri hallintokuntien välillä että kaupungin ja muiden toimijoiden välillä.

Kodin ja vanhempien rooli erityisesti lasten ja nuorten liikennekasvatustyössä on luonnollisesti merkittävä ja vanhemmat kantavat päävastuun lasten liikennekasvatamisesta. Liikennekasvatus on osa yleistä hyvien tapojen, kuten toisten ihmisten huomioon ottaminen ja kohteliaisuus, opettamista. Ensimmäinen malli liikenteessä käyttäytymisestä sekä myös käsitys liikenteen vaaroista saadaan kotoa, vanhemmilta tai muilta läheisiltä. Varhaisessa vaiheessa mukaan tulevat myös päivähoito ja koulu. Lapsen liikennekasvatuksesta saadaan tehokkainta kodin, päivähoidon ja koulun välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

Viranomaiset (poliisi, palo- ja pelastusviranomaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) toimivat tärkeinä kumppaneina kaupungin liikennekasvatustyössä. Viranomaistehtäviin sisältyy lakisääteisesti olennaisena osana liikenneturvallisuuden edistämiseen liittyviä tehtäviä. Poliisi sekä palo- ja pelastusviranomaiset osallistuvat usein mm. päiväkotien ja koulujen liikennekasvatustyöhön vieraillemalla laitoksissa. Heillä on siten olennainen rooli kunnan liikennekasvatustyössä.

Kaupungin eri hallintokunnissa liikennekasvatustyön mahdollisuudet ovat moninaiset. Kaupungin työntekijät tapaavat kaupunkilaisia elämän eri vaiheissa äitiysneuvolasta vanhustenhuoltoon, mikä luo hyvät edellytykset tehokkaalle ja järjestelmälliselle liikennekasvatustyölle. Kullekin ikä- ja kohderyhmälle voidaan suunnitella sopivat toimenpiteet, joita toteutetaan eri hallintokunnissa. Liikenneturvallisuusasioiden korostaminen tulisi omaksua osaksi jokapäiväistä työtä. Työntekijöiden lisäksi päättäjien ja kaupungin johdon rooli liikennekasvatustyössä on tärkeä. Liikennekasvatustyölle ja liikenneturvallisuusryhmän toiminnalle tulee osoittaa resursseja ja toimivaltaa. Kaupungin budjetissa tulee varautua liikennekasvatustyöstä aiheutuviin kuluihin (mm. materiaalihankinnat, koulutukset, tapahtumat, mahdolliset koululaisten kuljetukset ym.).

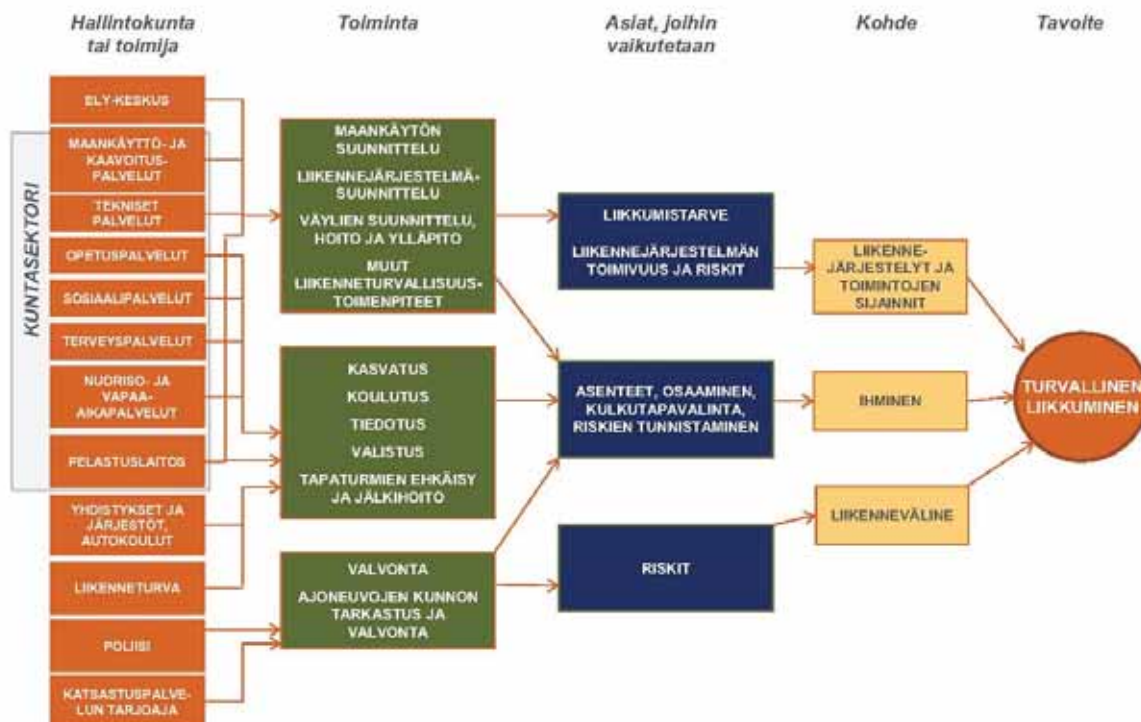
Liikenneturva toimii kuntien liikennekasvatustyön tukena huolehtimalla ennaltaehkäisevästä liikennevalistuksesta tiedottamalla, kampanjoimalla, tukemalla eri ikäryhmien liikennekasvatusta sekä järjestämällä koulutusta yhteistyössä alan viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Liikenneturva tarjoaa myös monipuolista materiaalia kuntien liikennekasvatustyön tueksi.

Yrityksillä on hyvät mahdollisuudet edistää liikenneturvallisuusaatetta työpaikoilla ja esim. tukemalla työntekijöiden turvavälineiden käyttöä tai laatimalla yrityskohtainen liikenneturvallisuussuunnitelma, jolle on olemassa Liikenneturvan toimesta laadittu malli. Yrityksen saama hyöty liikennetapaturmien ehkäisytyössä konkretisoituu erityisesti lyhentyvinä työkyvyttömyysaikoina ja säästöinä työterveyshuollossa. Lisäksi liikenneturvallisuusasioiden huomioon ottaminen nostaa yrityksen imagoa. Yritysten kautta tehtävällä liikennekasvatustyöllä olisi mahdollista tavoittaa helposti suuri joukko aktiivi-ikäisiä työssäkäyviä kaupunkilaisia.

Aktiiviset yhdistykset ja järjestöt ovat erinomaisia yhteistyökumppaneita kaupungin liikennekasvatustyössä. Järjestöjen ja yhdistysten kautta voidaan tavoittaa erilaisia käyttäjäryhmiä (lapset, nuoret, vanhukset jne.) ja tuoda liikenneturvallisuuden edistäminen osaksi järjestön toimintaa. Potentiaalisten järjestöjen kartoittaminen kunnassa on yleensä melko helppoa ja yhteistyötä on tehty usein jo aikaisemmin muiden asioiden puitteissa.

Seudullisen liikenneturvallisuustoimijamallin laajentaminen ja kehittäminen on etenemässä Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskuksen alueen maakunnissa liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisesti. Toimija tukee kuntien liikenneturvallisuustyötä avustuen liikenneturvallisuusryhmien kokoontumisissa ja erilaisten tapahtumien järjestelyissä sekä edistään ja kehittään eri osapuolien liikenneturvallisuusyhteistyötä alueella. Toimijamallista keskusteltiin suunnitelman yhteydessä myös Nivala-Haapajärven seudun kunnissa ja se sai kunnilta myönteisen vastaanoton. Toimijamalli on tarkoitettu käynnistämään heti suunnitelman valmistuttua vuoden 2013 alussa.

Kuva 28. Paikallisen liikenneturvallisuustyön toimijat ja kohteet. Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuussuunnitelma 2011-2014.

7.4 Viisas liikkuminen osaksi liikennekasvatusta

Liikenneturvallisuuskasvatuksen ohella ns. viisaisiin liikkumisvalintoihin ohjaaminen on tärkeää. Lasten kuljettamisen lisääntyessä ja myös kansallisten terveys- sekä ympäristöhaasteiden edessä viisaan liikkumisen eli kävelyn, pyöräilyn, joukkoliikenteen sekä kimpapakyytien edistäminen on katsottu valtakunnan tasolla tärkeäksi päämääräksi. Valtakunnallinen kävelyn ja pyöräilyn toimenpidesuunnitelma valmistui keuhällä 2012 ja sen jalkauttaminen kuntatasolla on paikallisten toimijoiden tehtävä. Kunnissa ja kaupungeissa kävelyn ja pyöräilyn edistäminen sopii hyvin liikenneturvallisuusryhmän tehtäviin.

Viisaiden liikkumisvalintojen edistäminen on luontevaa sisällyttää osaksi liikennekasvatusta ja puhua yleisesti viisaan ja turvallisen liikkumisen edistämisestä. Käytännössä se tarkoittaa, että turvallisuusasioiden rinnalla mm. kouluissa, järjestöissä, työpaikoilla ja vanhustalveissa jaetaan tietoa eri kulkumuodoista sekä niiden vaikutuksista ja kannustetaan kaupunkilaisia pohtimaan omaa liikkumista ja kulkumuodon merkitystä. Viisaan liikkumisen edistäminen on liikennekasvatustyön tapaan pitkäjänteistä työtä ja vaatii jatkuvia toimia. Kyse on pohjimmiltaan ihmisten arvoista ja arkipäivän valinnoista.

Viisaita liikkumismuotoja voidaan tukea hyvin monin eri tavoin. Ensimmäisenä on tärkeää organisoida ja lisätä kaupungin henkilökunnan tietämystä viisaista liikkumisvalinnoista ja niiden vaikutuksista. Sen myötä mm. liikenneturvallisuusryhmän jäsenet saavat riittävät valmiudet tehdä viisaan liikkumisen edistämistyötä. Kun edellytykset työlle on luotu, aloitetaan viisaan liikkumisen edistämisen periaatteiden ja toimenpiteiden

suunnittelu, toteuttaminen ja seuranta (Kuva 29). Käytännön vinkkejä eri hallintokunnille viisaan liikkumisen edistämiseksi on koottu liitteeseen 2. Liitteessä on myös linkkejä erilaisiin materiaali-lähteisiin.

Kuva 29. Esimerkki viisaan liikkumisen edistämisen aloittamisesta kaupungissa.

7.5 Liikenneturvallisuusryhmä ja ryhmän toimintamalli

Kaupungin liikenneturvallisuusryhmässä on kaikista hallintokunnista edustajat, jotka vastaavat liikenneturvallisuustyön organisoinnista ja seurannasta omassa hallintokunnassaan/yksikössään. Hallintokuntiin tai hallintokuntien eri yksiköihin (mikäli on kyse suuresta hallintokunnasta) muodostetaan omat alaryhmät, jotka kokoontuvat itsenäisesti toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa. Lisäksi esimerkiksi kouluilla voi olla omat liikenneturvallisuusryhmät tai -tiimit, joissa suunnitellaan koulun sisäistä liikenneturvallisuustyötä.

Ryhmän kokoonpano tarkistetaan vuosittain. Kaupungin edustajien lisäksi ryhmään kutsutaan Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskuksen, Liikenneturvan, poliisin, pelastuslaitoksen sekä muiden mahdollisten yhteistyökumppaneiden edustajat. Kaupungin liikenneturvallisuusryhmän toimintaa ohjaa puheenjohtaja, joka on nimetty ryhmän kokoonpanon tarkistamisen yhteydessä.

Haapajärven liikenneturvallisuusryhmä

Kaupungin edustajat:

Jarmo Eronen, liikuntapalvelut (pj)
Vesa Savolainen tekniset palvelut
Kari Kesti-Kievari, tekniset palvelut
Veijo Tikanmäki, sivistyspalvelut
Minna Hattunen, kuntayhtymä Selänne
Anu Sippola, kuntayhtymä Selänne
Miika Niskala, nuorisopalvelut

Yhteistyökumppanit:

Tarja Jääskeläinen/Eero Svala, POP ELY-keskus
Rainer Kinisjärvi/Eero Kalmakoski, Liikenneturva
Matti Lehtinen, Jokilaaksojen pelastuslaitos
Veli Suhonen, Poliisi

Puheenjohtaja

- vastaa ryhmän koollekutsumisessa ja kokousten järjestämisestä
- välittää tietoa hallintokuntien vastuuhenkilöille ja sidosryhmille (ryhmän jäsenet)
- vastaa ryhmän toiminnasta tiedottamisesta sekä sisäisesti että ulkoisesti.

Ryhmän muut jäsenet

- toimivat oman hallintokuntansa tai organisaationsa edustajina ja välittävät tietoa ryhmässä käsitellyistä ja päätetyistä asioista omassa hallintokunnassaan tai organisaatiossaan ja
- järjestävät oman hallintokunnan tai organisaation sisäisiä kokouksia, joissa suunnitellaan ja toteutetaan oman yksikön liikenneturvallisuustyötä toimintasuunnitelman mukaisesti.

Liikenneturvallisuusryhmä voi kokoontua esimerkiksi kaksi kertaa vuodessa. Ryhmän tehtäviä ovat:

- Liikenneturvallisuustyön suunnittelu ja vastuun jakaminen hallintokunnille.
- Liikennekasvatustyön suunnittelu ja seuranta maakunnallisen suunnitelman linjausten jalkauttaminen.
- Liikenneturvallisuustilanteen seuranta.
- Ajankohtaisten liikenneturvallisuusasioiden käsittely (mm. aloitteet).
- Liikenneturvallisuusasioista tiedottaminen.
- Tavoitteiden tarkistaminen 2-3 vuoden välein.
- Liikenneturvallisuusteeman valinta vuosittain.
- Yhteydenpito yhteistyökumppaneiden kanssa ja verkostoituminen.
- Viisaan liikkumisen edistäminen.

Liikenneturvallisuusryhmän säännöllinen kokoontuminen on olennaista liikennekasvatustyön koordinoinnin ja järjestelmällisyyden kannalta. Kokouksissa saadaan käsitys liikennekasvatustyön kokonaistilanteesta kaupungissa seuraamalla suunnitelmien toteutumista ja keskustelemalla ajankohtaisista asioista. Kokoontuminen on välttämätöntä myös sovittaessa eri toimijoiden yhteisten toimenpiteiden käytännön toteutustavoista. Suunnitelmatyön aikana toimineen ryhmän toimintaa on luonteva jatkaa aktiivisesti heti suunnitelman valmistumisen jälkeen. Toimijamallin mahdollisesti laajentuessa Nivala-Haapajärven seudulle, toimija on aktiivisesti mukana ryhmän kokouksissa, käsiteltävien asioiden valmistelussa ja avustaa ryhmää sen tehtävissä.

7.6 Liikennekasvatustyön tavoitteet eri hallintokunnissa

Hallintokuntien liikennekasvatustyölle laadittiin konkreettiset toiminnalliset liikennekasvatustyön tavoitteet toimenpiteiden suunnittelun pohjaksi. Lisäksi laadittiin ehdotuksia eri hallintokuntien lähivuosien toimenpiteiksi. Tavoitteiden asetannassa ja toimenpide-esimerkkien suunnittelussa hyödynnettiin suunnitelman aikana järjestetyn liikennekasvatustyöpajan tuloksia. Toimenpide-ehdotukset on koottu hallintokunnittain liitteeseen 2.

Teknisen toimen tavoitteet:

- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana teknisiä palveluja ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Hillitään ylinopeuksia tukemalla nopeusrajoituksia rakenteellisin keinoin.
- Parannetaan lähiliikkumisympäristöjen turvallisuutta toteuttamalla esteettömyystoimenpiteitä ja huomioimalla esteettömyys suunnittelussa.
- Parannetaan koulureittien ja koulujen lähiympäristöjen turvallisuutta yhteistyössä koulujen ja koulutoimen kanssa toteuttamalla liikenneympäristön parantamistoimenpiteitä.
- Kytetään maankäytön suunnittelu nykyistä tiiviimmin mukaan liikenneturvallisuustyöhön ja maankäytön ratkaisuihin tuetaan kestäviä liikennemuotoja.
- Kannustetaan yrityksiä mukaan liikenneturvallisuustyöhön ja liikkumisen ohjaksen suunnitteluun.

Koulutoimen tavoitteet:

- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana opetussuunnitelmaa ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Parannetaan koulureittien ja koulujen lähiympäristöjen turvallisuutta yhteistyössä teknisen toimen kanssa.
- Kannustetaan kouluja omien liikenneturvallisuussuunnitelmien laadintaan.
- Tehostetaan vanhempiin kohdistuvaa valistustyötä lisäämällä yhteistyötä ja vuorovaikutusta vanhempien kanssa. Vanhempia motivoimalla pyritään mm. vähentämään lasten kuljettamista ja edistämään lasten omatoimista ja turvallista liikkumista. Kerrotaan ns. viisaiden liikkumisvalintojen vaikutuksista terveyteen ja ympäristöön.
- Lisätään yhteistyötä poliisin ja Liikenneturvan kanssa.
- Lisätään opettajien ja koulukuljettajien liikenneturvallisuuskoulutusta.
- Lisätään turvavälineiden, erityisesti pyöräilykypärien ja heijastimien käyttöä.

Sosiaali- ja terveystoimen tavoitteet:

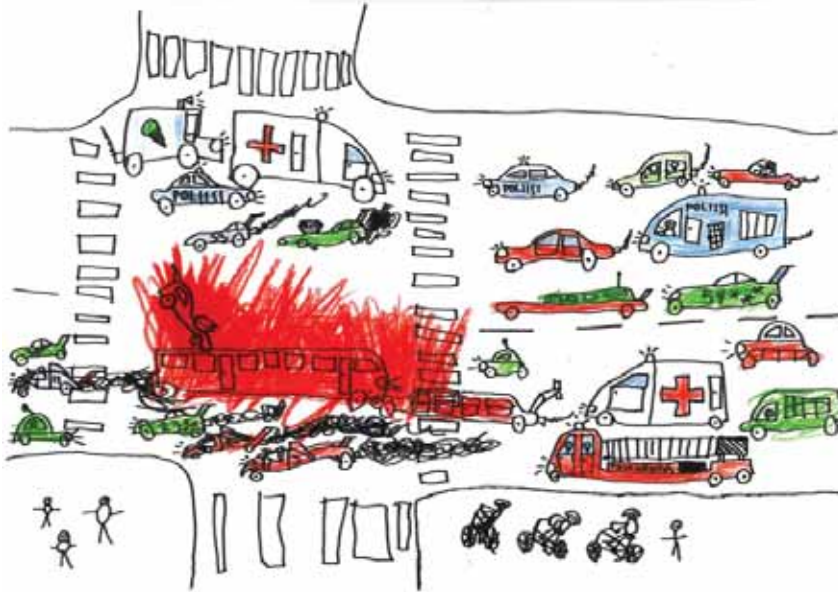
- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana sosiaali- ja terveystoimen palveluja yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Edistetään iäkkäiden omatoimista ja turvallista liikkumista.
- Lisätään turvavälineiden, erityisesti pyöräilykypärien, heijastimien ja liukuesteiden käyttöä.

Nuoriso- ja vapaa-aikatoimen tavoitteet:

- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana nuoriso- ja vapaa-aikapalveluja ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Kannustetaan järjestöjä ja yhteisöjä mukaan liikenneturvallisuustyöhön.
- Pyritään vaikuttamaan nuorten riskikäyttäytymiseen liikenteessä kertomalla mm. ylinopeuksien ja rattijuopumuksen seurauksista.
- Kannustetaan nuoria omatoimiseen liikkumiseen sekä viisaisiin liikkumisvalintoihin (kävely, pyöräily, joukkoliikenne). Kerrotaan viisaiden liikkumisvalintojen vaikutuksista terveyteen ja ympäristöön.
- Lisätään turvavälineiden, erityisesti pyöräilykypärien ja heijastimien käyttöä.

Keskushallinnon ja työsuojelun tavoitteet:

- Tehdään jatkuvaa ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä osana työsuojelutyötä ja osallistutaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.
- Lisätään työmatkaliikenteen turvallisuutta mm. kannustamalla kaupungin työntekijöitä turvavälineiden, erityisesti pyöräilykypärien ja heijastimien käyttöön sekä turvalliseen ajotapaan.
- Aloitetaan liikkumisen ohjauksen suunnittelu
- Osoitetaan kaupungin liikenneturvallisuusryhmälle riittävät resurssit toimia.
- Lisätään kaupungin henkilöstön ja liikenneturvallisuusryhmän liikenneturvallisuustietämystä järjestämällä koulutustilaisuuksia.

7.7 Ensimmäiset askeleet

Liikenneturvallisuussuunnitelman valmistuessa on tärkeää tiedottaa siitä laajasti eri hallintokunnissa sekä luottamusmiehille, yhteistyökumppaneille ja tiedotusvälineille. Esimerkiksi koulutoimen tavoitteita suositellaan esiteltäväksi mm. vanhempainilloissa. Samalla tulisi korostaa jaettua vastuuta ja yhteistyötä (vanhemmat ja koulut) lasten liikennekasvatuksessa. Samaan tapaan olisi suositeltavaa esitellä suunnitelmaa mm. yrityksille ja järjestöille. Samalla tulisi kertoa näiden yhteistyökumppaneiden mahdollisuuksista tehdä liikennekasvatustyötä ja pyytää heitä mukaan liikenneturvallisuustyöryhmien toimintaan. Tiedottamista voidaan tehdä esimerkiksi tiedotusvälineiden kautta tai erikseen järjestetyissä tilaisuuksissa. Tiedottamista tiedotusvälineille ja liikenneturvallisuusaiheisten lehtijuttujen kirjoittamista suositellaan tehtäväksi jatkuvasti mm. erilaisia toimenpiteitä toteutettaessa.

Valmis liikenneturvallisuussuunnitelma toimii liikennekasvatustyön alustavana toimintasuunnitelmana ja ohjaavana työkaluna. Suunnitelman valmistumisen jälkeen jatketaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaa kaupungissa ja perustetaan hallintokuntaakohtaiset alaryhmät. Hallintokuntaakohtaisissa alaryhmissä käydään läpi suunnitelmassa esitetyt liikennekasvatustyön toimenpide-ehdotukset ja sovitaan jokapäiväiseen työhön sisällytettävistä toimenpiteistä. Lisäksi ajoitetaan myös muut toimenpiteet ja sovitaan järjestely- ja toteuttamisvastuut. Toimenpidelistausta ylläpidetään sähköisenä, jolloin siihen voidaan kirjata toimenpiteiden ajoitus ja toteuttamisvastuut sekä lisätä tarpeen mukaan uusia toimenpiteitä. Hallintokunnan vastuuhenkilö (liikenneturvallisuusryhmän jäsen) kokoaa hallintokunnan toiminnasta yhteenvedon ja esittää sen kaupungin liikenneturvallisuusryhmän kokoontumisissa. Useiden hallintokuntien yhteistyössä toteutettavia toimenpiteitä sekä koko kaupungin henkilöstöä koskevat toimenpiteet käsitellään kaupungin liikenneturvallisuusryhmässä. Sekä kaupungin ryhmän että hallintokuntaakohtaisten alaryhmien kokoontumisia jatketaan

säännöllisesti. Liikennekasvatustyön ja liikenneturvallisuustilanteen seurannasta sekä raportoinnista ja seurannassa käytettävistä mittareista on kerrottu enemmän luvussa 8.

Liikenneturvallisuussuunnitelma toimii ohjaavana työkaluna kaupungin liikennekasvatustyössä. Suunnitelman valmistuessa tärkeää on

- tiedottaa suunnitelmasta laajasti kaupungin sisällä
- jatkaa kaupungin liikenneturvallisuusryhmän toimintaa
- perustaa hallintokuntaakohtaiset alaryhmät, joissa käydään läpi suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset ja –mallit sekä
- aloittaa valittujen toimenpiteiden jatkosuunnittelu ja toteutus.

Näin suunnitelmallinen liikennekasvatustyö saadaan tehokkaasti käyntiin.

8. Jatkotoimenpiteet

8.1 Suunnitelman käsittely

Liikenneturvallisuussuunnitelma esitetään käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi toimenpiteitä ohjaavana suunnitelmana kaupunginvaltuustossa ja tätä ennen teknisessä lautakunnassa. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa suunnitelma esitetään käsiteltäväksi johtoryhmässä sekä otettavaksi aluevastaavan ja ohjelmointiryhmän apuvälineeksi jatkotoimien suunnittelussa.

Kokonaisvaltainen, järjestelmällinen liikenneturvallisuustyö voi toimia tehokkaasti vain, mikäli kaupungissa on työn lähtökohtana yhteinen tahtotila liikenneturvallisuustyön kehittämisestä. Tämän vuoksi erityisen tärkeää on päättäjien sitoutuminen suunnitelman toteuttamiseen, mikä tuleekin suunnitelman hyväksymisen yhteydessä varmistaa. Käytännössä sitoutuminen tarkoittaa riittävien resurssien ja rahavarojen osoittamista liikenneturvallisuustyön toteuttamiseen.

8.2 Seuranta

Kaupungin liikenneturvallisuustyön seurannalla tarkoitetaan sekä toimenpiteiden toteutumisen seurantaakin niiden vaikuttavuuden seurantaakin. Seurannassa tärkeintä on liikenneturvallisuusryhmän säännöllinen kokoontuminen. Koollekutsujana toimii puheenjohtaja. Ryhmässä seurataan hallintokuntien toimenpidesuunnitelmien toteutumista ja suunnitellaan tulevia teemoja, toimenpiteitä, tapahtumia, koulutusta ja käsitellään ajankohtaisia asioita ja aloitteita. Tärkeimmät seurantatyökalut ovat liikennekasvatustyön toimintasuunnitelmat sekä liikenneympäristösuunnitelman toimenpideluettelo. Liikenneympäristön toimenpidelistaukset on toimitettu hallintokunnille sähköisenä ja niitä kehoitetaan myös ylläpitämään sähköisesti.

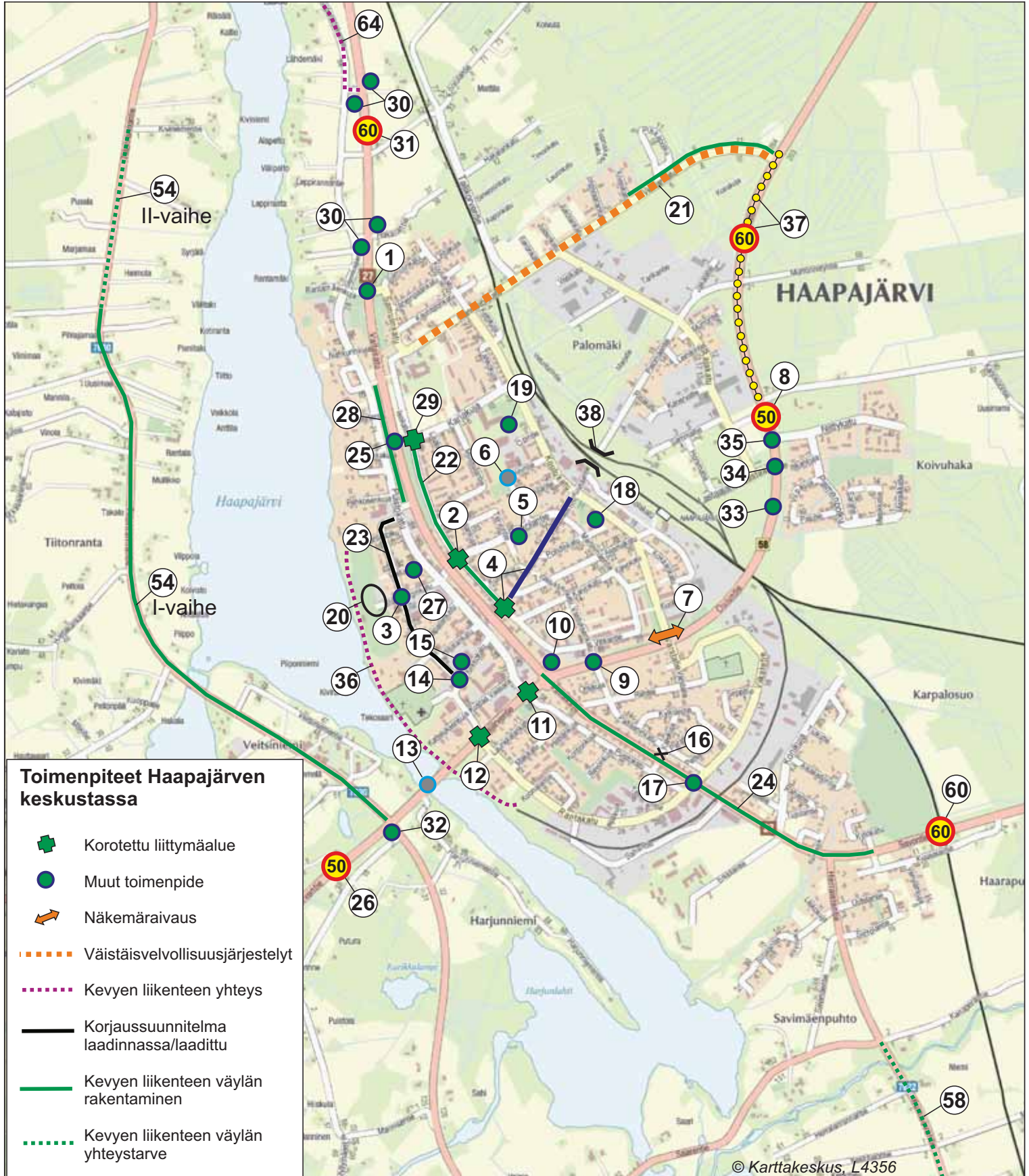
Liikenneturvallisuustoimenpiteiden vaikuttavuutta ja tavoitteiden toteutumista mitataan seuraamalla liikenneturvallisuustilannetta kaupungin alueella. Tätä seurantaan varten on olemassa erilaisia mittareita, joista on esitetty esimerkkejä taulukossa 6. Liikenneturvallisuusryhmässä päätetään, mitä mittareita seurataan ja kuinka seurantaan varten tarvittavat tiedot hankitaan.

Taulukko 6. Esimerkkejä seurattavista liikenneturvallisuusmittareista.

Seurattava tavoite	Mittari / toimenpide
Liikennekuolemien vähentäminen	Kuolemaan johtaneet onnettomuudet [kpl/vuosi] Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet [kpl/vuosi] Onnettomuuksien kasaumapisteet
Onnettomuuksissa loukkaantuneiden määrän vähentäminen	Henkilövahingot (loukkaantuneiden lukumäärä) [kpl]
Sitoutuminen asetettuihin tavoitteisiin	Liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen Liikenneturvallisuusryhmän säännölliset kokoontumiset.
Liikenneturvallisuusyhteistyön lisääminen.	Yritysten, yhdistysten ja järjestöjen edustajien kutsuminen mukaan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan keskustelemaan yhteisistä toimenpiteistä.
Turvallisen liikennekäyttäytymisen ja suojavarusteiden käytön edistäminen sekä ylinopeuksien vähentäminen	Heijastimen käyttöaste [%] Pyöräilykypärän käyttöaste [%] Kiinnijääneet rattijuopot [%]
Ylinopeuksien hillitseminen	Nopeusrajoituksia tukevien liikenneympäristön toimenpiteiden toteuttaminen (mm. hidasteet). Taajamassa nopeusrajoituksen ylittävien osuus [%] (tietoja poliisin valvonnasta, erillisiä nopeusmittauksia) Asennekasvatuksen toimenpiteet hallintokuntien liikennekasvatustyön toimenpideehtotusten mukaisesti.
Liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden toteutuminen ja niiden vaikuttavuus	Sähköisen liikenneympäristön toimenpidetaulukon seuranta ja ylläpito, toimenpiteiden ennen-jälkeen –tutkimukset.
Taajamien lähiliikkumisympäristöjen parantaminen ja esteettömyyden huomioiminen	Taajamien liikenneturvallisuus- ja esteettömyystoimenpiteiden toteuttamisen seuranta. Yhteistyön lisääminen vanhus- ja vammaisneuvojen kanssa suunnittelussa.
Koulureittien turvallisuuden parantaminen	Koulujen vaaranpaikkakartoitukset (ongelmien havaitseminen). Koulutoimen liikennekasvatustyön toimenpiteiden toteuttaminen ja ylläpito. Koulukohtaisten liikenneturvallisuussuunnitelmien laatiminen ja seuranta. Turvallisuus koulukuljetusten kilpailutuskriteereihin.
Kävelyn ja pyöräilyn arvostuksen lisääntyminen	Suunnitelmallisen viisaan liikkumisen edistämisen sisällyttäminen liikennekasvatustyöhön ja liikenneturvallisuusryhmän toimintaan. Työn organisointi ja kaupungin päättäjien ja liikenneturvallisuusryhmän tietämyksen lisääminen (koulutus). Kaupungin työntekijöiden työmatkojen kulkumuotojakauman seuranta.

Liitteet

- Liite 1** Liikenneturvallisuustoimenpidekartat ja -taulukot
- Liite 2** Esimerkkejä liikennekasvatuksen ja viisaan liikkumisen edistämistoimenpiteistä

KESKUSTAAN ESITETYT PARANNUSTOIMENPITEET

LIITE 1

2 (6)

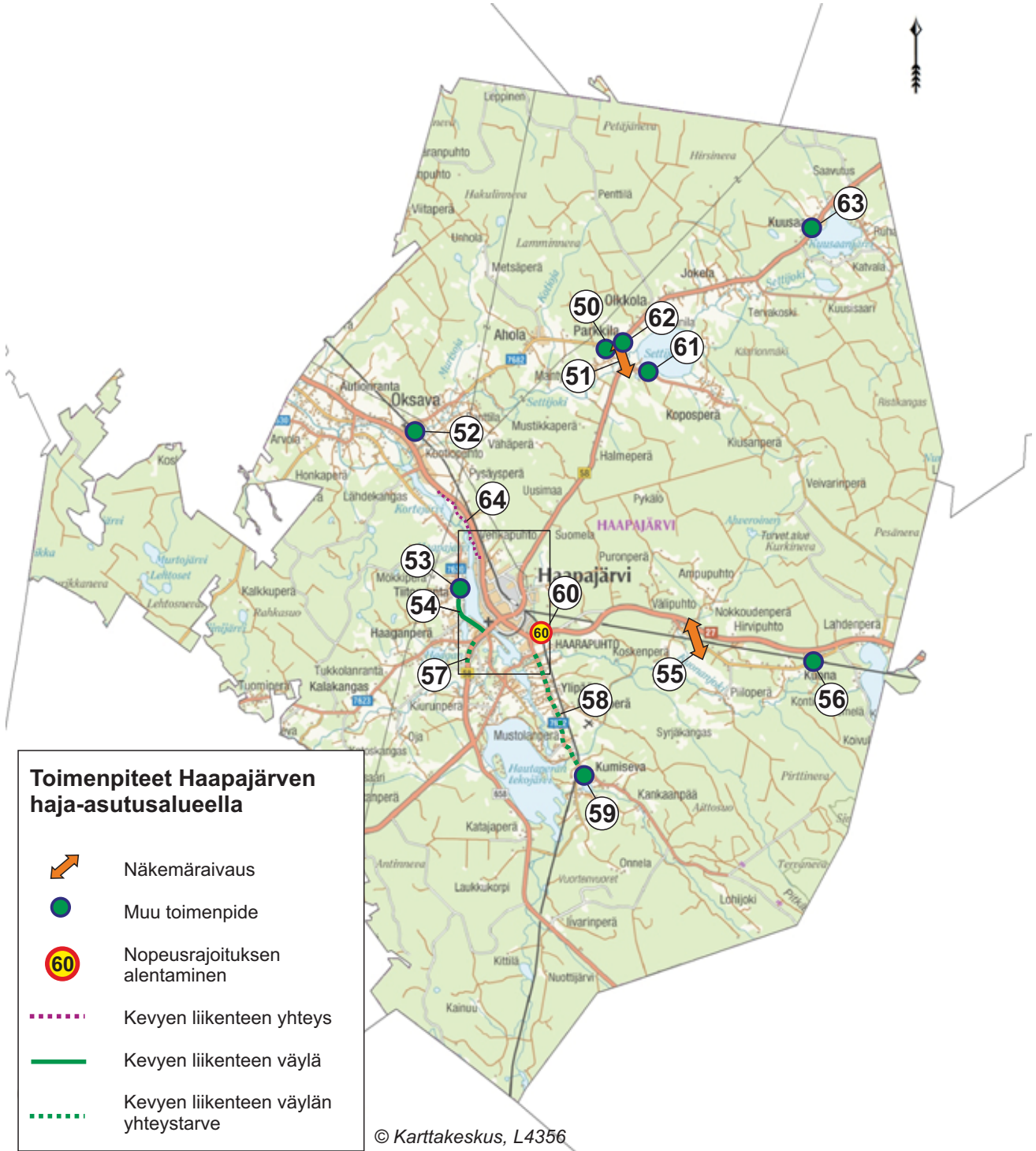
Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustannukset (1000 €)	Omn. vähennemä (hvj/o/v)	Tehokkuus (hvj/o/M€/v)	Kiireellisyys- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
1	Vt 27 Valtakadun ja Puistokadun liittymä	27/12/5130		I-vaihe: Suojateiden jatkeiden rakentaminen, tien leventäminen, saarekkeet, suojatien valaistuksen tehostaminen, näkemäraivaukset	70	0,01104	0,1577	1	ELY Kaupunki	
		27/12/5130		II-vaihe: Alikulkukäytävän rakentaminen	350	0,00702	0,0201	3	ELY Kaupunki	
2	Isokadun ja Roikolantien liittymä			Kolmioiden poistaminen, liittymäjärjestelyt (korotettu liittymäalue)	40			2	Kaupunki	
3	Kauppakadun ja Ståhlberginkadun liittymä			Korjaussuunnitelmat laadittu/laadinnassa kaupungin toimesta	50			1	Kaupunki	
4	Kuusaantie, Isokadun ja Viitkantien liittymä			Korotettu liittymä, kolmio pois, kevyen liikenteen väylän pätjän rakentaminen Kuusaantien suuntaan, päällystämisen ja hidasteiden rakentaminen. Kuusaantien kehittäminen kevyen liikenteen yhteytenä. Lapijo Roikolantiele estetään ja katu yhteydet (Kulmakatu ja Pohdinkatu) Kuusaantielta poistetaan. Liittymämuodon parantaminen.	100			2	Kaupunki	
5	Päiväkoti Satakielen edusta, Roikolantie 20			Kevyen liikenteen väylän erottaminen kadusta. Pysäköintialue päiväkodin viereiselle puistoalueelle.	25			1	Kaupunki	
6	Linnintien mutka			Talvikunnossapidon tehostaminen	-			PIKA	Kaupunki	
7	Kt 58 Ouluntien, Koulukadun ja Varstatien liittymä	58/65/480		Näkemien raivaus molempiin suuntiin	2	0,00413	2,0650	PIKA	ELY	
8	Kt 58 Ouluntie	58/66/160-390	230	60 km/h rajoitusmerkin poistaminen kt 58:ltä (taajamamerkin vaikutuksella nopeusrajoitus 50 km/h jota tulee tehostaa ajorata-alueuksella)	1	0,00104	1,0400	PIKA	ELY	
9	Kt 58 Ouluntien Paltaaninkadun ja Vastuksenkadun liittymä	58/65/160-195	35	Suojatien jatkeen rakentaminen Paltaaninkadulle, pollarit	15	0,0074	0,4933	1	ELY	
10	Vt 27 Valtakadun ja kt 58 liittymä			Kevyen liikenteen väylän kunnostaminen Viitkantien suuntaan	8			2	Kaupunki	
11	Kt 58 Reisjärventien ja Puistokadun liittymä	58/64/725		Liittymän korotuksen parantaminen, kevyen liikenteen väylän merkkin lisääminen. Suojateiden havaittavuuden parantaminen.	15	0,01687	1,1247	1	ELY	
12	Kt 58, Kauppakadun ja Rantakadun liittymä	58/64/500		Liittymän korotuksen parantaminen. Suojateiden havaittavuuden parantaminen.	15	0,01887	1,2580	1	ELY	
13	Kt 58 Reisjärventie, Kirkkosilta	58/64/0-400	400	Talvikunnossapidon tehostaminen	-	0,00461		PIKA	ELY	
14	Kauppakadun ja Kirkkokadun liittymä			Korjaussuunnitelmat laadittu/laadinnassa kaupungin toimesta	60			1	Kaupunki	
15	Kirkkokatu 1, S-marketin parkkipaikka			Pysäköintialueen liikennejärjestelyiden parantaminen/selkeyttäminen	8			1	Kauppa	
16	Vt 27 Valtakadun ja Kalekujan liittymä			Liittymän katkaiseminen ajoneuvoliikenteeltä sekä suojatiejärjestelyt	5	0,01112	2,2240	1	ELY Kaupunki	
17	Vt 27 Valtakadun ja Rantakadun/Viikatie tien liittymä	27/13/700		Tien leventäminen, luiskien loiventaminen ja rumpujen jatkaminen, saarekoiden siirtäminen/yhentäminen (huomioitava raskas liikenne)	15	0,00659	0,4393	1	ELY	

LIITE 1 3 (6)

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustannukset (1000 €)	Omn. vähenemä (hvj/o/v)	Tehokkuus (hvj/o/M€/v)	Kiireellisyys- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
18	Martinmäen koulu			Liikennejärjestelyiden parantaminen, uusi P-alue tulossa paloaseman viereiselle puistoalueelle.	25			2	Kaupunki	
19	Keuyen liikenteen väylä yläasteen ja monitoimihallin välillä			Moottoriajoneuvolla ajo kielletty (merkki nro 312) ja tarvittaessa mopoliikenteen estäminen väylällä esim. pelastuspuomijärjestelyin	0,5			1	Kaupunki	
20	Ronkaalan urheilualue			P-alueen jäsentely	35			1	Kaupunki	
21	Mannistonkatu/Venlankatu			Väistämismallisuuskäytäntöjen yhtenäistäminen ja nopeusrajoituksen 40 km/h siirtäminen heti Pihkapolun liittymän pohjoispuolelle	3			PIKA	Kaupunki	
22	Isokatu		n. 600	Keuyen liikenteen väylä välillä Kivenkatu - kt 58 Ouluntie	150			2	Kaupunki	
23	Kauppakatu		n. 800	Korotetun keuyen liikenteen väylän rakentaminen välillä Karjakujakuusaantie	180			2	Kaupunki	
24	Vt 27 keskustan kohdalla välillä kt 58-mt 7622			Korjaussuunnitelmat laadittu/laadinnassa kaupungin toimesta	300			1	Kaupunki	
25	Vt 27 ja Karjakujan liittymä			Keuyen liikenteen väyläjärjestelyt (huomioitava myös ratasillan kohta ja Kuuselan tien käyttömahdollisuus keuyen liikenteen yhteytenä). Suunnittelu yhteydessä selvittävä myös alikulkutarpeet.	600	0,00375	0,00625	3	ELY Kaupunki	
26	Kt 58 Reisjärventie välillä Kirkkosilta - Levonperäntie	58/63/3392-64/300	1442	Liittymässä näkemaesteenä olevan opasteen siirto ja pensaiden leikkaaminen.	3			1	Kaupunki	
27	Veskantie			Nopeusrajoitus 50 km/h Levonperäntien eteläpuolelta kirkkosillalle (myös turhan 60 km/h poistaminen taajamamerkin jälkeen) ja nopeusrajoituksen ajorata-alueet	1,5	0,04308	28,7200	PIKA	ELY	
28	Puistokadun ja vt 27 välinen puisto alikulkujen väleillä			Merkki 231 (väistämismallisuus risteyskässä) kadun molemmista päistä pois ja 423 (yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä) tilalle	0,5			PIKA	Kaupunki	
29	Isokadun ja Karjakujan liittymä			Puistopolun rakentaminen keuyen liikenteen väyläksi	60			2	Kaupunki	
30	Vt 27 Nivalantie, Hakalan tien liittymän ja keuyen liikenteen väylän päättymiskohdan linja-autopysäkit	27/12/4880 27/12/4950		Korotettu liittymäalue	20			2	Kaupunki	
31	Vt 27 Nivalantie	27/12/4300 27/12/4826		Yhteydet linja-autopysäkeiltä keuyen liikenteen väylälle	20	0,00047	0,0235	2	ELY	
32	Kt 58 Reisjärventie, mt 18384 Karjalahdentie - Laurikkalan tie	18384/1/0-20	20	Nopeusrajoituksen 80km/h siirto jk+pp:n päättymiskohdan jälkeen alkavaksi	0,5	0,00974	19,4800	PIKA	ELY	
33	Kt 58 Ouluntie, suojatie Virpikujan ja Pajutien kohdalla	58/65/1230		Keuyen liikenteen yhteys Laurikkalan tie, suojateiden havaittavuuden parantaminen	10	0,00098	0,0980	1	ELY	
				Suojatien valaistuksen tehostaminen/täsmävalaistus	4	0,00524	1,3100	PIKA	ELY	
				Pidemällä tahtimella keuyen liikenteen alikulun tarve	-	-	-	-	ELY Kaupunki	

LIITE 1 4 (6)

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustannukset (1000 €)	Om. vähenemä (hvjol/v)	Tehokkuus (hvjol/M€/v)	Kiireellisyys- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
34	Kt 58 Ouluntie, Lastaajantien liittymä	58/66/0		Liittymän jäsentely, kaventaminen/sivusuunnalle saareke	25	0,00772	0,3088	3	ELY Kaupunki	
35	Kt 58 Ouluntie, Niittykadun liittymä	58/66/125		Liittymän jäsentely kaventaminen/sivusuunnalle saareke. Tienviitan poistaminen/vaihtamien mustavalkoiseksi	25	0,00654	0,2616	3	ELY Kaupunki	
36	Haapajärven ranta keskustan kohdalla			Sorapäälysteinen polku ulkoilukäyttöön	60			1	Kaupunki	
37	Kt 58 Ouluntie välillä Venlankatu - Niittykatu			Nopeusrajoitus 60 km/h välillä Venlankatu - nykyinen taajamamerkki (toteutetaan vasta maankäytön kehittämisen myötä)	1			2	ELY	
		58/66/250-1325	1075	Tievalaistus välillä Karjosuontie - Venlankatu	35	0,00488	0,1394	2	ELY Kaupunki	
38	Ilisalmi - Ylivieska -rata			Aikukutarve (huomioidaan Ilisalmi - Ylivieska -ratahankkeen yhteydessä)	-			-	Liikenne- virasto	
39	Koko taajama-alue			Alueopeusrajoitus 30 km/h asuinalueille	-			-	Kaupunki	
40	Koko taajama-alue			Vaistämismelvollisuuskäytäntöjen yhtenäisyyden tarkistaminen	-			-	Kaupunki	
41	Kevyen liikenteen alkulut			Ajosuuntanuolien ja keskiviivojen maalaaminen kaikkiin kevyen liikenteen alkuluihin	-			-	ELY Kaupunki	
42	Kaikki valtatiellä ja kantatietä olevat suojatiet			Suojateiden valaistuksen tehostaminen	-			-	ELY Kaupunki	

HAJA-ASUTUSALUEELLE ESITETYT PARANNUSTOIMENPITEET

LIITE 1

6 (6)

Nro	Sijainti	Tieosoite (tie/osa/etäisyys)	Pituus (m)	Toimenpide	Kustannukset (1000 €)	Omn. vähenemä (hvj/o/v)	Tehokkuus (hvj/o/M€/v)	Kiireellisyys- luokka	Vastuutaho	Toteutettu
50	Parkkilan koulu			Jättiliikennejärjestelyiden parantaminen	15			1	Kaupunki	
51	Kt 58 Ouluntien ja Mäntyperäntien liittymä			Nakemien raivaus	3	0,00064	0,2133	PIKA	Yksityinen	
52	Oksavan koulu			Jättiliikennejärjestelyiden parantaminen	15			1	Kaupunki	
53	Tiitorannan koulu			Jättiliikennejärjestelyiden parantaminen	15			1	Kaupunki	
54	Mt 7630 Tiitorannantie	7630/1/0-2540 7630/1/2540-3250	2540	I-valhe: Kevyen liikenteen väylän rakentaminen välille kt 58 - Tiitorannantie 253	750	0,00254	0,0034	3	ELY Kaupunki	
55	Mt 18400 Valiojantien rautatien tasoristeys	18400/1/1400	710	II-valhe: Kevyen liikenteen väylän jatkaminen	200	0,00016	0,0008	3	ELY Kaupunki	
56	Mt 18400 Kuonantien rautatien tasoristeys	18400/1/6250		Nakemien raivaus	-	0,00016		PIKA	Liikenne- virasto	
57	Kt 58 Elämäjärventie Laurikkalantien ja mt 7623 Kalakankaantien liittymien välillä	58/63/3150-4050	900	Muuntajan sijaintia harkittava uudelleen radan kunnostamisen yhteydessä	-	0,00015		1	Liikenne- virasto	
58	Mt 7622 Kumisevantie Saarentien ja Katajaperäntien liittymien välillä	7622/1/760-2/850	7730	Kevyen liikenteen yhteystarve	-			-	ELY Kaupunki	
59	Kumisevan koulu			Kevyen liikenteen yhteystarve	-			-	ELY Kaupunki	
60	Vt 27, Raviradan rautatien ylitys	100→80 27/13/2000- 2150 80→60 27/13/1693-2000		Jättiliikennejärjestelyiden parantaminen	15			1	Kaupunki	
61	Mt 18401 Koposperäntie	18401/1/2400, 2750, 2975, 3125		Nopeusrajoitusten laskeminen (Pyhäjärven suunnasta 80km/h alkaisi n. 100 m nykyistä aikaisemmin ja 60 km/h alkaisi nykyisen 80km/h kohdalta. Radan ylittävä silta on kapea ja siinä ei ole kevyellä liikenteellä juurikaan tilaa koko penkereen matkalla.)	1	0,00280	2,8000	PIKA	ELY	
62	Kt 58 Ouluntie ja mt 7682 Aholantien liittymä	58/68/0		Jatkossa tarvittavien la-pysäkkien leventäminen	10	0,00017	0,0170	2	ELY	
63	Kt 58 Kuusaan kylä	58/69/4800, 70/200		Kevyen liikenteen jatkeen rakentaminen, suojätiesaareske	10	0,00123	0,1230	1	ELY	
64	Vt 27 Nivalantie	27/12/700-1200 ja 27/12/1600-1800 27/12/1200-1600 ja 1800-4350		La-pysäkkien leventäminen	10	0,00099	0,0990	2	ELY	
65	Vt 27 ja kt 58			Kevyen liikenteen väylät ja yksityistiejärjestelyt kevyen liikenteen yhteyden rakentamiseksi sekä Uupulantie ylt:n parantaminen ja Siponkosken ylt:n parantaminen (kohteesta laadittu hankekortti)	1100	0,00401	0,0036	-	ELY	
				Liikenteenjakajien tehostevarret maanteiden liittymiin	-			PIKA	ELY	

Liite 2. Esimerkkejä liikennekasvatuksen ja viisaan liikkumisen edistämistoimenpiteistä

TEKNINEN TOIMI

Liikenneympäristön suunnittelu, ylläpito ja rakentaminen

- Liikenneturvallisuus ja esteettömyys otetaan huomioon fyysisen liikenneympäristön suunnittelussa seuraavin toimenpitein:
 - Nimetään kuntiin esteettömyysvastaavat.
 - Otetaan vanhus- ja vammaisneuvostot mukaan julkisten tilojen ja katujen suunnitteluhankkeisiin.
 - Suoritetaan suunnitelmien ja kaavojen liikenneturvallisuustarkastukset.
 - Lisätään liikenteen ja maankäytön suunnittelun yhteistyötä.
- Toteutetaan liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjä liikenneympäristön parantamistoimenpiteitä suunnitelman mukaisesti.
- Jaetaan liikenneturvallisuussuunnitelman yhteydessä koottua esteettömyyssuunnittelun materiaalipakettia yrityksille ja liikkeenharjoittajille.
- Hankitaan siirrettävä nopeusnäyttö ajonopeuksien hillitsemiseksi esimerkiksi seudun kuntien yhteisenä hankintana.
- Tehostetaan kunnossapitoa ja liukkaudentorjuntaa erityisesti esteettömyyskierroksella esiin nousseissa kohteissa ja taajamien pääreiteillä sekä linja-autopysäkeillä.

Tiedottaminen

- Tiedotetaan asukkaille toteutetuista toimenpiteistä, tulevista katutöistä ym. muutoksista liikenneympäristössä. Tehostetaan erityisesti internetin kautta tiedottamista.

Henkilökunnan koulutus

- Pidetään yllä teknisen toimen henkilökunnan liikenneturvallisuusosaamista koulutusten avulla.
- Varmistetaan, että maastotöitä ja mittauksia tekeillä on voimassa Tieturva-koulutus.

KOULUTOIMI

Oppilaat

- Pyritään toteuttamaan poliisivierailu joka luokka-asteella. Koulut lähettävät vierailupyynnön poliisille.
- Järjestetään pyöräilykypärätempaus.
- Järjestetään Tuunaa kypärä –kilpailu.
- Järjestetään luokkien välinen kilpailu kypärän käytössä ja palkitaan parhaat.
- Järjestetään mahdollisuus suorittaa pyöräilijän ajokortti alaluokilla (0-2-luokat).
- Järjestetään heijastintempauksia heijastimen käytön lisäämiseksi.
- Järjestetään teemapäivät liikenteestä, yhteistyökumppaneina Liikenneturva ja poliisi.
- Hyödynnetään liikenneturvallisuutta aiheena koululaisten näytelmissä. Esitetään näytelmiä muille oppilaille ja vanhemmille.
- Kerrotaan oppilaille jo alaluokista alkaen erilaisten kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista ja kannustetaan omatoimiseen sekä kestävään liikkumiseen.

Koulukuljetukset ja koululaiskuljettajat

- Varmistetaan että kunnissa koulukuljetusopas jota jaetaan sekä kuljettajille että vanhemmille.
- Parannetaan tiedonkulkua koulukuljetusten hoitajien ja koulutoimen välillä järjestämällä liikennöitsijöille keskustelutilaisuus, jossa painotetaan tiedonvaihdon tärkeyttä ja sovitaan tiedottamisen pelisäännöistä. Samalla painotetaan kuljettajien roolia liikennekasvattajana.

Opettajat

- Järjestetään (esimerkiksi alueellinen) Veso-koulutus opettajille, mukaan kutsutaan liikennöitsijät ja koulutus hankitaan Liikenneturvasta.
- Kannustetaan opettajia perehtymään Liikenneturvan internet-aineistoihin ja materiaaleihin.
- Jaetaan opettajille tietoa ja materiaalia erilaisten kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista ja kannustetaan kestävään liikkumiseen. Käytetään tarvittaessa ulkopuolisia asiantuntijoita luennoitsijoina.

Vanhemmat

- Tehostetaan vanhempiin kohdistuvaa valistusta lisäämällä yhteistyötä.
- Painotetaan vanhempainilloissa liikenneturvallisuusasioita ja esimerkkinä olemista sekä yhteisen linjan tärkeyttä kodin ja koulun välillä liikennekasvatusasioissa.
- Jaetaan vanhemmille tietoa ja materiaalia erilaisten kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista ja kannustetaan kestävään liikkumiseen sekä lasten kuljettamisen vähentämiseen.

Koulut

- Perustetaan kouluihin omat liikenneturvallisuusryhmät.
- Laaditaan kouluille liikenneturvallisuussuunnitelma. Suunnitelmien sisältö suunnitellaan
- koulukohtaisesti ja painotetaan paikallisesti tärkeinä pidettäviä asioita. Hyödynnetään Liikenneturvan
- Koulun liikenneturvallisuussuunnitelma –aineistoa sekä tarvittaessa asiantuntija-apua. Otetaan oppilaat mukaan suunnitelman laadintaan.

- Jatketaan liikenneturvallisuuksuunnitelman laadinnan yhteydessä aloitettua koulujen piha-alueiden suunnittelua yhdessä teknisen toimen kanssa.

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Päivähoito

- Päivähoidon henkilöstö tutustuu ja perehtyy Liikenneturvan internetsivustoon "Liikenneturvallisuuksuusteemat päivähoitossa" ja ottaa käyttöön valmiit toimintamallit ja materiaalit.
- Järjestetään liikenneaiheisia leikkejä, lauluja, satuja, tehtäviä ja askarteluja Liikenneturvan aineistoja hyödynnäen.
- Järjestetään vanhemmille teemailtoja, jossa käydään yhdessä läpi esim. turvalaitteiden käyttöä käytännössä, tarkastellaan päiväkodin/perhepäivähoidon ympäristöä liikenneturvallisuuden kannalta sekä keskustellaan koko perheen turvallisesta ja kestävästä liikkumisesta (vanhempien malli) sekä . Jaetaan tietoa eri kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista ja kannustetaan lasten kuljettamisen vähentämiseen.
- Osallistutaan tapahtumiin ja kampanjoihin (mm. Turvaa tenaville –tapahtuma).
- Tehdään vanhempien turvavälineiden käytön seurantaa.
- Jaetaan vanhemmille liikenneturvallisuuksuuteen liittyvää ajankohtaista aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

Neuvolat

- Neuvoiloissa 4-5 -vuotistarkastusten yhteydessä jaetaan Liikenneturvan Kulkunen-kirja vanhemmille.
- Neuvolakäynneillä kerrotaan turvavyön käytöstä raskauden aikana ja lapsen turvallisesta kuljettamisesta eri ikävaiheissa autossa ja polkupyörässä. Kerrotaan vanhemmille myös turvavälineiden käytöstä ja malliesimerkkinä toimimisesta.
- Hoitaja kehottaa vanhempia käyttämään Liikenneturvan Turvapupu.net -sivustoa lasten kasvatuksessa.
- Pidetään esillä liikenneturvallisuuksuuteen liittyvää ajankohtaista aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

Aikuisväestö lääkärin ja terveydenhoitajan vastaanotoilla (terveyskeskukset)

- Kerrotaan alkoholin ja lääkkeiden käytön vaikutuksesta turvalliseen liikkumiseen. Käydään keskusteluja hoitokontaktien yhteydessä.
- Tehdään lakisääteinen ajokyvyn arviointi lääkärin toimesta tai poliisin läheteestä.
- Opastetaan ja motivoidaan asiakkaita turvalaitteiden (heijastin, pyöräilykypärä, liukuusteet) käyttöön.
- Pidetään esillä liikenneturvallisuuksuuteen liittyvää aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.
- Sovitaan yhteistyössä teknisen toimen kanssa riittävästä hiekoituksesta piha-alueella ja informoidaan mahdollisista puutteista kunnossapidossa.
- Pidetään sisätilat siistinä ja turvallisina.

Työterveyshuolto

- Terveystarkastusten yhteydessä ja vastaanottotilanteissa huomioidaan liikenneturvallisuus työikäisten vastaanotolla kävijöiden kanssa. Kohderyhmänä ovat erityisesti
 - vuorotyöläiset (väsyneenä liikkuminen)
 - työkseen liikenteessä ajavat (väsymys, kiire)
 - hoitoon ohjatut (alkoholin suurkuluttajat) ja
 - asiakkaat, joilla ajokykyyn vaikuttava lääkitys.
- Kaikkia työterveyshuollon asiakkaita motivoidaan turvavälineiden käyttöön sekä työmatkoilla että vapaa-aikana.
- Pidetään esillä liikenneturvallisuuksuuteen liittyvää ajankohtaista aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.
- Jaetaan vastaanotoilla tietoa eri kulkumuotojen terveysvaikutuksista ja kannustetaan työmatkakävelyyn ja –pyöräilyyn.

Vanhustyö, kotipalvelu, palvelukeskukset ja vammaistyö

- Opastetaan turvavälineiden ja turvallisten jalkineiden käyttöön sekä liikkumiseen pimeällä ja liukkaalla kelillä.
- Varmistetaan, että iäkkäillä on asianmukaiset liikkumisen apuvälineet käytössään.
- Tarkkaillaan piha-alueiden hiekoituksen ja muiden järjestelyiden riittävyttä ja ilmoitetaan tarvittaessa alueiden huollosta vastaavalle.
- Järjestetään yhteistyössä poliisin ja Liikenneturvan kanssa tietoiskuja sairauden, lääkityksen ja iän vaikutuksesta ajokykyyn.
- Hyvän lihaskunnon ja tasapainon ylläpitämiseksi rohkaistaan ja aktivoidaan ikääntyneitä liikkumaan.
- Ohjataan lihasvoiman vahvistamiseen kotiloissa ja kannustetaan osallistumista liikuntaryhmiin.
- Laitoshoidossa huomioidaan esteettömyys sisätiloissa ja ulkona; varmistetaan, että käytössä ovat toimivat luisat, asiakkailla asianmukaiset jalkineet ja apuvälineet ulkona liikkueessaan ja että ulkona on riittävä määrä istuimia. Opastetaan myös omaisia.
- Toteutetaan vanhusten vaaranpaikkakartoituksia yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa, hyödynnetään Liikenneturvan valmiita mallia ja materiaalia ja tarvittaessa asiantuntija-apua.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilökunta

- Ylläpidetään henkilöstön liikenneturvallisuuksutietoutta järjestämällä säännöllistä koulutusta. Yhteistyökumppanina Liikenneturva.

- Kannustetaan työkseen liikkuvia (mm. kotipalveluhoitajat) turvavälineiden käyttöön ja avustetaan mahdollisuuksien mukaan niiden hankinnassa.

NUORISO- JA VAPAA-AIKATOIMI

Nuorisotilatoiminta

- Keskustellaan nuorten kanssa liikenneasenteista, ylinopeuksien ja onnettomuuksien seurauksista.
- Keskustellaan ja tiedotetaan turvavälineiden käytöstä ja suojavaikutuksesta (kypärät, turvavyöt, heijastimet).
- Keskustellaan ja tiedotetaan eri kulkumuotojen terveys- ja ympäristövaikutuksista. Kannustetaan omatoimiseen liikkumiseen ja kestäviin (kävely, pyöräily ja joukkoliikenne) kulkumuotovalintoihin.
- Järjestetään tietoisuuskampanioita mopoilijoille, aiheena mm. turvallinen mopoilu, virittämisen seuraukset (yhteistyö poliisin kanssa), kypärän käyttö ja kiinnitys.
- Järjestetään tietoisuuskampanioita liikenteestä ja päihteistä.
- Pidetään esillä liikenneturvallisuuksiin liittyvää ajankohtaista aineistoa, hyödynnetään muun muassa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

Matkat ja retket

- Tehdään tilannekohtaista asennekasvatusta yhdessä liikuttaessa.
- Edellytetään turvavälineiden käyttöä ja asiallista liikennekäyttäytymistä matkoilla ja retkillä.
- Urheiluseurat ja järjestöt
- Pyydetään urheiluseurojen ja -järjestöjen edustajia mukaan kunnan liikenneturvallisuuksiryhmän toimintaan.
- Kannustetaan seuroja sopimaan mm. pyöräilykypärän käytöstä harrastusmatkoilla.
- Järjestetään turvavälinekampanioita yhdessä seurojen kanssa jäsenille.
- Tiedotetaan seuroja liikenneturvallisuuksiasioista hyödyntämällä mm. Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

Liikuntapaikat ja ulkoilureitit

- Suunnitellaan yhteistyössä teknisen toimen kanssa latu- ja kelkkareittien teiden ylitykset ja taajama-ajot turvallisiksi (harkittu reititys ja hyvät opasteet).
- Varmistetaan turvalliset liikenne- ja pysäköintijärjestelyt liikuntapaikoilla ja tapahtumien yhteydessä.

Nuoriso- ja vapaa-aikatoimen henkilöstö

- Tutustutaan ja otetaan käyttöön Liikenneturvan internet-sivuilla oleva nuoriso- ja vapaa-aikatoimen toimintoihin soveltuva laaja materiaali ja aineistot.
- Huolehditaan henkilöstön liikenneturvallisuuksitietämyksen ylläpitämisestä järjestämällä koulutuksia. Yhteistyökumppanina on Liikenneturva.

KESKUSHALLINTO JA TYÖSUOJELU

Työsuojelutoiminta

- Liitetään työmatkaliikenteen turvallisuus ja viisaan työmatkaliikkumisen edistäminen osaksi työsuojelutoimintaa. Viisaita kulkumuotovalintoja ovat kävely, pyöräily, joukkoliikenne ja kimpakyydit.
- Seurataan työmatkatapaturmia ja käydään ne säännöllisesti läpi yhdessä henkilöstön kanssa. Keskustellaan, kuinka tapaturmat olisi mahdollisesti vältettävissä.
- Seurataan sattuneiden tapaturmien lisäksi myös läheltä piti -tilanteita kannustamalla työntekijöitä kertomaan työmatkalla sattuneista tilanteista (laaditaan esim. yksinkertainen ilmoituslomake läheltä piti -tilanteesta). Käydään tapaturmien yhteydessä läpi myös läheltä piti -tilanteet ja keskustellaan toimenpiteistä niiden välttämiseksi.
- Selvitetään työntekijöiden työmatkojen kulkumuodot, pituudet, poikkeamistarpeet sekä esteet työmatkakävelyille ja -pyöräilylle sekä joukkoliikenteen käytölle. laaditaan suunnitelma, kuinka työntekijöitä kannustetaan kestävään liikkumiseen.
- Järjestetään kampanioita tai kilpailuja turvavälineiden käytön sekä työmatkakävelyn ja -pyöräilyn lisäämiseksi.
- Sovitaan työntekijöiden kanssa, että työssä polkupyörällä liikuttaessa käytetään kypärää ja jalan kulkiessa heijastinta.
- Tehdään henkilöstön työmatkojen vaaranpaikkakartoitus ja käydään tulokset läpi henkilökunnan kanssa ja sovitetaan toimenpiteistä, joilla voidaan lisätä työmatkaliikkumisen turvallisuutta. Hyödynnetään Liikenneturvan internet-sivustolla olevaa valmiita aineistoa kartoituksen laadinnassa.

Keskushallinto

- Järjestetään koko henkilökunnan räätälöityä koulutus- ja teematilaisuuksia liittyen liikenneturvallisuuksiin ja kestävästi liikkumiseen. Yhteistyökumppaneiksi pyydetään poliisia ja Liikenneturvaa sekä mahdollisesti muita asiantuntijatahoja.
- Järjestetään liikenneturvallisuuksiryhmälle koulutustilaisuuksia liikenneturvallisuuksitietämyksen ylläpitämiseksi, yhteistyötahoina poliisi, Liikenneturva sekä muut asiantuntijat. Järjestetään koulusta myös viisaitiin kulkumuotovalintoihin ja niiden terveys- ja ympäristövaikutuksiin sekä liikkumisen ohjauksen suunnitteluun liittyen.
- Tuetaan mahdollisuuksien mukaan työntekijöiden turvavälineiden hankintaa (esim. hands free-laitteet, pyöräilykypärät, heijastinliivit, liukuesteet).
- Tiedotetaan kunnan kesäasukkaita turvallisesta loma- ja vapaa-ajan liikkumisesta, kuten turvavälineistä, promillirajoista tiellä ja vesillä, perävaunun kuormaamisesta jne. Hyödynnetään tiedottamisessa Liikenneturvan valmiita tietolehtisiä.

- Tiedotetaan säännöllisesti kunnan internet-sivuilla ajankohtaisista liikenneturvallisuusasioista. Tiedottamisessa voidaan hyödyntää liikenneturvan Viikon vinkki -aineistoa.
- Varaudutaan kunnan budjetissa liikenneturvallisuustyöstä aiheutuviin kuluihin.

Linkit materiaaleihin:

LAPSET JA KOULUIKÄISET

Turvapupu, www.turvapupu.net - lasten liikennekasvatusaineistoa mm. kysymyksiä, väritystehtäviä, pelejä

Vili Vyötiäinen, <http://www.liikenneturva.fi/buddy/fi/index.html> - lasten liikenneturkka, jossa tietoa ja tehtäviä.

Liikennekasvatuksen työkalupakki, www.liikenneturva.fi/tyokalupakki - oma sivusto, josta löytyvät mm. seuraavat aineistot:

- Tuoreimmat liikenneturvan uutiset ja tiedotteet
- Laaja sivusto koulujen liikenneturvallisuustyöhön ja liikenneturvallisuussuunnitelman laadintaan: <http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/liikenneturvallisuussuunnitelma/index.php>
- Kolhuitta kouluun I (liikenneturvallisuusrastit) ja II (liikenneturvallisuustehtäviä yläkouluun) -aineistot
- Liikenneturvallisuusteemat päivähoidossa -sivusto, jossa paljon aineistoa: http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/paivahoidon_liikenneturvallisuusteemat/index.php
- Lisäksi aineistoa seuraava otsikoinnin mukaisesti:
 - Liikennekasvatus (yhteenveto varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutukseen, paljon materiaalia)
 - Autossa matkustaminen (materiaalia ja tietoa koululaiskuljetuksista ja bussilla sekä taksilla matkustamisesta)
 - Jalankulku (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
 - Pyöräily (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
 - Mopoilu (liikennesäännöt, tilastot, tehtäviä, aineistoja)
 - Turvalaitteet (tietoa turvalaitteista ja tehtäviä)
 - Liikennelympäristö (vaaranpaikkojen kartoitus ja tehtäviä)

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/lapset)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/lapset/index.php> lisäksi paljon tietoa lasten liikenneturvallisuudesta ja liikennekasvatuksesta sekä mm. seuraavat aineistot:

- Koulu- ja päivähoitokuljetukset, oma sivusto jossa tietoa ja mm. opas koulukuljetusopas: <http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/lapset/koulukuljetus.php>
- Turvallisuus on pieniä tekoja - työ kunnissa, tietoa kuntateemasta sekä seuraavat aineistot:
 - Kalvosarja: Lasten liikenneturvallisuus (PowerPoint ladattavissa)
 - Esite: Lapsella on oikeus turvalliseen liikkumiseen (pdf ladattavissa)
 - Juliste: Anteeksi, onko sinulla muutama sekunti aikaa? (pdf ladattavissa)
- Turvallisesti tien yli ja turvaa lapsen koulutie -aineistot
 - Tarkistuslista koulun liikenneturvallisuus-toimia varten opettajille (pdf ladattavissa)
 - Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus oppilaille (pdf ladattavissa)
 - Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus lasten vanhemmille (pdf ladattavissa)
- Lasten turvalaitteet autossa – tietoa lapsen kuljettamisesta autossa

NUORET

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/nuoret)

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/index.php> on tietoa nuorten liikennekasvatuksesta sekä mm. seuraavat materiaalit:

- Mopoilu
 - Minä ja mopo, DVD (näyte ladattavissa sivuilta), keskustelun pohjaksi
 - Sinä, mopo ja liikenne -juliste
 - Mopoilijoille tarkoitettu opas (pdf ladattavissa sivustolta)
 - Pidä pelivaraa mopoilija -kalvosarja (pdf ladattavissa sivuilta)
 - Kirje mopoilijan vanhemmille (pdf ladattavissa sivuilta)
 - Esitys: Mopotietoutta vanhemmille (pdf ladattavissa sivuilta)
- Ideoita ohjaajille liikenneaiheen käsittelyyn nuorten ryhmissä (pdf ladattavissa)
- Turvallisesti harrastuksiin, tietoa ja materiaalia: http://www.liikenneturva.fi/turvallisesti_harrastuksiin.php. Sivustolta on ladattavissa opas ohjaajille harrastusmatkojen turvallisuuden edistämiseksi sekä oppaan tueksi PowerPoint -esitys ohjaajien koulutustilaisuuksissa ja vanhempainilloissa käytettäväksi.

Liikennekasvatuksen työkalupakki:

http://www.liikenneturva.fi/tyokalupakki/liikennekasvatus/toisen_asteen_koulutus/index.php, josta löytyy tietoa

toisen asteen koulutuksen liikennekasvatuksesta ja mm. seuraavat aineistot:

- Liikenneturvan tuottamassa Jarmon pitkä matka-elokuvassa liikenneonnettomuudessa loukkaantunut nuori kertoo omasta onnettomuudestaan. Lisätiedot ja näyte: http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/jarmon_pitka_matka_video.php
- Liikenneturvan Menossa mukana -toiminnassa liikenneonnettomuudessa vammautuneet nuoret vierailevat lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa kertomassa oppilaille omasta onnettomuudestaan ja sen vaikutuksista elämäänsä. Lisätiedot: http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/menossa_mukana.php
- Liikenneturvan tuottamassa Elämää täysillä -videossa nuoret kertovat tuntemuksistaan sen jälkeen, kun kolme heidän ystävänsä oli kuollut ja yksi loukkaantunut vakavasti liikenneonnettomuudessa. Mukana aineistossa on myös tukiai-

neisto opettajille keskustelun pohjaksi. Lisätiedot ja näyte:
http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/nuoret/elamaa_taysilla.php

AIKUISET

Liikenneturvan internet-sivuilla (liikennekasvatus/aikuiset) <http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/aikuiset/index.php> on tietoa työliikenteen turvallisuuden parantamisesta sekä mm. seuraavat materiaalit:

- Työ ja liikenne -opas (pdf ladattavissa)
- Työ ja liikenne -esite (pdf ladattavissa)
- Lomakkeita (kaikki ladattavissa sivuilta word -muodossa):
 - Työmatkojen ja työasiamatkojen kartoitus
 - Työliikenteen yleiskartoitus
 - Työhön liittyvien matkojen vaaranpaikat
 - Vaaratilanneselvitys
 - Liikenteestä aiheutuvien riskien arviointi
 - Työajoon liittyvien riskien kartoitus

IÄKKÄÄT

Liikenneturvan internet-sivuilta (liikennekasvatus/iäkkäät) <http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/index.php> löytyy tietoa tarjolla olevista koulutuksista ja mm. seuraavat materiaalit:

- Liikenneympäristön vaaranpaikkakartoitus iäkkäille, omalta sivustolta tietoa sekä toimintamalli, esite ja lomake ladattavissa. Lisäksi yhteenvetoja toteutetuista kartoituksista. Linkki:
http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/liikenneympariston_vaaranpaikkakartoitus.php
- Autoillen kaiken ikää -opas (pdf ladattavissa)
- Ikäkuljettajan itsearviointi -opas (pdf ladattavissa)
- Iäkkäiden turvallisuusteetit (pdf ladattavissa)
- Läkäsasioihin perehdytetyt Liikenneturvan kouluttajat, linkki omalle sivulle
http://www.liikenneturva.fi/fi/kuljettajien_jatkokoulutus/iakkaat/iakaskouluttajat.php
- Vinkkejä hoitajille, linkki omalle sivulle
http://www.liikenneturva.fi/fi/liikennekasvatus/iakkaat/turvallisuus/vinkkejä_hoitajille.php

KAIKILLE IKÄRYHMILLE materiaalia liikenneturvallisuustyöhön voi tilata Liikenneturvan Turvapuodista:
<http://www.liikenneturva.fi/fi/turvapuoti/index.php>

Liikenneturvan internet-sivut www.liikenneturva.fi

Viisaan liikkumisen edistäminen kunnassa ja työpaikoilla:

Viisaita valintoja liikkumiseen –esite:
http://www.motiva.fi/files/4897/Viisaita_valintoja_liikkumiseen_kunnassasi.pdf

Esimerkkejä Suomesta:
http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen_ohjaus_tyopaikoilla/aineistot/esimerkkeja_tehdyista_toimista_suomessa

Esimerkkejä Euroopasta:
http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen_ohjaus_tyopaikoilla/aineistot/esimerkkeja_euroopasta

Liikkumissuunnittelun työkaluja:
http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen_ohjaus_tyopaikoilla/aineistot/liikkumissuunnittelun_tyokaluja

TYKELI (Työpaikat kestävän liikkumisen edistäjinä) -pilottihankkeet:
http://www.motiva.fi/liikenne/liikkumisen_ohjaus_tyopaikoilla/aineistot/pilotit

Polku edellisiin: www.motiva.fi » Liikenne » Liikkumisen ohjaus työpaikoilla » Aineistot

Kävelevä koulubussi: http://www.liikenneturva.fi/www/fi/liikennekasvatus/lapset/kaveleva_koulubussi.php

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
PL 86
90101 Oulu
puh. 0295 038 000
www.ely-keskus.fi

Haapajärven kaupunki
PL 4
85801 Haapajärvi
puh. 044 4456 400
www.haapajarvi.fi